

Veien,

Sannheten og

Livet

LÆRERENS BOK 1 - 2

Veien, sannheten og livet

**- læreverk i kristendom for de katolske
skolene**

Lærerens bok 1 - 2

Forfattere: Sr. Marcellina Cooney CP og Amette Ley

Redaksjonsteam: Maire Buonocore, Angela Edwards, Hattie Elwes,
Susan Lawless, Tracy McGovern Hill, Kerry Malone, Linda O'Brien,
Kathleen Richards

Oversettelsen er utført og tilrettelagt av Language Power International AS

Utgiver
Det kateketiske senter, Oslo katolske bispedømme

Nihil obstat: p. Pål Bratbak

Imprimatur: + Bernt I. Eidsvig Can.Reg. biskop av Oslo, 7. Juni 2013, Den hellige Bonifatius dag

Grafisk formgivning: Ian Curtis, First Sight Graphics, www.firstsightgraphics.com

Grafisk tilrettelegging for norsk utgave: Language Power International AS, Karol Michalczuk

Copyright © 2013 Sr. Marcellina Cooney CP

Enerett i Norge: Det kateketiske senter, OKB

Teologisk rådgiver: Fr. Herbert Alphonso SJ

Billedrettigheter: Forside, side 17, 23, 29, 33, 40, 43, 56, 59, 62, 73, 76, 79, 82, 86, 94, 98, 108, 114© Jenny Williams; side 20, 45, 65, 91, 117, 121, 124, 127© Norman Young; side 11, 13, © Debbie Clark; foto side 36, 52 © Lorenzo Lees; side 68 © Sr. Marcellina Cooney CP; øvrige illustrasjoner © Mille Image d'Évangile by Jean- François Kieffer

Språklig konsulent: Anne Kirsten Eek-Larsen og Torvild Oftestad

Med enerett. Ingen del av publikasjonen kan gjengis i noen form eller på noen måte uten skriftlig tillatelse fra utgiveren.

Kjære lærere,

Gratulerer med nye lærebøker i kristendom! Gjennom mange år har våre katolske skoler måttet klare seg uten skikkelig læremateriell i dette viktige faget. Til nå har kreative og ivrige lærere selv utviklet eller funnet frem til det materiale som behøves til undervisningen. Takket være denne innsatsen har kristendomsfaget stått seg godt, tross mangel på materiale.

Det er en innsats jeg er svært takknemlig for, men det er ikke en situasjon som er ideell eller ønskelig. I de katolske skoler står kristendomsfaget i en særstilling. Det bør da ikke stå tilbake for de andre fagene med hensyn til læremateriell.

I 2011 lot jeg derfor Oslo katolske bispedømmes Kateketiske senter ta initiativ til et prosjekt med det mål å realisere et læreverk i kristendom for de katolske skoler. En gruppe bestående av skoleråden, skoleprestene, kristendoms lærerne ved skolene og Det vkatoketiske senter har sammen funnet frem til det engelske læreverket som ligger til grunn for denne oversettelsen, *The Way, the Truth and the Life – series*. Hovedforfatteren av dette læreverket, sr. Marcellina Cooney, har utviklet dette i nært samarbeide med lærere ved katolske skoler i England og Wales, og slik oppfylt utgiverens parole: «Teachers supporting teachers.»

I denne Lærerens bok vil dere finne teologiske kommentarer til stoffet, fortellinger egnet for høytlesning, en rekke varierte aktiviteter og oppgaver, en veiledning til vurdering av måloppnåelse og ikke minst forslag til hymner og sanger, både enkle barnesanger og mer tradisjonelle salmer.

Det er min bønn og mitt håp at dette læreverket vil bidra til at elevene ved våre katolske skoler utvikler en stadig større kjærlighet til Jesus Kristus og gir dem en fordypet kunnskap om ham og om den kirke han har innstiftet, slik at de gjennom sitt liv og vidnesbyrd kan være troverdige vidner om Guds mangfoldige kjærlighet til menneskene.

A handwritten signature in black ink that reads "Bernt I. Eidsvig". The signature is written in a cursive style with a small cross symbol at the beginning.

✚ Bernt I. Eidsvig, biskop
Oslo katolske bispedømme

INNLEDENDE KOMMENTARER

Denne **Læreren bok** hører sammen med **Den store boken** og **Elevenes arbeidsbok**. Innholdet svarer til den detaljerte læreplanen i kristendom for de katolske skolene i Norge.

Læreplanen har to overordnede mål for undervisningen: at elevene lærer **om** den katolske tro og at de lærer **av** den katolske tro. Disse overordnede målene konkretiseres i de spesifikke læremålene som finnes i begynnelsen av hver hoveddel under overskriften *Sentrale læremål*.

I begynnelsen av hvert kapittel finner læreren en *bibeltekst* og *merknader for læreren*. Disse er basert på de sentrale læremålene. Hensikten er å utfylle lærerens innsikt i det stoffet som skal undervises.

Nøkkelspørsmålene bør stilles elevene ved et tidspunkt som også gjør dem i stand til å svare på dem ved slutten av kapittelet. Slik vil de også fungere som oppgaver for kontroll av måloppnåelse.

De sentrale læremålene, som innleder hver hoveddel, dekkes gjennom arbeid med flere av kapitlene. Det er ikke nødvendig å gjøre alle oppgavene i kapitlene for å nå læremålene. Det er i så måte et overskudd av oppgaver. Læreren står fritt i å velge ut de oppgavene som synes mest egnet. Et adskillig større utbytte av kristendoms-undervisningen vil elevene få dersom læreren gjennom året knytter an til det som skjer i andre fag og til aktiviteter og hendelser i klasserommet og skolegården.

Læreren kan trenge en egnet barnebibel for undervisningen. Redaksjonen for den norske oversettelsen anbefaler *365 historier fra Bibelen*, St. Olav forlag 2010.

Alle bibelhenvisninger er hentet fra Bibelselskapets oversettelse av 2011.

INNHold

<p>Innhold</p> <p>Innledning.....4</p> <p>Metode.....7</p> <p>1. Guds store plan.....8</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til Den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p> <p>2. Maria vår mor.....26</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til Den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p> <p>Arbeidsark</p> <p>3. Familier og feiringer.....50</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p>	<p>4. Å følge Jesus.....70</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p> <p>Arbeidsark</p> <p>5. Oppstandelsen.....90</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p> <p>Arbeidsark</p> <p>6. Undere.....112</p> <p>Sentrale læremål</p> <p>Teologiske merknader</p> <p>Bibeltekst og merknader for læreren</p> <p>Nøkkelspørsmål</p> <p>Kobling til den store boken</p> <p>Tekst som leses for elevene</p> <p>Aktiviteter</p> <p>Vurdering av læring.....129</p> <p>Veiledning for måloppnåelse.....130</p> <p>Ordforklaringer for elevene.....132</p>
---	---

PEDAGOGISK METODE

Hovedfokuset i denne boken er å hjelpe elevene til å forstå det innholdet den detaljerte læreplanen i kristendom for de katolske skolene har spesifisert for denne aldersgruppen. Samtidig er det også et mål å hjelpe elevene til en stadig større erkjennelsen av at Gud kommer til oss hver eneste dag gjennom mennesker, hendelser og situasjoner. I sin kjærlighet utfordrer han oss til å åpne våre hjerter og motta ham og den hjelpen han vil gi oss.

Elevene vil ha behov for kontinuerlig hjelp til å knytte det de lærer til sine egne liv. Det vil dukke opp muligheter til å vise dem hva det betyr å være medlem i en familie der hver person er akseptert og elsket med alle sine begrensninger og svakheter. Hendelser i klasserommet og skolegården byr på muligheter hvor elevene får erfare de voksnes kjærlighet og omsorg. Ved å knytte an til slike erfaringer kan læreren hjelpe elevene til å forstå at Gud er vår Far i himmelen og få dem til å reflektere over hva det betyr for oss.

Det er helt grunnleggende å ta utgangspunkt i elevenes opplevelse og erfaring, dernest reflektere rundt denne og så knytte den til det religiøse innholdet. Når for eksempel elevene skal lære om at Gud skapte verden, kan det forberedes ved at både elevene og læreren tar med seg noe de har laget og setter det til utstilling i klassen. Så forklarer de hvordan og hvorfor de har laget det og hva de tenker og føler om det de har laget. Dernest flyttes oppmerksomheten mot det Gud har skapt: blomster, trær, himmelen, fugler, solen osv. Dette kan så føre over i en sesjon der elevene formidler fortellingen om skapelsen for hverandre gjennom drama, rollespill, musikk, PowerPoint-presentasjoner, kunst osv.

Når elevene i 1. og 2. årstrinn lærer om Jesus undere, er det viktig å forklare for dem at undrene ikke er magi. Undrene er tegn, tegn på Guds makt, en makt som viser hans medfølelse og helbredende kjærlighet. Disse tegnene utfordrer mennesket til tro. Det er tegn som peker på hvem Jesus er. Jesus har denne makten fordi han er Guds Sønn. Han viste sin makt fordi han ville at menneskene skulle tro på ham og sette sin lit til ham.

For de minste barna er det viktig å fokusere på motivet for underne (vanligvis medfølelse og kjærlighet) istedenfor å overfokusere på det overnaturlige ved dem.

Undere er ikke magi. Magi handler om kontroll og illusjoner. Det er triks. Gud gjør aldri undere for å pirre vår nysgjerrighet eller for å underholde. Han gjør dem for å vekke og fordype vår tro på ham og hans Sønn, Jesus Kristus.

For denne aldersgruppen er det unødvendig å gå i detaljer om korsfestelsen av Jesus. Det må selvfølgelig nevnes, men trykket bør legges på oppstandelsen. Målet er å få elevene til å gripe det at Jesu død og oppstandelse utgjør ett felles mysterium, mysteriet om Jesu overgivelse av seg selv til Gud og til oss. En dag vil vi dø, men vi tror at også vi vil bli oppreist fra de døde for å være i himmelen hos Jesus.

1.1 Guds store plan

LM 1 & LM 2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne enheten vil dere få muligheten til å:

- Bli oppmerksom på skjønnheten i Guds verden.
 - o Utforske og respondere på skapelsens underverk, for eksempel årstidene.
- Høre skapelsesberetningen i 1. Mosebok.
 - o Tenke over innholdet og hva det kan bety.
- Å vite at Gud skapte oss fordi han elsker oss, men de første menneskene, Adam og Eva, gjorde noen gale valg.
 - o Reflektere over Guds kjærlighet til oss.
- Bli klar over at vi har et ansvar for å ta vare på Guds verden.
 - o Tenke ut måter vi kan ha omsorg for verden på.
- Høre en passende del av fortellingen om Noah og syndfloden.
 - o Reflektere omkring løftet og håpet i fortellingen.

TEOLOGISKE MERKNADER

Hva lærer Kirken om Skapelsen?

Den kristne tradisjon har alltid holdt skaperverket for å være et verk av Gud, Faderen. Han er skaperen av universet. Det kommer til uttrykk i Den apostoliske trosbekjennelse: *Jeg tror på Gud, Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper* eller som det lyder i Den nikenske trosbekjennelsen: *Jeg tror på én Gud, den allmektige Fader, som har skapt himmel og jord, alle synlige og usynlige ting. Gud, Faderen erkjennes som skaperen og opphavet til alle ting* – det synlige som det usynlige – i hele kosmos.

En umiddelbar konsekvens av denne grunnleggende, kristne trossannhet, en sannhet som angår alle deler av vårt kristne liv, er at vi bør **gi Gud en virkelig og seriøs sjanse til å være Gud** i våre liv. Det må ikke forstås generelt, som om det skulle være tilstrekkelig med én altomfattende handling utført én gang for alle, men det må være en sjanse vi gir Gud i alle de mange detaljene i vårt hverdagsliv. Den berømte 1400-talls mystikeren, mester Eckhart, gav denne praktiske utfordringen et beundringsverdig pregnant uttrykk: *La gå, og la Gud.* (Slipp taket og la Gud lede)

Hvorfor er det to beretninger om skapelsen i Bibelen?

Det er to tradisjoner bak kapitlene 1–11 i 1. Mosebok, den prestelige tradisjonen (P) og den såkalte Jahvisten (J).

I 1. Mos 1, 1 – 2, 4 finner vi den prestelige skapelsesberetningen. Her presenteres vi for et modent trosutsagn om Guds forhold til verden og til dens skapninger. Denne beretningen viser at Guds hensikt og formål er skrevet inn i skaperverket, den består i orden, skjønnhet og lydighet i motsetning til kaos.

I 1. Mos 2, 4 – 3, 24 finner vi Jahvistens dramatiske beretning om skapelsen og syndefallet. Karakterene i beretningen er representative. Begge skapelsesberetningene bruker språk og bilder som vi kjenner fra gamle mesopotamiske myter, men nå er dette tilrettelagt slik at det formidler Israels tro og avviser budskapet i de hedenske mytene.

Hva består menneskets første synd i?

«Fristet av djevelen lot de første mennesker tilliten til Skaperen dø i sitt hjerte. I ulydighet mot Ham ville de «bli som Gud» (1 Mos 3, 5), men uten Gud, og ikke ifølge Gud. Således mistet Adam og Eva på stedet den opprinnelige hellighets og rettferdighets nåde for seg selv og alle sine etterkommere.»

(Kompendium til Den katolske kirkes katekisme 75)

Hva er arvesynden?

«Arvesynden (eller den opprinnelige synd) blir alle mennesker født inn i. Det er en tilstand av mangel på den opprinnelige hellighet og rettferdighet. Det ... forblir et mysterium som vi ikke helt ut kan forstå». (Kompendium til Den katolske kirkes katekisme 76)

Hvordan kan syndefallsberetningen hjelpe oss?

Den forteller oss at vår menneskelige natur har blitt såret ved syndefallet. Mens arvesynden blir tatt bort når vi mottar dåpens sakrament, så lider vi fremdeles av denne syndens virkninger. Vi har fremdeles en hang mot synden.

Her er noen eksempler:

Vi kjenner at vi blir misunnelige, vi kjenner trangten til og dominere andre eller å ta igjen når noe går galt.

Vi har en tendens til å være egoistiske, slik at vi bare tenker på hva vi selv ønsker og lar være å tenke over andres behov.

På en subtil måte kan vi overbevise oss selv om at vi har handlet rett når vi har unngått å bli konfrontert med sannheten.

Vi ser at det er stor urett i verden, men har vanskelig for å gjøre noe med det.

Nå vet vi at disse onde tendensene ikke er av Gud, men er resultatet av våre første foreldres ulydighet og egoisme. Heldigvis fortsetter Bibelen med å forklare hvordan Gud, på vidunderlige måter, arbeider for å gjenopprette vennskapet med ham.

Hva er viktig med fortellingen om Noah og syndfloden?

Budskapet i fortellingen om Noah og syndfloden er løftet om Guds uforanderlige og trofaste kjærlighet. Vi blir ytterligere forsikret om Guds kjærlighet og omsorg for oss og for skaperverket, og et element fra den fysiske verden – regnbuen – blir knyttet til denne forsikringen.

Guds store plan

**Bli oppmerksom på skjønnheten i Guds verden.
Utforske og respondere på skapelsens underverk, for eksempel årstidene.**

Merknader for lærere

Gud skaper og opprettholder

Den hellige skrift og Kirkens lære forteller oss at:

- Gud står bak alt skapningen rommer;
- Gud skapte alt av intet;
- ingenting er til som ikke skylder Gud sin eksistens;
- fordi Gud er uendelig god, reflekterer skapelsen hans godhet;
- mennesket ble skapt av Gud i hans bilde og likhet;
- Gud gjorde mennesket til forvalter av skaperverket.

Vi tror at alt som eksisterer er fullstendig avhengig av Guds kraft. Denne skaperkraften er uttrykt i 1. Mosebok i ordene «**Bli lys, og det ble lys.**» På samme måte, hvis Gud skulle sagt til noen: «Slutt å vær til», ville det holdt opp med å eksistere. Med andre ord, hele skaperverket og hver og en av oss er fullstendig avhengig av at Gud skaper og ser til oss.

Skapelsesberetningen i 1. Mosebok

Det gamle pakts folk ønsket å få innblikk i skapelsen av verden. For å hjelpe sine lesere med å forstå Guds underfulle handling, benyttet forfatterne av 1. Mosebok seg av symbolske historier for å formidle viktige **teologiske sannheter**.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Gud skapte verden?

Hvorfor tror du Gud skapte så mange vakre ting?

Aktiviteter som introduserer tema

Barn (og lærer) tar med seg noe de har laget for å sette på utstillingsbordet. Snakk om hvordan og hvorfor vi lager ting, hva vi føler med dem og hvorfor vi ønsker å lage dem vakre.

Gjør klar for en veggutstilling bak utstillingsbordet. Den vil bli bygd opp gjennom de kommende ukene. Sett nøkkelspørsmålene på en utstillingstavle og sett inn blanke snakkebobler der barnas svar kan fylles inn etter hvert.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre en fortelling fra Bibelen om hvorfor Gud skapte verden.

Aktiviteter

1. La elevene lytte til Beethovens 6. symfoni, *Pastoralesymfonien*, som du spiller av på lavt volum. Les samtidig salme 104 høyt. Elevene kan gjerne tolke salmen gjennom dans.

Tilpasset variant av salme 104

Gud, vår Far.

Du skapte havet og de høye fjellene.

Du skapte elvene og markene og trærne.

Du skapte dyrene og fuglene og fiskene.

Du skapte solen og månen og stjernene.

Du skapte regnet og vinden.

Du skapte rim og snø.

Vi takker deg for din vakre verden.

2. Elevene velger sine favoritter blant vakre ting, en liten og en stor ting fra bildene i *Den store boken* eller fra et annet sted, og tegner dem. Elever som kan skrive litt, kan skrive små setninger som sier hvorfor de har valgt disse tingene. Deler av setningen kan læreren ha skrevet på forhånd slik at elevene kan fylle inn: «Jeg velger... fordi...»

3. Sett dere i en sirkel på gulvet med ansiktene vendt mot hverandre. Plasser et stor ark som det er skrevet «tak» på i midten sammen med et tent lys. La oss bruke litt tid på å takke Gud for alt det vakre han har skapt.
Gud, vår Far.
Vi takker deg for denne vakre verden.
Du skapte den for at vi skulle leve i den.
Vi er glade for å være her.
Hjelp oss slik at vi kan ta vare på alt det vakre du har skapt. Amen.

4. Bruk bildene på side 3 og 4 i *Den store boken* til å stille spørsmål som «Jeg lurer på hvorfor Gud skapte verden?» «Jeg lurer på hvorfor Gud skapte så mange vakre ting?»

5. **Ekstra:** Bruk en samling bilder i og fra blader, plakater, evt. også scener fra reisefilmer, der elevene kan oppdage utrolige fenomener i verden som de ikke kjente fra før. Lag en «Visste du at» plakat med formuleringer som: «Visste du at noen fjell er så høye at det alltid er snø på toppen av dem?» Ta også med mer lokale fenomener.

6. PowerPoint-presentasjonen «Seasons» kan bestilles fra *the Teachers' Enterprise in Religious Education*, 40 Duncan Terrace, London N1 8AL; epost: info@tere.org; tel. 020 7359 2642.

Skapelsesberetningen

Høre skapelsesberetningen i 1. Mosebok.
Tenke over innholdet og hva det kan bety.

Bibeltekst for lærere

Den første skapelsesberetningen

”I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. Jorden var øde og tom, mørke lå over dypet, og Guds ånd svedde over vannet.

Da sa Gud: ‘Det skal bli lys!’ Og det ble lys. Gud så at lyset var godt, og Gud skilte lyset fra mørket. Gud kalte lyset dag, og mørket kalte han natt. Og det ble kveld, og det ble morgen, første dag.

Gud sa: ‘Det skal bli en hvelving midt i vannet! Den skal skille vann fra vann.’ Og det ble slik. Gud laget hvelvingen og skilte vannet som er under hvelvingen, fra vannet som er over hvelvingen. Gud kalte hvelvingen himmel. Og det ble kveld, og det ble morgen, andre dag.

Gud sa: ‘Vannet under himmelen skal samle seg på ett sted! Det tørre landet skal komme til syne.’ Og det ble slik. Gud kalte det tørre landet jord, og vannet som hadde samlet seg, kalte han hav. Og Gud så at det var godt.

Gud sa: ‘Jorden skal bli grønn! Grønne vekster skal gro på jorden, planter som setter frø, og frukttrær som bærer frukt med frø i, av alle slag.’ Og det ble slik. Jorden bar fram grønne vekster, planter som setter frø, av alle slag, og trær som bærer frukt med frø i, av alle slag. Og Gud så at det var godt. Og det ble kveld, og det ble morgen, tredje dag. (1. Mos. 1:1-13)

Se 1. Mos. 1:14-31 og 2:1-4 for dagene 4-7.

Nøkkelsspørsmål (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du det er viktig å kjenne til denne fortellingen?

Hvorfor tror du verden fortsetter å eksistere?

Aktiviteter som introduserer tema

Legg et blått, rundt tøyestykke på gulvet eller på et bord og la barna velge de tingene de selv ønsker å plassere i «sin» verden. Benytt stykker av stoff av forskjellige farge for å markere ulike områder, brunt for land, grønt for gress, en annen sjattering blått for hav.

Kobling til bildet i Den store boken

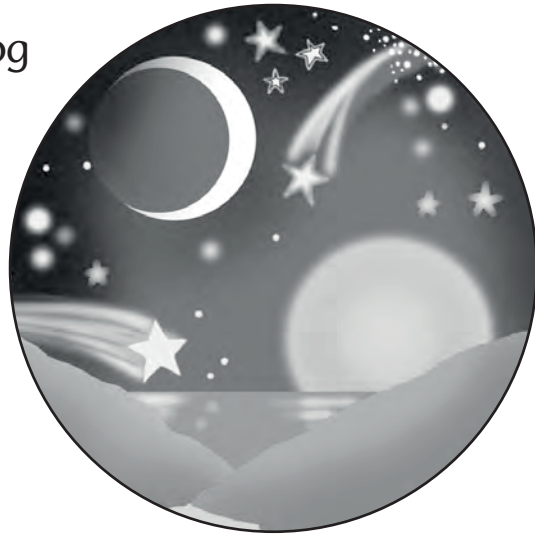
I dag skal vi se på de forskjellige tingene Gud skapte til sin verden.

Se på bildet på side 4 i Den store boken: Gud skapte verden

Gud skapte lys og mørke, vann og land.

Gud skapte alle trærne, plantene og alle dyrene.

Gud skapte mennesket for å nyte alt dette og til å ta vare på det.

Spørsmål til bildet i Den store boken

Hva ser du på bildet?

Høytlesningsekst (bruk gjerne små gjenstander fra en «fortellingspose» til å illustrere fortellingen).

I begynnelsen skapte Gud verden og alt som er i den. Han skapte himmelen og solen og stjernene og månen og alle planetene. Utfra ingenting skapte han hele universet! Men i begynnelsen var ikke jorden slik at menneskene kunne leve der, så Gud begynte å gjøre jorden klar for at vi skulle kunne bo der.

Første dag: Gud skaper lys og mørke. *[Bruk svart stoff som visuelt hjelpemiddel for natt og sølvfarget for dag].*

Andre dag: Han skiller vann fra land. *[Bruk blått stoff for vann og grønt og brunt for land].*

Tredje dag: Gud fikk det til å vokse planter og trær på jorden. *[Legg til modeller av trær og planter].*

Fjerde dag: Han skapte sol og måne og satte dem på sine plasser, og det ble årstider – sommer og høst, vinter og vår. *[Strø ut småstjerner og legg en månemodell på stoffet].*

Femte dag: Gud skapte dyr som skal leve i havet og vesener med vinger, slik, at de kan fly i luften; dernest skapte han dyr som skal leve på land: bråkete apekatter, elefanter som går med tunge skritt, farlige tigre, buktende slanger, vakre sommerfugler osv. Gud så at det var godt, og han var svært fornøyd. *[Plastdyr kan plasseres på brunt eller blått stoff, alt etter hvor de hører hjemme].*

Sjette dag: Gud skapte noe helt spesielt. Han skapte mennesket – mennesket som skulle ta vare på verden og alt det som er i den. [*Ta frem lekemennesker*].

Syvende dag: Nå var alt ferdig, og Gud hvilte.

Spørsmål:

Hvorfor tror du denne fortellingen kommer i begynnelsen av Bibelen?

Hva mener du fortellingen handler om?

Jeg lurer på hvordan verden blir i fremtiden? [*La dette være noe de kan undre seg over. Om noen elever vil si hva de tenker, kan læreren la dem gjøre det*].

Aktiviteter

1. Tegn et bilde for hver skapelsesdag for å vise de forskjellige, vakre tingene Gud fylte sin verden med. Se **Arbeidsboken** side 3: *Guds vakre verden*.
2. Gå sammen i grupper der dere lager en collage om de seks skapelsesdagene.
Gruppene tar for seg én dag hver. Dette kan brukes til:
å vise rekkefølgen, samtale, utstilling, i sammenheng med felles bønn og lovprisning.
3. Aktivitet til **refleksjon:**
Sett dere i en sirkel rundt et lite bord.
La elevene bruke ting fra fortellingsposen til å gjøre bordet til en visualisering av skapelsen – et «skapelsesbord».
To elever går sakte til bordet og legger på det blå stoffet, mens alle sier: «Gud skapte verden».
En annen elev legger på det sølvfargede klede mens resten sier: «Gud skapte lyset».
Dette gjentas med alle tingene i fortellingsposen.
Etter at elevene har sagt at Gud hvilte på den siste dagen, lukker de øynene og bruker en liten stund til å tenke over hvilken vakker verden Gud har skapt.
4. Lær og syng sangen: *Hvem har skapt alle blomstene* (Trad) eller *Måne og sol* (Adoremus 230, Lov Herren 744) eller *Opp alle ting som Gud har gjort* (Lov Herren 314)

De første menneskene

Å vite at Gud skapte oss fordi han elsker oss, men de første menneskene, Adam og Eva, gjorde noen gale valg. Reflektere over Guds kjærlighet til oss.

Merknader for lærere

Den andre skapelsesberetningen: 1. Mos. 2:5-25

Syndefallet, 1. Mos. 3:1-19

For elever på dette trinnet er det tilstrekkelig å si at de første menneskene, Adam og Eva, gjorde noen gale valg.

Sentrale teologiske sannheter i 1. Mosebok

- o Av kjærlighet skapte Gud mann og kvinne.
- o Han skapte dem i en tilstand av hellighet, det betyr blant annet at de levde i en vennsksrelasjon til Gud.
- o De ble skapt i Guds bilde og likhet.
- o Han gav dem 'frihet' som gave, slik at de selv kunne velge å være hans venner.
- o Helt fra begynnelsen av ble mann og kvinne gitt **friheten** til å velge mellom godt og ondt.
- o Gud sa at de skulle være fruktbare og bli mange. Slik ble de de første foreldre for alle mennesker.
 - Men våre første foreldre ble fristet av den onde.
 - De misbrukte sin gudgitte gave, '**friheten**', til å vende seg mot sin skaper.
 - De valgte å søke sin egen selvoppyllesse uten Gud.
 - Ved å vende seg mot Gud mistet de den opprinnelige hellighet. Forutsetningen for å leve i et intimt vennsksforhold med sin skaper ble borte.
 - Guds plan var at alle mennesker skulle leve i hans vennskap. Den tilstand som Adam og Evas synd førte til, overføres til alle deres etterkommere.

NØKKELSPØRSMÅL

Hvorfor tror du Gud skapte oss?

Hvordan kan vi vise Gud kjærlighet og ta vare på hverandre?

Aktiviteter som introduserer tema

Improviser små rollespill om mennesker som tar seg av oss. Bruk gjerne gjenstander i klasserommet som hjelp.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre hvordan de første menneskene gjorde noen gale valg.

Se på bildet på side 4 i Arbeidsboken: Adam og Eva

Gud vil at vi skal være lykkelige,
men de første menneskene,
Adam og Eva, gjorde noen gale valg.

Spørsmål til bildet

Hvem ser du på bildet?

Hvorfor tror du de ser så triste ut?

Høytlesningstekst (valgfritt kan læreren lese fra en barnebibel, 1. Mos 2, 4 – 3, 24)

Da Gud skapte verden, gjorde han den svært vakker. Menneskene kunne ikke fått noen bedre verden å leve i enn den Gud skapte. Da alt var klart, skapte Gud de første menneskene. Han skapte en mann, Adam, og en kvinne, Eva. Gud skapte dem fordi han ville at de skulle kjenne ham og elske ham. Han ville at menneskene skulle elske hverandre også. I begynnelsen var Adam og Eva svært lykkelige. De elsket Gud og de elsket den verden han hadde skapt for dem.

De tok hånd om hverandre og om den vakre verden. De spiste seg mette på frukten og plantene som vokste opp av jorden og på trærne. De gav navn til alle dyrene, og de passet på dem. Og aller viktigst, de gjorde som Gud hadde sagt og viste sin kjærlighet til hverandre ved å ta vare på hverandre og verden rundt dem.

Men en dag valgte de første menneskene å gjøre det som var galt. De gjorde ikke det Gud hadde sagt de skulle gjøre. Gud visste hva som var det beste for dem, men de lyttet ikke til ham.

Alt dette skjedde for veldig lenge siden. Men Gud elsker fortsatt alle menneskene. Han elsker alle oss som lever i den vakre verdenen han har gitt oss. Han ønsker fremdeles at vi skal elske ham og at vi tar vare på hverandre og på verden rundt oss. Noen ganger synes vi det er vanskelig. Noen ganger glemmer vi det Gud har sagt slik at vi ikke lever slik han ønsker.

Spørsmål til fortellingen

- Nevn noen vakre ting Gud skapte for oss
- Hvorfor tror du Gud skapte oss?
- Hvordan var menneskene i begynnelsen, hva gjorde de? (*De tok hånd om hverandre og alt rundt seg*)
- Hva gjorde de galt? (*De gjorde ikke det Gud hadde bedt dem om å gjøre*)
- Hvordan kan vi unngå å gjøre gale valg?
- Når vi velger galt, hvilke valg kan det være?

Aktiviteter

1. Tegn noen mennesker som viser sin kjærlighet ved å gjøre ting for deg. Skriv eller tegn det de gjør.
2. **Arbeidsboken** side 4: *Adam og Eva*
3. Tegn to stor bobler. Skriv de rette valgene vi gjør i den ene (med et blidt fjes) og de gale valgene vi gjør i den andre (med et surt fjes).
4. Tegn opp tankebobler/tankekart (bruk VØL-skjema) og skriv Nøkkels spørsmålene (s.16) inn i dem. Bruk tid sammen med elevene på å drøfte svarene de gir. Syng sammen Gud, lær meg å se (Adoremus 131) eller La oss vandre i lyset (Adoremus 216).

Guds verden

**Bli klar over at vi har ansvar for å forvalte Guds verden.
Tenke på hva vi kan gjøre for å ikke ødelegge verden.**

Bibeltekst og merknader for lærere

Da Gud skapte menneskene, sa han:

”De skal råde over fiskene i havet og fuglene under himmelen, over feet og alle ville dyr og alt kryptet som det kryr av på jorden”. (1. Mos 1, 26)

Gud har gitt oss en helt spesiell gave og samtidig en utfordring. Vi får ta del i Guds kreative virksomhet; vi er på sett og vis med-skapere. Da må også våre handlinger gjenspeile Guds egen kjærlighet for sine skapninger. På den måten kan vår omsorg for det skapte bli et troverdig og sant uttrykk for vår takk og lovprisning til Gud.

Ulike valg som mennesker kan ha gjort for lenge siden, både av miljømessig, sosial og personlig art, berører oss i dag fordi vi alle tilhører den menneskelige familie. De valg vi gjør i dag, kan få betydning for andre i fremtiden.

NØKKELSPØRSMÅL [kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen]

Hvorfor tror du Guds verden blir ødelagt?

Hvem mener du bør passe på Guds verden?

Aktiviteter som introduserer tema

Presenter forskjellige ting for barna som de kan velge mellom, for eksempel forskjellige frukt – eple, banan etc. eller forskjellige leker.

Gå så over til valg av handlinger. Dette kan dere gjøre gjennom rollespill.

For eksempel

Heng opp en jakke, eller slipp den ned på gulvet.

Lek med den nye jenta, eller la henne være for seg selv.

Kast deg over maten på bordet, eller la andre forsyne seg først.

Samtal med elevene om hva forskjellige handlinger/adferd fører til.

Kobling til bildet i Den store boken

Vi har sett på valg. Noen valg er ikke så viktige, slik som å velge hvilket leketøy vi skal leke med. Men noen valg er veldig viktige fordi det vi velger å gjøre får betydning for Guds verden og andre mennesker.

Se på bildet på side 5 i Den store boken: Guds verden

Gud har egitt oss denne verden,

og vi skal være med å passe på den.

Noen ganger glemmer vi det,
eller vi bryr oss bare ikke.

Da blir ikke verden et like godt
sted å leve i.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva ser fint og godt ut i bildet?
- Er det noe som ikke ser så fint og godt ut der?
- Hvem kan ha gjort de dumme tingene?
- Hvorfor tror du noen har gjort det?
- Hva kan gjøre de dumme tingene litt bedre?
- Hvem kunne gjort det?
- Er det noe vi kan gjøre?

Tekst som leses for elevene

Daniel og vennene hans var spente. De hadde ventet på denne dagen i lang tid. Nå var den endelig her. I dag skulle det nye lekeområdet i skolegården åpnes. Læreren hadde lovet at alle skulle få lov til å prøve en runde i de nye lekeapparatene. De behøvde ikke engang å vente til friminuttet. Elevene løp inn til klasserommet i full fart – her var det ingen tid å miste.

Eva læreren, stod i døren til klasserommet. Daniel la merke til at hun så ganske trist ut. Da alle hadde hengt opp jakken, byttet til innesko og satt seg ned, reiste Eva seg. Hun så veldig alvorlig ut.

«Jeg vet at dere gleder dere veldig til å leke i det nye lekeområdet», sa hun, «men jeg har dessverre triste nyheter. I natt var det noen som kom seg inn på det nye lekeområdet og ødela apparatene så mye at de ikke kan brukes.»

Elevene ble helt stille. Ingen kunne forstå hvordan noen ville ødelegge det nye lekeområde deres. De hadde arbeidet så hardt for å samle inn nok penger til det – noen av foreldrene hadde til og med hjulpet til med å bygge det opp.

«Hva gjør vi nå?» spurte en av vennene til Daniel. Det tok lang tid før noen svarte. Så rakk Sunniva, den andre læreren, opp hånden.

«Kanskje vi skulle be for dem som ødela lekeområdet vårt,» foreslo hun. «Kanskje de ikke visste at de skulle ha respekt for verden og det som er i den. Kanskje de ikke visste at verden og alt som er i den, tilhører Gud. Så får vi begynne på nytt.»

Alle tenkte på det Sunniva hadde sagt. Så gjorde Eva korsets tegn, og alle elevene gjorde det samme. Hun ba:

Gud, vår Far,

I dag opplevde vi at noe er galt i vår verden.

Vi ber deg om å hjelpe oss å tilgi de som behandler verden og oss så dårlig.

Vi ber deg om hjelp til å vise dem hvordan vi kan ta ansvar for verden og for hverandre.

Vi ber deg, hjelp oss alle til å begynne på nytt med håp om en bedre fremtid.

Amen.

Aktiviteter

1. La elevene bygge noe av klosser eller annet egnet «byggningsmateriale» i klasserommet. Bruk to dukker eller hånddukker til å spille vandaler som ødelegger det elevene har bygget.
 - Samtal med barna om hva de tror dukkene sier til hverandre, hva de tenker og hva de føler når de ødelegger.
 - Du kan også stille spørsmål til dukkene om oppførselen deres og om hvorfor de gjør dette.
 - Elevene kan foreslå bedre måter å handle på for dukkene for å hjelpe dem til å ta vare på verden.
2. **Arbeidsboken** side 5: *Å ta vare på Guds verden.*

La barna lage en plakat som viser eksempler på hvordan de kan ta vare på verden. Det kan være så enkle ting som å vanne blomster, legge søppel riktig sortert, ta vare på et dyr, mate fuglene om vinteren osv.
3. **Refleksjon:** Bruk en globus som fokuseringspunkt for refleksjonen. La elevene skrive ned en bønn for verden på et kort. De kan arbeide hver for seg eller to og to. Etterpå kan kortene legges på gulvet eller på bordet rundt globusen. Læreren kan hjelpe elevene i gang med å formulere de første ordene i bønnene, for eksempel
Kjære Gud, hjelp oss å ...
Takk, Gud, for...

Noahs ark

Høre en passende del av fortellingen om Noah og syndfloden.
Reflektere omkring dens løfte og håp.

Merknader og bibeltekst for læreren

Store deler av beretningen om Noah og storflommen er lite egnet for små barn. Her er det gjort et bevisst utvalg av historien for å fortelle det som refererer spesielt til løftet. Hele fortellingen finnes i 1. Mos 6–9.

Noahs ark

Gud ba Noah bygge arken (6, 13–22) Herren sa til Noah: «Gå inn i arken, du og hele din husstand! For du er den eneste jeg i denne tid har sett som er rettferdig for meg. Av alle rene dyr skal du ta med deg sju par, hann og hunn sammen, og av alle dyr som ikke er rene, ett par, hann og hunn sammen, av himmelens fugler på samme måte, sju par, hann og hunn, for å holde hver art på hele jorden i live. For om sju dager vil jeg la det regne på jorden i førti dager og førti netter og utslette fra jorden alt som finnes, alt jeg har laget.» Og Noah gjorde alt som Herren hadde pålagt ham (7, 1–5).

Storflommen

Nå flommet vannet over jorden i førti dager. Det steg og løftet arken, så den fløt opp fra jorden. Ja, vannet økte voldsomt på jorden, og arken fløt på vannet. Høyere og høyere steg det over jorden; alle høye fjell under himmelen ble skjult (7, 17–19).

Til sist, da vannet trakk seg tilbake og Noah, hans familie og alle dyrene kunne gå ut på tørt land igjen, sluttet Gud en pakt med Noah og hans etterkommere, der han lovte at han aldri mer skulle la det komme en flom som skulle ødelegge jorden (9, 11). Regnbuen er tegnet på denne pakten (9, 16)

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Har du sett en regnbue?

Kjenner du fortellingen om Noah og regnbuen?

Hvorfor tror du Gud valgte regnbuen til å minne oss på løftet hans?

Hva er et løfte?

Aktiviteter som introduserer tema

Læreren gir et løfte og holder det, for eksempel, «Jeg lover at jeg skal være ute sammen med dere fem minutter ekstra i morgen. For å minne meg selv om det, vil jeg sette denne teddybjørnen på kateteret. Når dere ser teddybjørnen, forstår dere at jeg ikke har glemt løftet mitt».

Kobling til bildet i Den store boken

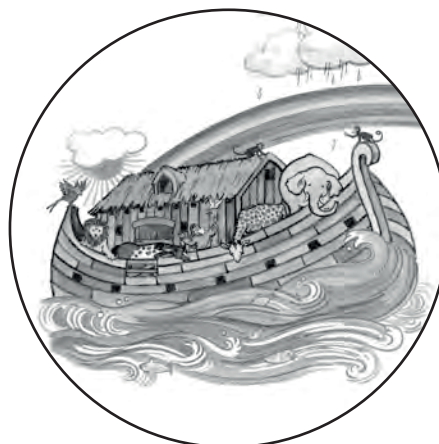
I dagens fortelling fra Bibelen skal vi høre at Gud gir et løfte. Og vi skal få vite hva Gud gjorde for å minne oss om dette løftet.

Se på bildet på side 6 i Den store boken: Noahs ark.

Noah og familien hans var Guds venner.

Gud reddet dem fra vannflommen.

Gud valgte regnbuen som et tegn på sitt løfte.

Spørsmål til bildet i Den store boken

Hva ser du på bildet?

Tekst som leses for elevene

Bruk «Fortellingsboks-teknikken» når du forteller denne historien. Kle en skoese i regnbuefarget papir. Putt et stykke blått stoff, en leketøysbåt, et par (like) modelldyr, en modell av en due, et lite blad og et regnbuefarget tøystykke i boksen. Sett lokket på boksen, og be elevene om å gjette hva som er inni. Samtal om fargene på boksen og hva det kan bety. Ta ut gjenstandene én for én, og la elevene foreslå hvor de hører hjemme i en historie (Noen vet antagelig, utfra bildet, hvilken historie det er snakk om, mens andre må lage seg en forestilling om en historie). Fortell barna at de skal få høre en historie, og at de må lytte nøye, slik at de finner ut hvor hver av gjenstandene fra fortellingsboksen hører hjemme.

En dag talte Gud til Noah.

«Det skal komme en stor flom, så du må arbeide hardt for å bygge en stor båt, en ark. Den må være stor nok for deg og din kone og familie, for mange dyr og all maten som de trenger.»

Noah gikk i gang med å bygge arken. Han bygget båten slik Gud hadde sagt. Akkurat da han var ferdig, begynte det å regne. Det regnet mer og mer, enormt mye. Noah og familien hans og alle dyrene gikk om bord i arken.

Enda hardere regnet det, og snart begynte arken å flyte. Det regnet i førti dager. Det var en enorm flom – Noah og familien hans kunne ikke se noe tørt land i det hele tatt.

Til sist stoppet regnet, men det tok lang tid før flomvannet begynte å tørke. Noah håpet at det snart ville se tørt land. Han håpet arken snart ville lande, slik at de kunne komme ut igjen. Han fant én av duene de hadde tatt med seg i arken. Noah åpnet en luke og slapp den ut. Noah og familien hans ventet, mens duen fløy utover vannet. Snart kunne de ikke se den mer. Etter en stund kom duen tilbake, og de ble veldig glade da de så hva den hadde i nebbet sitt – et friskt olivenblad.

Et friskt olivenblad, det måtte bety at det vokste et tre et eller annet sted – på tørt land. Livet tok til på nytt.

Da det var gått en tid til, kunne Noah se tørt land. Arken sluttet å flyte omkring og hvilte på land. Noah og familien og alle dyrene gikk ut.

Gud talte på nytt til Noah.

«Neste gang det regner, da skal du se opp på himmelen og se den vakre regnbuen. Når du ser den, da skal du huske at jeg elsker deg og at jeg aldri mer vil la noen storflom ødelegge hele verden.»

Også i dag, når vi ser regnbuen på himmelen, skal vi huske Guds løfte til Noah og alle hans etterkommere.

Spørsmål til fortellingen

- Hva tror du Noah følte da Gud fortalte ham at det kom til å bli en storflom?
[Frykt, bekymring, tillit...]
- Hvorfor tror du Noah gjorde som Gud ba ham? *[Han elsket Gud og stolte på ham, han var et godt menneske, lydig, han var redd...]*
- Hva sa Gud at Noah skulle gjøre når han så regnbuen?
- Hvordan tror du det hjalp Noah og familien hans?
- Hva kommer du til å tenke på neste gang du ser regnbuen?

Aktiviteter og oppgaver

1. Tenk deg at du er et av Noahs barn. Han har akkurat fortalt deg at nå må familien skynde seg inn i arken. Tenk ut noen spørsmål du kunne tenke deg å stille ham. Læreren din kan late som han/hun er Noah og svare.
2. **Arbeidsboken** side 6: *Noah og arken*
3. Lag et armbånd som kan minne deg på Guds løfte.
 - a) Klipp ut et stykke som er 18 cm. langt og 3 cm. bredt av papir eller tynn kartong. Kutt et hakk i hver ende slik at endene kan festes i hverandre og danne en sirkel.
 - b) La elevene farvelegge armbåndene i regnbuefarver.
 - c) Elevene kan ha på seg armbåndet når de har kristendomsundervisning eller ha det i Arbeidsboken sin.
4. Sangforslag: *Han har den hele, vide verden* (Adoremus 137) eller *Ingen er så trygg i fare* (Lov Herren 727)

1.2 Maria, vår mor

Den katolske kirkes katekisme

«Gud sendte sin Sønn» (Gal 4, 4), men for å «forme et legeme» for Ham ville Han at en skapning av fri vilje skulle samarbeide med Ham. Med dette for øye hadde Han fra evighet av utvalgt en Israels datter til å være sin Sønn's Mor, - en ung jødinne fra Nasaret i Galilea, «en jomfru trolovet med en mann som het Josef. Han var av Davids ætt; og jomfruens navn var Maria» (KKK 488).

Hun tok en enestående del i Frelserens verk. Hun gjorde det ved sin lydighet, sin tro, sitt håp og sin brennende kjærlighet, for at Guds liv skulle gjenopprettes i sjelene. Av den grunn er hun vår mor etter nådens ordning. (KKK 968)

LM1 & LM2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne delen vil elevene få mulighet til å:

- Vite at Gud sendte engelen Gabriel for å be Maria om å bli mor til Guds Sønn.
 - o Reflektere og samtale om jomfru Marias svar til engelen.
- Høre om jomfru Marias besøk hos sin kusine, Elisabeth.
 - o Reflektere og samtale om det glade budskapet de gav hverandre.
- Vite at advent er en tid da vi forbereder oss til å feire Jesu fødsel.
 - o Samtale om hvordan vi kan forberede oss.
- Kjenne historien om reisen til Betlehem og Jesu fødsel.
 - o Tenke over hva som skjedde og bli klar over at Gud sendte Jesus for å frelse oss.
- Vite at Maria også er vår mor.
 - o Tenke over hvordan jomfru Maria ser til oss

Teologiske merknader

Hva vet vi om Guds valg av Maria som mor til hans Sønn?

I Det nye testamente møter vi Maria første gang i fortellingen om bebudelsen (Luk 1, 26–38). Allerede her fremstilles hun som et 'forbilde på tro'.

Det er Gud som kommer inn i Marias liv og henvender seg til henne, det er ikke hun som går til Gud. Gud tar initiativet ved sin frelsende og forløsende kjærlighet. Engelen hilser henne som «full av nåde» og med «Herren er med deg», men Maria ble forskrekket over engelens ord og undret seg på hva denne hilsen skulle bety. Det

må være en misforståelse, hun som ikke regner seg som noe mer enn en enkel Herrens tjenerinne. *Frykt ikke, Maria!* betrygger engelen henne, slik også Moses og profetene i gammel tid og senere apostlene i Den nye pakt ble betrygget, **du** har funnet nåde hos Gud. Men da hun videre blir fortalt at hun *skal bli med barn og få en sønn* som skal kalles *Den Høyestes Sønn*, griper hun ikke begjærlig den rollen, selv om det måtte være den mest ettertraktede morsrollen i hele Israel – å bli mor til Messias. Sant og oppriktig søker Maria å få klarhet i situasjonen: *Hvordan skal dette gå til når jeg ikke har vært sammen med noen mann?* Ennå en gang blir hun beroliget, i Guds navn, om at Gud og bare han skal gjøre det mulig: Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn. Heller ikke nå reagerer Maria som om hun skulle rive til seg Guds gave eller med noen form for selvopphøyelse; hennes svar er ikke: «Det er greit, jeg skal bli mor til den inkarnerte Herren». Hennes svar er preget av genuin tro, en tro som er fullt og helt åpen for Gud som Gud og for det han kaller til, i det hun også aksepterer seg selv for den hun er: *Jeg er Herrens tjenerinne. La det skje med meg* [ikke «Jeg skal gjøre»] *som du har sagt*. I kraften av sin frie vilje **lar Maria Gud være Gud** i livet hennes. Maria gav Gud en skikkelig sjanse i livet sitt.

Hva er advent?

Tiden før jul kalles advent. Det er da vi forbereder oss på at Jesus skal komme som oppfyllelsen av vårt **HÅP: Kom, Herre Jesus!**

Vi vet at Jesus allerede er kommet, men selv om vi feirer fødselsdagen hans, så venter vi også på at han skal komme igjen i tidens fylde og fullende sin Faders plan for frigjøring, frelse og forløsning av verden. Derfor er vår **advent** både en ihukommelse av Jesu Kristi første komme i hans inkarnasjon og fødsel og en tid for å forberede feiringen av hans fødselsdag og samtidig en tid for å gjøre oss klare for hans fremtidige komme ved verdens ende.

Hvilken rolle har Maria i livet vårt?

Maria [er] Guds Mor og vår mor; vi kan legge all vår bekymring og alle våre bønner i hennes hender (KKK 2677)

Marias rolle overfor Kirken og hele menneskeheten: Hun var helt og holdent menneske, men med en privilegert rolle. For i Guds iverksettelse av frelsesmysteriet svarte hun et ubetinget «Ja», på vegne av hele menneskeheten, til å ta del i Guds plan for å frelse oss.

Maria, vår mor

Å vite at Gud sendte engelen Gabriel for å be Maria om å bli mor til Guds Sønn. Reflektere og samtale om jomfru Marias svar til engelen.

Bibeltekst og merknader for læreren

Bebudelsen

Da det led på den sjette måneden, ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea som het Nasaret, til en jomfru som var trolovet med Josef, en mann av Davids ætt; hennes navn var Maria. Engelen kom inn til henne og sa: «Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg!» Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg på hva denne hilsen skulle bety. Men engelen sa til henne: «Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud. Du skal bli med barn og få en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus. Han skal være stor og kalles Den Høyestes Sønn. Herren Gud skal gi ham hans far Davids trone, og han skal være konge over Jakobs ætt til evig tid; det skal ikke være ende på hans kongedømme.» Maria sa til engelen: «Hvordan skal dette gå til når jeg ikke har vært sammen med noen mann?» Engelen svarte: «Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn. Og hør: Din slektning Elisabet venter en sønn, hun også, på sine gamle dager. Det ble sagt at hun ikke kunne få barn, men nå er hun alt i sin sjette måned. For ingen ting er umulig for Gud.» Da sa Maria: «Jeg er Herrens tjenerinne. La det skje med meg som du har sagt.» Så forlot engelen henne. (Luk 1, 26 – 28)

Merk: Engler er Guds tjenere og budbringere. De er en del av det Gud har skapt. De tilhører skapelsen. Engel betyr simpelt hen «budbringer».

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Gud valgte ut Maria?

Hva tror du Maria tenkte da engelen ba henne om å bli mor til Guds Sønn?

Aktiviteter som introduserer tema

Samtal med elevene om de noen gang er blitt bedt om å gi beskjeder eller budskap til noen. Hva slags budskap var det? Det behøver ikke bare være muntlige, men også skriftlige beskjeder, for eksempel i meldingsboka.

Samtalen kan så dreie inn på hvor viktig det er at den som skal levere budskap og beskjeder er til å stole på, også fordi de kanskje må ta med en beskjed tilbake som de heller ikke må glemme eller forandre på.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om en gang Gud sendte et viktig budskap til én han hadde valgt til å gjøre noe viktig for ham – og om hva den personen bestemte seg for å gjøre.

Se på bildet på side 7 i Den store boken: Bebudelsen

Gud hadde utvalgt Maria til å bli mor til hans Sønn.

Han sendte en engel for å spørre henne.

Maria sa JA!

Hun elsket Gud.

Spørsmål til bildet i Den store boken

Hvem ser du på bildet?

Hva gjør Maria? *[Legg vekt på at Maria ikke var noen rik person med et tjenerskap, da engelen kom holdt hun trolig på med en eller annen alminnelig, huslig syssel]*

Høytlesningstekst

Engelen Gabriel hadde fått en helt spesiell oppgave av Gud. Han skulle overlevere et budskap til noen, til en som Gud hadde valgt ut for lenge siden. Den personen skulle få den viktigste oppgaven Gud noen gang hadde gitt til noe menneske, i hele verdenshistorien – om hun bare ville si «ja». Hun het Maria, og hun bodde i en liten by som het Nasaret.

Forsiktig kom engelen inn i huset hos Maria. «Hill deg, Maria!» sa han til henne. [Det var slik folk hilste på hverandre på den tiden] «Du er full av nåde», sa engelen. [Det betød at Gud hadde velsignet henne] Så sa engelen: «Herren er med deg». Maria ble forskrekket. Folk ser ikke engler så ofte, og Maria lurte på hvorfor en engel var kommet til henne.

«Frykt ikke, Maria», sa engelen, «for du har funnet nåde hos Gud. Du skal bli med barn og få en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus.»

Maria var svært overrasket. «Hvordan skal dette gå til når jeg ikke har vært sammen med noen mann?» spurte hun. Maria var forlovet med Josef, men de var ikke gift ennå.

«Ikke vær redd», sa engelen. «Den Hellige Ånd vil komme til deg å gjøre slik at det skjer.»

Hva tenkte Maria? Ble hun skremt av det engelen sa? Var dette for vanskelig? Vi vet ikke hva hun tenkte. Vi vet hva hun sa: «Ja, jeg vil gjøre alt det Gud ønsker.» Maria elsket Gud og stolte på ham, hun ville gjøre hva han sa.

«Så forlot engelen henne.»

Spørsmål til fortellingen

- Hvordan tror du Maria følte seg da engelen snakket til henne?
[Overraskelse, frykt, undring, kanskje til og med kjærlighet]
- Har du hørt de ordene engelen sa til Maria før? Når er det vi sier dem?
[Vi finner dem i bønnen «Hill deg, Maria»]
- Hvorfor tror du Gud hadde utvalgt Maria? *[Hun var god, lydig og aller viktigst, hun elsket Gud og stolte på ham]*
- Tror du Maria kunne ha sagt «nei» når engelen ba henne om å bli mor til Guds Sønn? *[Hun kunne ha avslått, men hun svarte «ja» av fri vilje fordi hun elsket Gud]*
- Har du noen gang blitt bedt om å gjøre noe viktig? Hva var det? Hvordan følte du deg?

Aktiviteter

1. Lag en engel som skal minne deg på fortellingen. [Når julen nærmer seg, kan denne engelen bli en del av «den himmelske hærske» som hyrdene så]
Forslag til ulike materialer å lage englene av:
 - a) Bruk kakeunderlag av papir i sølv og gull. Klipp ut vinger, kropp og hode og lim sammen
 - b) Bruk papirkjegler til kroppen og tre- eller papirkuler til hodet. (Fås på hobbybutikker) Tegn og mal engelen etter ønske.
 - c) Bruk aluminiumsfolie, servietter, glitter og lignende. til å lage to-dimensjonale engler som fanger opp lys, slik at det gir en illusjon av et himmelsk lys.
 - d) Bruk cellofan, eller annet transparent materiale, til å lage engler for vinduet.

2. **Arbeidsboken** side 7: *Maria*

3. Vi takker Maria fordi hun sa «ja» til Gud.

Sett dere i en sirkel.

La det stå en statue eller et bilde av Maria i midten, om mulig et bilde der hun ikke holder Jesusbarnet i armene. Tenn lys.

Læreren: Maria sa «ja» til Gud og ble mor til Guds Sønn, Jesus. Nå skal vi takke Maria fordi hun sa «ja».

Elevene kan legge englene de har laget, blomster eller andre små gaver rundt føttene på Maria. De kan si «Takk, Maria!» eller de kan velge å si andre ord når de gjør dette.

Syng en sang til Maria, f.eks: *Vær hilset Herrens moder* (Lov Herren 572) eller *I Nasaret satt der en jomfru i lønn* (Lov Herren 582).

Be «Hill deg Maria» sammen.

[Læreren kan fortelle at dette er en spesiell bønn, fordi vi ber de samme ordene som engelen hilste Maria med. Det finnes ingen fotografier av Maria, men mange har malt bilder eller laget statuer av hvordan de tror hun så ut. Disse bildene og statuene kan hjelpe oss i å tenke på den virkelige personen Maria.]

4. **Arbeidsboken** side 8: *Maria og engelen*. Gjør ferdig setningene.

5. Ekstra: Sammenlign bildet i Den store boken med andre kjente bilder av bebudelsen. Finn ut hva som er likt og hva som er forskjellig. La elevene foreslå hvorfor.

Maria besøker Elisabet

Høre om jomfru Marias besøk hos sin kusine, Elisabeth.
Reflektere og samtale om det glade budskapet de gav hverandre

Bibeltekst og merknader for læreren

Gjestingen

Noen dager senere drog Maria av sted og skyndte seg opp i fjellbygdene, til den byen i Juda hvor Sakarja bodde. Der gikk hun inn til Elisabet og hilste på henne. Da Elisabet hørte Marias hilsen, rørte barnet seg i hennes liv. Hun ble fylt av Den Hellige Ånd og sa med høy røst: 'Velsignet er du blant kvinner, og velsignet er ditt livs frukt. Hvordan kan det gå til at min Herres mor kommer til meg? For da lyden av din hilsen nådde mitt øre, hoppet barnet i meg av fryd. Og salig er hun som trodde at det Herren hadde sagt til henne, skulle gå i oppfyllelse. (Luk 1, 39–45)

Merknad: Maria besøkte Elisabet for å hjelpe henne fordi hun var gravid; det var også Maria. Den lille Jesus, i Marias mage, velsignet Johannes, i Elisabets mage.

NØKKELSPØRSMÅL [Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen]

Hvorfor tror du Maria gikk for å besøke Elisabet?

Hvilke nyheter kunne Maria fortelle Elisabet?

Hva tror du hun sa til henne?

Aktiviteter som introduserer tema

Dele nyheter med hverandre: Be elevene om å dele nyheter fra sine liv, som både kan være spennende og litt skremmende, for eksempel å flytte til et nytt hus, å ha fått en ny baby i familien, å ha begynt på en ny skole eller en ny aktivitet, et besøk hjem til en venn for første gang, å starte på skolen. Poenget som læreren må få frem, er at det går an å være lykkelig for noe, samtidig som man føler seg litt spent og nervøs.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om hvordan Maria delte sine nyheter med sin kusine Elisabet, samtidig som Elisabet også hadde noe nytt å fortelle om.

Se på bildet på side 8 i Den store boken: Maria besøker Elisabet

Maria dro avsted for å besøke kusinen sin, Elisabet.

Elisabet skulle også ha en baby.

Hun visste at det var noe helt spesielt med Marias baby.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva tror du Maria ønsket å fortelle til Elisabet?

Høytlesningstekst

Husker du at Maria fikk et budskap fra engelen Gabriel? Da engelen forlot henne, satt Maria tankefull igjen. Hun tenkte over det engelen hadde sagt. Det var også en annen nyhet engelen hadde fortalt henne. Han hadde sagt at kusinen hennes, Elisabet, ventet barn. Alle visste at Elisabet egentlig var alt for gammel til å få barn.

«Når Elisabet kan få barn, da må Gud være i stand til å gjøre absolutt alt,» tenkte Maria. Men så slo det henne: «Elisabet begynner å bli gammel. Hun kommer til å bli veldig sliten og trøtt.»

Hun bestemte seg for å besøke Elisabet og bli hos henne for å hjelpe henne. Hun reiste seg og begynte å pakke ting til å ha med.

Elisabet og mannen hennes bodde i fjellene. Fra Nasaret trengte man mer enn én dag på å gå dit, kanskje mer enn to også. Maria må ha brukt tre dager. Vi vet ikke hvem hun fikk følge med på veien. Kanskje Josef var med for å hjelpe henne? Til sist kom hun trygt frem.

Maria, vår mor

Elisabet ropte av glede da hun så Maria, og skyndte seg ut for å møte henne.

«Velsignet er du blant kvinner,» sa hun, med høy røst. Og Maria sang en sang om glede til Gud.

Elisabet visste at Gud hadde velsignet Maria mer enn noen annen kvinne, og hun visste at dette barnet kom til å bli noe helt spesielt.

Maria ble hos Elisabet i tre måneder, så dro hun hjem igjen. Hun hadde også noe å gjøre. Hun skulle forberede seg til hennes egen baby ble født, babyen som var Guds Sønn.

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor tror du Maria dro for å besøke Elisabet? *[For å gratulere henne med at hun ventet barn, for å hjelpe henne]*
- Hvordan tror du Elisabet følte seg da hun skulle ha barn? *[Glede og begeistring, frykt, kan nesten ikke tro at hun skulle få en baby, full av takknemlighet til Gud]*
- Elisabet sa: «Velsignet er du blant kvinner». Sier du noen gang disse ordene? Når?
- Hva lærer denne historie deg om Maria?
- Hvorfor tror du det er viktig at vi kjenner denne historien? *[Slik at vi forstår Marias godhet og omsorg for andre og slik at vi forstår at hun stolte på det engelen hadde sagt. Noen av elevene vil kanskje gjenkjenne Elisabets hilsen som en del av Hill deg, Maria.]*
- Venter noen av dere på at det skal komme en ny baby i familien? Hvordan er det?

Aktiviteter

1. Hele klassen, mindre grupper eller to og to samtaler om hva de tror Elisabet og Maria sa til hverandre etter at de hadde gått inn i huset og satt seg ned?
2. **Arbeidsboken** side 9: *Maria besøker Elisabet.*

Advent

**Vite at advent er en tid for å forberede oss på å feire Jesu fødsel.
Samtale om hvordan vi kan forberede oss.**

Merknader for lærere

Advent er en tid for å forberede oss på Herrens komme – både hans komme i julen og hans komme i herlighet ved verdens ende.

Advent er også en tid for å øve og forberede oss på å ta imot Jesus slik han kommer til oss daglig i mennesker, i hendelser og i situasjoner der han i kjærlighet utfordrer oss. Umiddelbart forstår vi kanskje ikke hvordan han hjelper oss, men om vi holder våre hjerter åpne for ham, vil han gi oss det som er best for oss.

I kirker og hjem er det gjerne en adventskrans som vender vårt fokus mot de fire adventsukene. Den katolske skikken er å ha tre fiolette og ett rosa lys. Ett nytt lys tennes hver søndag, det rosa på den tredje søndagen, Gaudete-søndag. Gaudete betyr «Gled dere.»

NØKKELSPØRSMÅL [Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen]

Hvem er Jesus?

Hvorfor tror dere vi feirer Jesu fødselsdag?

Hvilken dag er bursdagen hans?

Aktiviteter som introduserer tema

Læreren setter opp en adventskrans slik at elevene kan se den.

Læreren forteller at fire uker før jul begynner vi å forberede oss på Jesu fødselsdag.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal dere få høre om noen barn som kom fra en annen del av verden. De kom hit akkurat tidsnok til å se hvordan vi forbereder oss til jul.

Se på bildet på side 9 i Den store boken: Advent

I advent forbereder vi oss på
Jesu fødselsdag.

Jesu fødselsdag kaller vi jul.

Vi feirer den sammen med
familiene våre

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva ser du i bildet som viser at de forbereder seg på julen?
- Hvordan kan vi forberede oss? [*Sette opp julekrybben, øve på julesanger, fremføre julespill*]

Høytlesningstekst

Det store flyet berørte bakken og spratt litt før det stoppet. Rose og Francis var spente. De kunne knapt sitte i ro i stolene i den tiden det tok før de kunne reise seg og gå ut. De var i Norge for første gang, og det var nesten jul. Nå måtte de komme seg til huset til venninnen deres, Anna, så fort som mulig. Der skulle de gjøre alt klart til feiringen av Jesu fødselsdag.

De tok en drosje. På veien gjennom byen fikk barna se alle lysene og dekorasjonene i butikkvinduene. Da de kjørte ut av sentrum og inn i noen roligere gater, så de at også mange av husene folk bodde i, var dekorert.

«Hvorfor er husene pyntet med lys?» spurte Rosa moren sin. «Er det fordi menneskene er glade på grunn av julen.»

Moren smilte.

«Det håper jeg», sa hun.

Til sist var de fremme. Francis og Rosa hjalp moren med å bære inn bagasjen. Vennen deres løp ut for å hjelpe dem, og det ble kyss og klemmer til alle.

Francis så at juletreet stod klart til å bli pyntet.

«Hvorfor har dere trær inne i huset?» spurte han.

«Selv midt på vinteren er treet grønt. Det minner oss om det nye livet Jesus kom med til verden. Og så pynter vi med lys for å minne oss om at Jesus er verdens lys», svarte Anna.

Rosa så adventskalenderen. Hun gikk bort for å se nærmere på den.

«Hva er denne til», sa hun, mens hun så på de små bildene av engler, hyrder og stjerner.

«Den er for å minne oss om alle de tingene som hendte før Jesus ble født,» svarte moren hennes.

Rosa tenkte på historien om da Jesus ble født i Betlehem.

Før aftensmaten samlet familien seg rundt adventskransen. De tente lysene og ba en bønn sammen. De lovt hverandre å prøve å være ekstra gode mot andre.

Spørsmål til fortellingen

- Hva gjør du for å forberede deg på julen? [*Læreren må være klar over at det kan være elever med annen religion i klassen*]
- La oss tenke på hva vi kan gjøre. [*Læreren må prøve å få elevene til å tenke forbi gaver og dekorasjoner og til å fokusere på hvordan vi kan gjøre noe i forhold til Gud og vår neste*]
- Hvordan forberedes julen på skolen?
- Hva skjer i Kirken? [*Man setter opp adventskrans, bærer fiolette liturgiske klær – noen elever vet kanskje dette.*]

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 10: *Adventsløfter*
2. Elevene lager hvert sitt adventslys. (Lyset lages av kartong, med skinnende papir til flamme) Skriv opp et adventsløfte på en papirlapp og lim den på «lyset». Lysene kan settes til utstilling i klassen.
3. Arranger en adventssamling én gang i uken.
Sett dere i en ring med adventskransen i midten og la hvert barn fortelle hvordan hun/han vil forberede seg for Jesu fødselsdag denne uken. Syng eller lytt til en sang.

Hver gang dere tenner et nytt lys, kan dere be følgende bønn.

Gud, vår Far, vi ber deg om å velsigne våre planer for adventstiden. Hjelp oss å forberede oss på Jesus, din Sønn, fødsel på en god måte, slik at når julen kommer, kan vi feire den sammen med Maria og alle dine venner. Amen.
4. Lag en adventsutstilling. Dekk en tavle med farget papir. Lag fire vindusskoddere for hvert vindu. Obs. Bare stift på den ene siden, det skal gå an å åpne skoddene. Fest motsatt side med plakatkitt (blu-tack). Lim inn et bilde av et lys i hvert vindu. Under vinduene kan dere lime på bilder av mennesker, ting og symboler som minner om advent. Åpne én luke hver uke for å minne elevene på at det nærmer seg tiden for Jesu fødsel.
5. Om læreren kan få tak i en liten, solid krybbe, kan det være en ekstra bonus i adventstiden om elevene kan få den med seg hjem, én dag hver. Kanskje sammen med et bønnekort.

Jesu fødsel

**Kjenne historien om reisen til Betlehem og Jesu fødsel.
Tenke over hva som skjedde og bli klar over at Gud sendte Jesus for å frelse oss.**

Bibeltekst for læreren

Jesu fødsel

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivning ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by.

Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, sin trolovede, som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte, svøpte ham og la ham i en krybbe. For det var ikke plass til dem i herberget.

(Luk 2, 1–7)

Nøkkelsspørsmål (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvordan tror du mennesker reiste til andre steder for lenge siden?

Hvordan tror du Maria og Josef kom seg til Betlehem?

Hvor tror du de ønsket å bo?

Aktiviteter som introduserer tema

- Samtal om hva en baby trenger. Legg vekt på dens hjelpeløshet og på at man må forberede seg til den kommer.
Elevene kan reflektere over hva en baby trenger ved å lage en samling av ting og bilder som man i dag regner som noe en baby trenger.
- Læreren har en samling av bilder av ting som er for en nyfødt. La elevene finne ut hva det er og hvorfor de trengs.
- Spørsmål: Hvor tror du det er bra for et barn å bli født? Hvorfor?
- Hva ville du satt inn i rommet? Hvorfor?

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om Maria og Josef som dro til Betlehem, og hvor vanskelig det var for dem å finne et sted å bo

Se på bildet på side 10 i Den store boken: Reisen til Betlehem

Maria og Josef måtte dra av sted til Betlehem.

Det var en lang reise.

De kunne ikke finne noe sted å bo.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hvor skal de?

Høytlesningstekst:

Det var ikke lenge til Maria skulle føde. Hun og Josef måtte dra til Betlehem, den byen Josef var født i. Keiseren hadde sagt at alle skulle telles. De hadde ikke noe valg, de måtte dra.

Det var langt til Betlehem. De brukte minst tre dager på å komme seg dit, og Maria var svært, svært trøtt. Josef begynte å lete etter et sted der de kunne bo, men det var også mange andre som hadde kommet til Betlehem, og byen var liten. Det var fullt overalt.

Maria og Josef må ha tenkt at de ikke kom til å finne noe sted å bo for natten. Men til sist fikk de plass i en stall der dyrene bodde. De var glade for at de endelig hadde funnet et sted, for de var så trøtte. Josef prøvde å gjøre stedet der Maria skulle hvile så godt som mulig.

Den natten ble Marias baby født. Maria svøpte ham inn i det tøyet hun hadde med seg, men noen vugge å legge ham i, hadde hun ikke. En vugge hadde vært for stor og besværlig å ta med hele veien fra Nasaret. Hun så seg rundt etter et sted der hun kunne legge den lille babyen til å sove. Hun fikk øye på krybben med høyet som dyrene spiste av. Den så varm og myk ut. Forsiktig la Maria Jesusbarnet ned i krybben.

Spørsmål til fortellingen

- Hva tror du Maria følte da de kom til Betlehem og det ikke var plass til dem noe sted?
- Hvis du skulle velge et sted der Guds Sønn skulle bli født. Hva slags sted ville du ha valgt da? Hvorfor ville du valgt det? [*Elevene sier kanskje et slott, et fint hus, et viktig sted.*]

Aktiviteter

1. Intervju med Maria: Barna bytter på å være Maria, og de andre spør:
 - Hvordan var reisen til Betlehem?
 - Hvor bodde dere?
 - Hva skjedde?
2. Skriv en kort bønn der du takker Gud for Marias baby. Elevene deler bønnene sine i samlingsstunden. Ved slutten av samlingsstunden kan bønnene legges i en kurv og plasseres ved siden av krybben.
3. **Lær og syng sangen** *Et barn er født i Betlehem* (Adoremus 113, Lov Herren 368 - 370), *En krybbe var vuggen* (Adoremus 112) eller en annen passende julesang.

Gjeterne besøker Jesus

**Vite at gjeterne var de første som hørte om Jesu fødsel.
Reflektere over Marias og Josefs glede.**

Bibeltekst for læreren

Da Jesus ble født i stallen i Betlehem, «svøpte [Maria] ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem. Det var noen gjeterne der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang:

‘Ære være Gud i det høyeste,
og fred på jorden blant mennesker Gud har glede i!’.

Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: ‘La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.’ Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.» (Luk 2, 7-20)

NØKKELSPØRSMAL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hva tror du skjedde da Jesus ble født?

Hva tror du Maria syntes om det?

Hvordan tror du Josef følte seg?

Hvem hørte nyheten først?

Hvordan fikk gjeterne vite den gode nyheten?

Aktiviteter som introduserer tema

Har du hørt at et barn er født i din familie?

Når fikk høre du det?

Hvem fortalte deg det?

Hvordan følte det?

Hvem fortalte du det til?

Kobling til bildet i Den store boken

Den gode nyheten om at Jesus barnet var født spredte seg fort. Nå skal du få høre det gikk til.

Se på bildet på side 11 i Den store boken: Gjeterne besøker Jesus

Jesusbarnet var født.

Maria og Josef var veldig glade.

De kom veldig glade.

De kom veldig glade
til Jesusbarnet.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva ser du på bildet?
- Hva tror du Maria og Josef sa til hverandre?
- Hva sa de til Jesusbarnet?
- Hvem var de første som hørte at Jesus var født?

Høytlesningstekst

På markene utenfor Betlehem satt det noen gjeterne rundt bålet og varmet seg. De skulle passe på sauene så de ikke ble tatt av ville dyr. De satt tett sammen for å holde varmen da de plutselig så et stort lys på himmelen. Det var en engel, sendt fra Gud! Gjeterne ble veldig redde, men engelen sa «Ikke vær redde! Jeg kommer med fantastiske nyheter. Nyheter som vil gjøre alle glade! I natt **er Guds sønn født**. Dere vil finne ham svøpt og liggende i en krybbe.» Med ett var hele himmelen full av engler, de sang og lovpriste Gud. Hyrdene ble blendet av det himmelske lyset. Det må ha vært et fantastisk syn.

Da englene hadde forlatt dem, sa gjeterne til hverandre, «La oss gå inn til Betlehem og se dette med egne øyne.» De skyndte seg av sted, og da de kom frem, var alt slik som engelen hadde fortalt dem. Der var Maria og Josef, og i krybben fant de det lille Jesusbarnet.

Gjeterne fortalte den gode nyheten til alle de møtte. Maria husket alt som skjedde denne julenatten. Hun bevarte det i sitt hjerte.

Spørsmål til fortellingen

- Hva tror du Maria syntes om at engelen kom til gjeterne?
- Hva tror du gjeterne sa til menneskene de møtte på veien tilbake fra stallen?
- Hva ville du ha tatt med som gave til Jesusbarnet?
- Hvorfor tror dere Gud valgte fattige gjeterne til å være de første som besøkte ham?
[Oppmuntre barna til å forstå at Jesus kom for alle, selv de fattigste og minst viktige. Det var ikke det at Gud foretrakk de fattige, men at de var åpne for ham.]

Aktiviteter

1. Tenk deg at du er en av gjeterne. Du forteller noen om hva som hendte dere den natten. Hva er det aller viktigste i denne historien? Lag et bilde og kall det «Gjeterens historie». Det kan være en del av en utstilling. Hvorfor valgte du denne delen av historien? Skriv det selv eller få læreren til å skrive det for deg.
2. Læreren har en samling av julekort med bilde av gjeterne, englene eller stallen i Betlehem. Samtal med barna om hvorfor kunstneren valgte å male/tegne motivet slik han/hun gjorde. Barna får velge hvilket motiv de vil ha på kortet – gjeterne, englene eller stallen. Snakk litt om hva barna kan skrive på kortet. Så kan barna lage sine egne kort.
3. Barna bytter på å være gjeterne på marken og intervjuer hverandre.
Forslag til spørsmål:
 - Var det fint å se alle englene?
 - Hva sa englene at du skulle gjøre?
 - Hva fant du da du kom til stallen?
 - Hvordan var det å få se Jesusbarnet?
 - Hva sa du til folk du møtte da du gikk fra stallen?
4. **Arbeidsboken** side 11: *Gjeterne*
5. **Arbeidsboken** side 12: *Gjeterne skynder seg bort*
6. Arbeidsark: «Juledag», side 48 i **Læreren bok**, brukes til samtale.
7. Rollespill samtalen mellom Maria og Josef da gjeterne dro.

Maria er vår mor

**Vite at Maria også er vår mor.
Tenke på hvordan hun passer på oss.**

Merknader for læreren

Maria er fullt ut menneske. Allikevel har hun en privilegert rolle i historien og blant menneskene. På vegne av hele menneskeheten, ga hun sitt ja til Gud. Hennes rolle i utarbeidelsen av forløsningens mysterium er enestående. Fritt og aktivt samarbeidet hun med Guds plan for å frelse oss.

NØKKELSPØRSMÅL [Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen]

**Hvordan tror du Maria passer på oss?
Hvordan tror du hun gjør dette?**

Aktiviteter som introduserer tema

Prøv å aktivisere barna til å tenke på hvordan mødre elsker og tar vare på barna sine?
Skriv svarene deres på tavlen.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om hvordan en liten gutt som het Jakob spurte Maria, vår mor i himmelen, om hjelp.

Se på bildet på side 12 i Den store boken: Jakobs mor

Jakob var lei seg.

Han hadde ikke lmc lyst til å smile.

Han ba Maria, vår mor
i himmelen, om å hjelp.

Snart smilte han igjen. Han
visste at Maria imkrgj´ hjelpe dem.

Spørsmål til bildet i Den store boken

• Hva ser du på bildet?

Høytlesningstekst

Jakob var litt lei seg. Moren hans var syk. Hun hadde vært lenge på sykehuset. Jakob savnet henne hjemme.

Det var også noe mer Jakob tenkte på. Når han besøkte moren sin på sykehuset, hadde han alltid et trist ansikt. Selv om h virkelig prøvde, klarte han ikke å smile. Da ble moren hans også trist. Jakob prøvde igjen hver dag, men det nyttet ikke. Han fikk det ikke til.

«Ikke vær lei deg, Jakob,» sa sykepleieren. «Vi tar godt vare på moren din her, vet du.»

Jakob visste at de gjorde det. Allikevel kunne han ikke smile – selv ikke for å gjøre moren glad.

En dag gikk Jakob på besøk til moren sin som vanlig. Han klatret opp på sengen for å sitte ved siden av henne. Han så på bildet av Maria som hang over sengen. Moren hans la merke til at han så på det.

«Visste du, Jakob,» sa hun stille, «at du egentlig har to mødre? Jeg er den ene, rett her ved siden av deg, men den andre er Maria i himmelen.»

Jakob tenkte på dette. Moren hans gav ham en klem.

«Hvorfor ber du ikke Maria, vår mor om å hjelpe deg når du er ensom og lei deg?» sa hun. «Mødre vil alltid hjelpe.»

Jakob visste at dette var sant, og han så opp på bildet igjen. Han sa ingenting, men i hjertet sitt ba han Maria om å hjelpe seg. Da han kom hjem og hadde lagt seg, husket han bildet av Maria. Han lukket øynene og ba en bønn i hjertet sitt.

Dagen etter gikk Jakob og besøkte moren sin på sykehuset. Det første han så, var bildet av Maria over sengen. Langsomt begynte han å smile, og han gav moren sin en stor klem som gave. Dere kan vel tenke dere at dette fikk moren hans til å føle seg bedre.

Spørsmål å stille om historien:

- Hvorfor tror du Jakob var så lei seg? [*Han savnet ikke bare moren sin, men han savnet det at hun tok vare på ham.*]

- Hvorfor klarte ikke Jakob å smile når han besøkte moren sin? [*Altfor lei seg, bekymret, kan hende noen av barna sier at han ikke burde smile når moren var syk.*]
- Hvorfor ba Jakob Maria om hjelp? [*Moren hans foreslo det, Maria er hans/vår mor i himmelen og vi kan be henne om hjelp, han ville ha hjelp, han ville ha noe som var bra.*]
- Hva tror du Jakob sa til Maria i hjertet sitt? [*Legg opp til svar som gjør det klart et Maria er glad i oss og ber for oss.*]
- Hvorfor tror du at Jakob ville gi moren sin et smil som gave?
- Ber du noen gang Maria, vår mor i himmelen, om å be for dere eller hjelpe dere? [*Bevisstgjør barna på situasjoner hvor det passer å få hjelp fra en mor. Det kan være noe som oppmuntrer barnet til å tenke på andre først, eller å gjøre det som er riktig.*]

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 13: *Maria, vår mor*. Skriv to bønner til Maria.
2. I klassen eller i gruppen kan dere lag et dikt der første bokstav i hver linje danner et nytt ord. Det kalles et akrostisk dikt. La enten MARIA eller MOR være dette ordet, og skriv linjer utfra bokstavene som beskriver en mors egenskaper.

F.eks. Mor til Jesus og min mor
Alltid passer hun på meg
Rede til å hjelpe meg
Ikke bare min mor, men din mor også
Alle kan få hjelp av henne.

ELLER Skriv et liste-dikt. Sett inn riktige ord fra boksen. Læreren viser begge diktformene på tavlen. Elevene skriver diktet og pynter.

Maria er

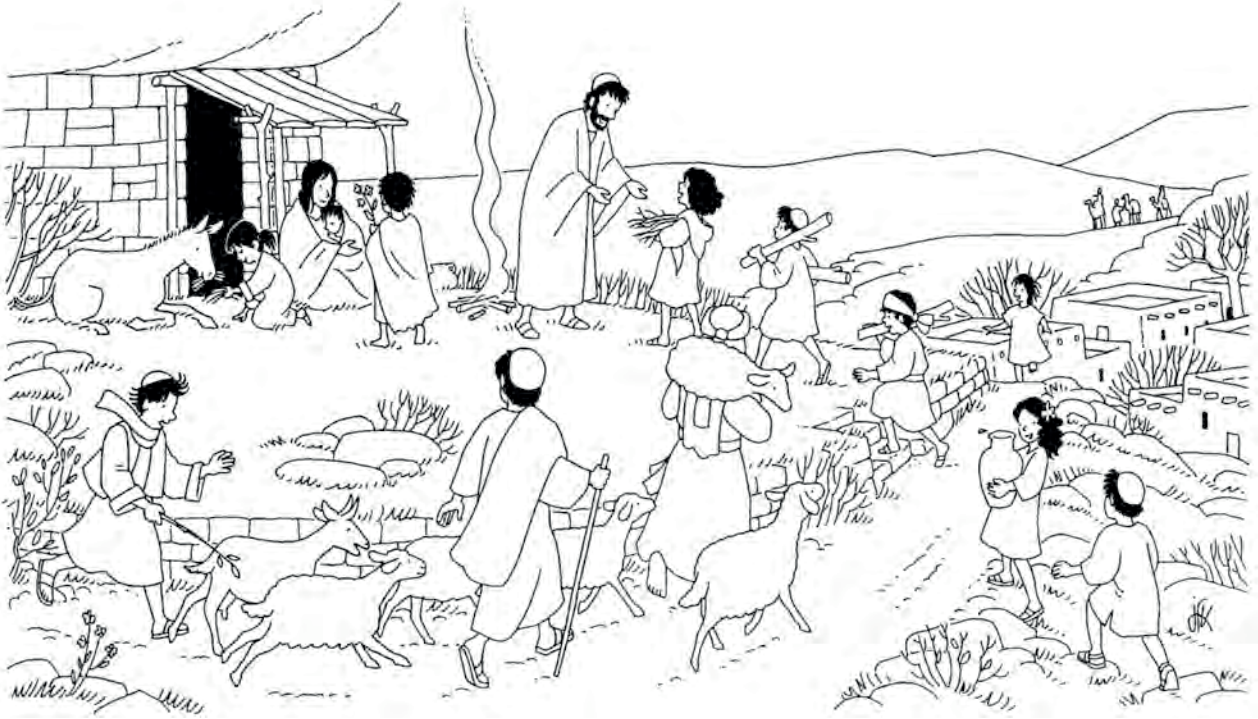
Maria er

Maria er

glad god spesiell
min mor hjelper meg

3. Vis «Hil deg, Maria» på smartboard eller en stor utskrift (se arbeidsark, side 49). Du kan bruke forskjellig farge på de tre ulike delene. Les det langsamt for barna mens du peker på teksten. Legg inn en liten pause i slutten av de to første avsnittene. Spør om de husker, fra bibelhistorien, hvem som sa dette (Engelen Gabriel, Elisabet) Les den tredje delen. Forklar at Kirken har lagt til den delen så vi kan be den. Kanskje du vil forklare vanskelige ord, for eksempel «nåde», «velsignet», «ditt livs frukt», eller bare svare hvis barna har spørsmål om dem.
4. Arbeidsark, side 48: Fargelegg bildet og svar på spørsmålene.

Juledag

Hva ser du på bildet?

Hva ville du gjort hvis du var der?

Hva ville du tatt med?

Hva tror du Maria tenker?

Hvordan tror du Josef føler seg?

Hill deg, Maria
Hill deg, Maria, full av
nåde, Herren er med deg.
Velsignet er du blant
kvinner,
Og velsignet er ditt
livsfrukt, Jesus.

Hellige Maria, Guds mor,
be for oss syndere,
nå og i vår dødstime.
Amen.

1.3 Familier og feiringer

«Grunnlaget for kjærligheten til vår neste legges i familielivet. Der formidles også kristne verdier som fremmer respekt for autoritet og ansvar som borger i et samfunn. Verdiene fra familielivet er sentrale elementer i Kirkens sosiallære.»

«Kirken er Guds familie, det folket som Gud samler fra hele verden.»

«I dåpen blir vi født på nytt som Guds barn i Kristus, og opplyst av den Hellige Ånd.»

oversatt fra *Religious Education Curriculum Directory*, s. 35, 19 og 24

LM1 & LM2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne enheten vil du få muligheten til:

- Vite at alle hører til i en familie.
 - o Tenke over hvordan vi kan elske hverandre og hjelpe hverandre.
- Vite at Maria og Josef tok med Jesus til tempelet som baby.
 - o Tenke over hvorfor dette var en veldig spesiell anledning.
- Vite at Jesus tilhørte en familie.
 - o Tenke på ting han kan ha gjort sammen med familien sin.
- Vite at Jesus ble borte og funnet igjen i tempelet.
 - o Tenke over hvordan Maria og Josef hadde det da Jesus ble borte og så funnet igjen.
- Begynne å forstå hva det betyr å tilhøre Kirken.
 - o Tenke over hva vi gjør sammen i Kirken.
- Vite at når vi blir døpt vi blir medlemmer av Kirken.
 - o Tenke over hva det betyr å bli døpt.

Teologiske merknader

Spørsmål: Hva betyr det at Jesus ble fremstilt i tempelet?

Jesu fremstillingen i tempelet viser at han er den førstefødte som tilhører Herren. Sammen med Simeon og Anna er det hele Israels forventning som går sin Frelser i møte. [...] Jesus blir gjenkjent som den lenge ventede Messias, «et lys som åpenbarer deg for hedningene» og «en herlighetsglans om ditt folk Israel», men også «et tegn det skal stå strid om». Det smertens sverd som forutsies for Maria, varsler om det fullkomne og ene offer som skal bæres frem på korset, og som skal gi den frelse Gud har «gjort rede for alle folkeslag». KKK 529

I denne «ytre» observasjonen av den jødiske skikken med å frembære et offer for den førstefødte, gjentok og fordypet både Jesus og Maria «innvendig» (i hjertene sine) sin selvpoffrelse og overgivelse til Gud, Faderns hellige vilje (**Jesus** - Hebreerne 10:5–10, **Maria** - Lukas 1:28).

Simeon og Anna (Lukas 2:22–38) hadde «åpne hjerter»; de ble ledet av Guds Ånd og gjenkjente Jesus som verdens Frelser («verdens lys»).

Spørsmål: Hva vet vi om Jesu tidlige liv?

«Under størsteparten av sitt liv delte Jesus skjebne med det overveldende flertall mennesker: et hverdagsliv uten synbar storhet over seg, et liv i kroppsarbeid. Hans religiøse liv var et jødisk liv i lydighet mot Guds lov, et samfunnsliv.» KKK 531

Da Jesus var tolv år gammel, ble han tatt med til Jerusalem. (Vi vet at i følge jødisk lov blir en jødisk gutt voksen i tolvårsalderen. Da gjennomgår han en bar-mitzvah, – han blir en «lovens sønn».) På veien hjem oppdaget foreldrene hans at han var blitt borte. De vendte tilbake og fant ham til sist i tempelet. Da hadde de lett etter ham i over tre dager. Maria og Josef var svært engstelige for hva som kunne ha skjedd med ham. Vi husker at moren sa til ham: «Hvorfor har du gjort dette mot oss? Vi har lett etter deg og vært veldig redde.» Hva svarte Jesus? Han svarte rolig, men bestemt: «Hvorfor lette dere etter meg? Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» Allerede som tolvåring var han klar over sitt kall. Hans identitet var klar, han levde **bare** for sin Far. Han ville gjøre sin Fars vilje. Han inviterte moren og fosterfaren inn i denne friheten for Faderen **alene**.

Spørsmål: Hvorfor er familien viktig?

«Familien er et fellesskap hvor man fra barnsben av kan lære moralverdier, begynne å gi Gud ære og bruke sin frihet på rett måte. Familieliv er en innføring i samfunnsliv.» KKK 2207 Familiebånd er viktige, og som sådan skal de brukes. Samtidig skal man være oppmerksom på at mange familier er skadet eller ødelagt. Som katolske kristene blir vi en del av Kirkens universelle familie i dåpen.

Spørsmål: Hva skjer i dåpen?

«I dåpen blir vi født på ny som Guds barn i Jesus Kristus og opplyst av Den Hellige Ånd.» Kort sagt, vi kommer inn i Jesu liv og mottar hans Ånd. Vi blir renset for opprinnelig synd. Vi blir medlemmer av Kirken.

Familier og feiringer

Vite at vi alle tilhører en familie.
Tenke over hvordan vi kan elske og hjelpe hverandre.

Merknader for læreren

Vi finner ulike familiemønstre rundt om i verden.

Vi tilhører alle en familiegruppe, og noen av gruppens medlemmer bor vanligvis sammen med oss.

Når et familiemedlem gjør noe galt, er hun eller han fortsatt elsket. Hvert menneske er godtatt og elsket akkurat slik den personen er med alle sine svakheter og feil. Jesu familie kaller vi «Den hellige familie».

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

**Hvordan viser medlemmene i en familie at de elsker hverandre?
Når feirer vi noe i familien?**

Aktivitet som presenterer tema

Bruk «Familier» på side 14 i arbeidsboken til å sette i gang samtale om ulike typer familier.

Kobling til bildet i Den store boken

«I dag skal vi tenke på hva det betyr å tilhøre en familie ...»

Se på bildet på side 13 i Den store boken: Familier og feiringer

Alle i familien hører sammen.

De deler måltider og har det morsomt sammen.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva gjør denne familien?
- Hvorfor tror du de holder hverandre i hendene?
- Hvorfor tror du de vil be før de spiser?
- Når synes du det er best å være sammen med familien din?
- Hva er det beste du vet å gjøre sammen med familien din?

Høytlesningstekst

Ida var veldig glad. Det var fødselsdagen hennes. Ida var blitt seks år gammel. Om ettermiddagen skulle hun ha selskap og feire.

Ida så på at moren lagde mat på kjøkkenet. Hun spurte om hun kunne få hjelpe til med å dekke bordet. «Ja, takk,» sa moren. Hun bar inn en stor fødselsdagskake. Den hadde seks lys som var klare til å tennes.

Moren så på Ida og sa: «Du har virkelig fått bordet til å se nydelig ut. Så flink du er.» Ida ble veldig glad.

Moren la presangene på et lite bord. Ida så på dem. En av presangene var fra bestemor. Ida var veldig spent fordi det var knyttet et blankt bånd rundt den. «Mamma, kan jeg åpne presangen fra bestemor?» spurte Ida. «Bestemor sa hun skulle sende meg en ny kjole som hun har sydd til meg.»

«Nei, la oss vente til selskapet», sa moren.

Ida så og så på bestemors pakke med det blanke båndet. Moren gikk ut av rommet. Ida gikk bort til pakkene og tok den fra bestemor. Den så for liten ut til å være den kjolen bestemor hadde lovet henne. Hun prøvde å gjette hva som var inni. Hun visste at bestemor ville holde det hun hadde lovet henne, men denne presangen kjentes ikke ut som en kjole.

Ida løsnet litt på båndet og prøvde å kikke inni. Hun klarte ikke å se det som var inni pakken, så hun løsnet litt mer på båndet. Da falt båndet helt av, og pakken var åpen! Inni var det en ... eventyrbok. Ida så på boken. Den var fin, men det var ikke en ny kjole! Hun ble veldig lei seg, fordi hun ønsket seg en kjole.

Da mor så hva hun hadde gjort, sa hun «Å Ida, jeg ba deg om IKKE å åpne pakken, men du gjorde det likevel!» Ida var veldig lei seg. Hun visste at hun skulle gjort slik mor sa. «Unnskyld», sa hun. Og mor ga henne en stor klem.

Da bestemor kom, hadde hun en stor overraskelse - den nye kjolen!

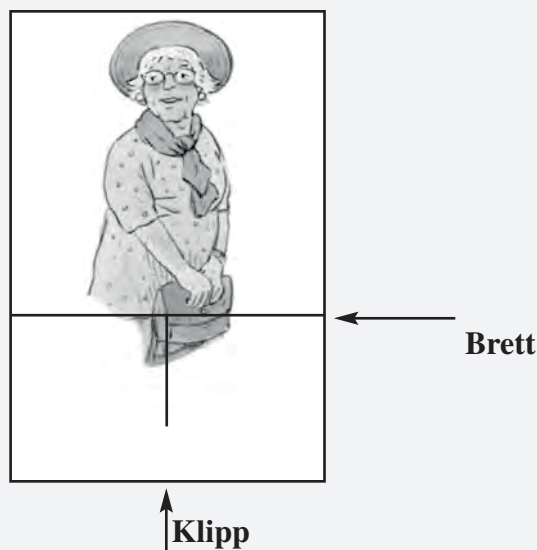
Spørsmål til fortellingen

- Hvordan viser menneskene i denne fortellingen at de er glade i hverandre? (*Eksempler: mor arrangerer fødselsdagsselskap; Ida tilbyr seg å hjelpe til; noen gir presanger; Ida var lei seg da moren ble sint.*)
- Hvordan tror dere Ida følte seg på slutten av historien?
- Hva sa moren til Ida for å få henne til å føle seg bedre?

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 14: Tegn et bilde av familien din. Skriv hva du liker å gjøre sammen med dem.
2. Forklar at vi alle tilhører en familiegruppe, og at en del av gruppen bor sammen med oss.

Elevene lager en pappfigur, der de tegner en person som er glad i dem. Figuren skal kunne stå oppreist ved at den brettes slik illustrasjonen nedenfor viser. Elevene kan vise frem figuren mens de forteller for klassen hvordan personen som avbildes hjelper dem.

Jesu blir fremstilt i tempelet

**Vite at Maria og Josef tok Jesus med til tempelet som baby.
Tenke over hvorfor dette var en veldig spesiell anledning.**

Bibeltekst for læreren

Jesus blir fremstilt i tempelet

Dette fant sted førti dager etter Jesu fødsel.

Da renselsestiden som Moseloven påla dem, var forbi, tok de ham med opp til Jerusalem for å bære ham fram for Herren. For det står skrevet i Herrens lov: *Alt av hankjønn som åpner morslivet, skal være helliget Herren.* De skulle også bringe det offeret som Herrens lov påbyr: *et par turtelduer eller to dueunger.* I Jerusalem bodde det en mann som het Simeon. Han var rettskaffen og gudfryktig og ventet på Israels trøst. Den hellige ånd var over ham, og Ånden hadde latt ham få vite at han ikke skulle se døden før han hadde sett Herrens salvede. Nå kom han til tempelet, ledet av Ånden. Og da Jesu foreldre kom med barnet for å gjøre med ham som skikken var etter loven, tok Simeon barnet opp i armene sine. Han lovpriste Gud og sa:

«Herre, nå lar du din tjener fare herfra i fred, slik som du har lovet.

For mine øyne har sett din frelse, som du har gjort i stand like for ansiktet på alle folk, et lys til åpenbaring for hedningene og ditt folk Israel til ære.» (Luk 2, 22–32)
Festen for Herrens fremstilling er 2. februar.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Maria og Josef tok med Jesusbarnet til Tempelet?

Hvem møtte de i tempelet?

Hva skjedde?

Innledende aktivitet

Har du og familien din dratt til et veldig spesielt sted noen gang?
Fortell klassen om det?

Kobling til bildet i Den store boken

Vi skal finne ut hvorfor Maria og Josef tok med Jesus til et spesielt sted da han var baby, og hva som skjedde da de kom dit.

Se på bildet på side 14 i Den store boken: Jesus blir fremstilt i templet

Maria og Josef tok med Jesus til rempelet.

De ville takke Gud for den vakre babyen sin.

De møtte Simeon og Anna.

De trodde at Jesus var verdens konge.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hvorfor er de i tempelet?
- Hvorfor tror du Simeon og Anna ser så glade ut?

Høytlesningstekst

For lenge siden, da Jesus fortsatt var en baby, tok Maria og Josef ham med til tempelet i Jerusalem. Dit dro folket for å tilbe Gud.

«Nå skal vi takke Gud for den lille gutten vår», sa Maria og Josef til hverandre.

Den dagen de kom til tempelet, var gamle Simeon der. Han hadde bedt til Gud i mange år om at han skulle sende en konge til dem, slik han hadde lovet.

Da Maria og Josef gikk forbi Simeon, var det som om hjertet hoppet inni ham. Han reiste seg, så på barnet og visste med en gang at dette barnet var Guds spesielle gave til alle. Han ble veldig glad. Simeon spurte Maria om han kunne få holde babyen. Han tok Jesus i armene sine og sa: «Herre, du har holdt ditt løfte. Nå kan jeg dø som en lykkelig mann fordi jeg har sett Jesus, verdens lys.»

Maria og Josef ble overrasket over det Simeon sa om Jesus. De ble enda mer overrasket da Anna kom bort til dem. Alle som kom til tempelet kjente Anna. Hun var alltid der og ba til Gud. Anna fortalte alle at Jesus var den de hadde ventet på så lenge. Endelig var han kommet!

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor tok Maria og Josef med seg Jesus til templet?
- Hva skjedde da de kom dit?
- Hva tenkte Simeon da han fikk holde Jesus? Hvorfor?
- Hva sa Simeon?
- Hva tror du Maria tenkte da? Hvorfor?
- Hva gjorde Anna etter at hun hadde sett Jesus?

Aktiviteter

1. Skuespill: Fordel rollene fra fortellingen. La også noen spille andre foreldre som har tatt med seg barna sine i tempelet. Les fortellingen høyt mens elevene dramatiserer den.
2. a) Elevene setter seg i en ring. Sett et stort lys i midten.
b) Tenn lyset og be barna tenke på de gangene det er vanlig å tenne lys. (*fødselsdager, jul, påskelyset, i kirken*).
c) Forklar at lys gjerne tennes i forbindelse med en spesiell anledning eller feiring. Fortell at når vi i kirken feirer *Festen for Herrens fremstilling i tempelet*, holder vi tente lys i hendene. Det er til minne om den gangen Maria og Josef tok med Jesusbarnet til tempelet.
d) Syng: *Dette lille lyset mitt* (trad.) eller *La oss vandre i lyset* (Adoremus 216) eller en lignende sang om lys, og avslutt med korsets tegn.
3. **Arbeidsboken** side 15: *Jesus blir tatt med til Tempelet*.
4. La elevene sette seg i en ring. Fordel tingene nedenfor. Les teksten under mens elevene setter frem det de har med etter hvert som det nevnes i teksten.
Ta med eller la elevene forberede følgende ting:
 - Sølvduk og måneform i sølv (bruk sølv- og gullfarget papp for sol- og måneformene)
 - Gullduk og gullfarget solform
 - Lys (tennes av en voksen på et brett med litt fuktig sand)

Til ettertanke:

Månen gir et sølvaktig lys om natten.
Solen gir et gyllent lys om dagen.
Jesus er verdens lys dag og natt.
Han er alltid der og viser oss Guds kjærlighets lys.
Han gjør verden til et lysere sted.

Aktivitet fortsetter på neste side

5. Ha klart en mal eller et ferdig klippet lys med flamme på. Elevene kan dekorere det som de ønsker. Elevene kan tegne på papplyset. I tillegg kan de få pynte med glanset-, sølv-, eller gullpapir. Lysene kan stilles ut eller henge opp. Bruk tittelen: «Jesus er verdens lys».
6. Simeon sa at Jesus er verdens lys. Tenk på hvordan vi kan la Jesu kjærlighet lyse for alle. Lag et merke/button med et smilefjes for å vise at du vil gjøre verden til et lysere sted.

Jesus og familien hans

**Vite at Jesus tilhørte en familie.
Tenke på ting han kan ha gjort sammen med familien sin.**

Merknader for læreren

Selv om det er fristende å tenke seg at Jesus lekte med søsknene sine, har Kirkens tradisjon hele tiden vært at Maria er «evig jomfru», det vil si at hun forble jomfru og fikk ikke flere barn.

Forklar hvorfor vi noen ganger kaller Jesus, Maria og Josef «Den hellige familien».

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvordan tror dere Jesus var da han var liten?

Hva tror dere Jesus gjorde når han var sammen med familien sin?

Innledende aktivitet

Fortell om noe du gjør sammen med familien din?

Se på bildet på side 14 i Den store boken: Jesus og familien hans

Jesus bodde i Nasaret sammen med Maria og Josef.

Josef var snekker. Kanskje Jesus fikk hjelpe Josef?

Kanskje Josef viste Jesus hvordan man jobber med tre.

Spørsmål til bildet:

- Hvem ser du på bildet?
- Hva gjør de?
- Hvilke ting ser du på bildet?
- Hvordan tror du Jesus hjalp Josef i verkstedet?

Høytlesningstekst

Jesus vokste opp i en liten by som het Nasaret, sammen med Maria og Josef. Han var sterk og god, og han elsket Gud. Josef var snekker. Han hadde kanskje et lite verksted ved siden av huset. Da Jesus ble større, fikk han nok hjelpe Josef i verkstedet. Kanskje Jesus lærte å bruke verktøyet og lage ting av tre.

Maria hadde det alltid travelt i huset. Kanskje Jesus hjalp henne med å feie og rydde. Han likte sikkert å bli med Maria til brønnen for å hente vann til matlaging og vasking. Og så lekte han nok med de andre guttene og jentene i Nasaret. Maria må ha lært Jesus å be til Gud. Hun fortalte ham sikkert også historier fra de hellige skriftene. Jesus må ha vært veldig glad for at han bodde sammen med Maria og Josef.

Spørsmål til fortellingen

- Hva arbeidet Josef med?
- Hva tror du en snekker lager? (*Skap til kjøkken, dørkarmen til hus, bord, osv.*)
- Hva er laget av tre i dette klasserommet?
- Hvilke leker tror dere Jesus lekte når han var sammen med de andre barna? (*Husk at de ikke hadde strøm, ingen biler, klimaet var varmt, og de bodde på landet.*)
- Hvilke historier tror dere Jesus lærte av Maria? (*Led barna til historier de kanskje kjenner fra Det gamle testamentet.*)

Aktiviteter

1. Tenk dere at Maria hadde vært ute. Da hun kom hjem, la Jesus til sengs. Han fortalte henne hva han hadde gjort denne dagen.
 - a) Hva tror dere han sa?
 - b) Rollespill samtalen mellom Maria og Jesus.
 - c) Skriv hva Jesus sa.
2. **Arbeidsboken** side 16: *Jesus og familien hans*
3. Lag noe av tre, f.eks. en eske, et bord eller en ramme (til et familiebilde). Oppgaven kan gjerne gjøres i samarbeid med *Kunst og håndverk*.

Jesus i tempelet

**Vite om da Jesus ble borte i Jerusalem og ble funnet igjen i tempelet.
Tenke over hvordan Maria og Josef hadde det da Jesus ble borte og funnet igjen.**

Bibeltekst for læreren

”Hvert år pleide Jesu foreldre å dra til Jerusalem for å feire påske. Da han var blitt tolv år, dro de som vanlig opp til høytiden. Men da høytidsdagene var over og de skulle hjem, ble gutten Jesus igjen i Jerusalem uten at foreldrene visste om det. De trodde han var med i reisefølget, og gikk en dagsreise før de begynte å lete etter ham blant slektninger og venner. Da de ikke fant ham, vendte de tilbake til Jerusalem for å lete etter ham der. Først etter tre dager fant de ham i tempelet. Der satt han blant lærerne, lyttet til dem og stilte spørsmål. Alle som hørte ham, undret seg over hvor forstandig han var og hvor godt han svarte. Da foreldrene så ham, ble de slått av undring, og hans mor sa: «Barnet mitt, hvorfor har du gjort dette mot oss? Din far og jeg har lett etter deg og vært så redde.» Men han svarte: «Hvorfor lette dere etter meg? Visste dere ikke at jeg må være i min Fars hus?» Men de forsto ikke hva han mente med det han sa til dem.” (Luk 2, 41–50)

NØKKELSPØRSMÅL [kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen]

Hva tror du det var for Maria da hun oppdaget at Jesus var borte?

Hva gjorde Maria og Josef?

Hvor fant de Jesus?

Aktiviteter som introduserer tema

Har du noen gang gått deg bort?

Hvordan opplevde du det? Ble du redd?

Hva sa foreldrene dine da du kom hjem igjen?

Bruk hånddukker til å spille at et barn blir borte. Få frem hvordan foreldrene leter etter barnet.

Se på bildet på side 16 i Den store boken: Jesus i tempelet

Maria og Josef trodde de hadde mistet Jesus.

De var redde og lette etter ham overalt.

Da de fant ham, satt han med de skriftlærde.

Han lærte dem om Gud!

Maria og Josef var så glade for å ha funnet ham.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva gjør Jesus?
- Hvem er han sammen med?
- Hvordan tror du det var for Maria og Josef da Jesus var borte?
- Hvordan tror du de har det nå?

Høytlesningstekst

Da Jesus var tolv år gammel - nesten voksen! - dro den hellige familie til Jerusalem for å feire en viktig høytid. Det gjorde de hvert år. Da høytiden var over, begynte Maria og Josef og vennene deres den lange reisen tilbake til Nasaret. Mange mennesker var sammen med dem, og de trodde at Jesus også var der. Da de stoppet for å hvile for natten, kunne de ikke finne Jesus. De lette overalt, men de fant ham ikke. Han måtte ha blitt igjen i Jerusalem.

Maria og Josef dro tilbake til Jerusalem med en gang. Så slitne de må ha vært! Men de bare måtte finne Jesus.

Jerusalem var en stor by, og Maria og Josef lette i tre hele dager før de fant Jesus. Kan dere gjette hvor de fant ham? *[Elevene kommer med forslag]*

Jesus var i Tempelet! Han hadde ikke gått seg vill, og han var ikke redd. Han snakket med de skriftlærde som kom til tempelet. Selvsagt visste ikke de skriftlærde hvem Jesus var. Men de var veldig overrasket, for han svarte så klokt på alle spørsmålene om Gud. De visste ikke at han var Guds Sønn, men de lurte veldig på hvem han var!

Maria og Josef var så glade for å se ham - de trodde han hadde gått seg vill. «Hvorfor gjorde du dette?» spurte Maria. «Vi har vært så redde!»

«Hvorfor lette dere etter meg?» spurte Jesus. «Visste dere ikke at jeg måtte være i min fars hus?»

Maria og Josef forsto egentlig ikke hva han mente. De var så glade for å ha funnet ham at det ikke betydde noe. Jesus reiste hjem til Nasaret med dem og gjorde med glede alt de sa. Men Maria gjemte ordene i sitt hjerte.

Spørsmål til fortellingen:

- Husker du første gang Maria og Josef tok med Jesus til tempelet i Jerusalem? [*Lag en kobling til «Fremstillingen i tempelet» her*]
- Hvordan tror du det var for Maria og Josef da de oppdaget at Jesus ikke var med dem på veien hjem? [*Understrek at de reiste til fots, det tok lang tid; de kunne ha dårlig samvittighet - de hadde et spesielt barn å passe på; de var redde og veldig slitne, men måtte dra tilbake og lete etter ham.*]
- Hvor tror du de lette etter Jesus før de tenkte på å se i tempelet? [*Butikker, at han lekte med andre barn, at han lå skadet et eller annet sted.*]
- Hvorfor tror du de var så redde? [*De hadde fått en spesiell oppgave; Jesus var fortsatt veldig ung, selv om han nesten ble regnet som en mann den gangen; de var redde for at han hadde blitt skadet, de var bekymret for at han kunne være sulten etter tre dager; han hadde vært borte lenge.*]
- Hvorfor tror du Jesus var overrasket over at de hadde lett etter ham? [*Han trodde de ville tenke på tempelet (Guds hus) først; han trodde de ville forstå at han måtte være lære mennesker om Gud*]

Aktiviteter

1. a) Rollespill: Gå sammen og spill Maria og Josef som snakker med hverandre når de oppdaget at Jesus var borte.
b) Skriv hvordan de hadde det.
2. **Arbeidsboken** side 17: *Jesus blir gjenfunnet i tempelet*

Kirken – vår familie

**Begynne å forstå hva det betyr å tilhøre Kirken.
Tenke over hva vi gjør sammen i Kirken.**

Merknader for læreren

Vi går i kirken for å takke og lovprise Gud.
Når vi går i kirken, er det som å gå til vårt felles hjem.

Eukaristien er Kirkens, Guds families, store takkebønn. Med den gir vi også vår tilslutning til å leve ut i dag det Jesus gjorde for oss – at han ga seg selv i kjærlighet. Vi husker at Jesus sa: «Gjør **dette** til minne om meg.»

NØKKELSPØRSMÅL

Hvorfor går vi i kirken?

Hva skjer i kirken?

Aktivitet som introduserer tema

Plasser noen flytelys i en glassbolle med vann. Be alle elevene sette seg i en ring rundt bollen. Sett frem et stort bilde av Jesus og barna (f.eks. Vogels «*La de små barna komme til meg*») hvor alle kan se det.

Hør en innspilling av eller syng *Hellig, hellig, hellig* (Adoremus 143, Lov Herren 288).

Kobling til bildet i Den store boken

Noen ganger synger vi sangen *Hellig, hellig, hellig* i kirken.

Nå skal vi finne ut hvorfor folk går i kirken og hva som skjer der.

Se på bildet på side 17 i Den store boken: **Kirken – Guds familie**

Spørsmål å stille til bildet i Den store boken

Guds folk kommer til kirken.
Der velsigner Gud folket sitt.

Vi kommer gjigpicl for å være
sammen med Gud ogdmp
lyttergjf am og
takke f am.

- Hva ser du på bildet?
- Hvilken dag tror du det er?
- Hvorfor er det mennesker her?

Høytlesningstekst

Det er søndag morgen hjemme hos Tom.

Søndagsmorgener er spesielle for da er hele familien oppe og spiser frokost sammen. Tom har på seg den nye skjorten sin. Han synes han er veldig fin.

Nå var det på tide å sette seg i bilen for å dra til kirken. Vel fremme går de inn i kirken. Der ser de at bestemor og bestefar allerede er kommet. De går og setter seg sammen med dem. Tom ser bestevennen sin og familien hans. Han vil vise dem den nye skjorten sin, men moren sier at han skal vente til etterpå. Tom ser seg rundt. Her er det mange mennesker han kjenner.

Presten kommer inn, og messen begynner. Tom kjenner den første sangen. Han liker den godt. Alle gjør korsets tegn og ber Gud om tilgivelse. Så hører de på mens det leses fra Guds ord. Tom liker å synge *Halleluja* før Evangeliet. Tom vet at Evangeliet inneholder ord som Jesu selv har sagt. Etter Evangeliet setter alle seg ned, mens presten forklarer noen av de tingene de har hørt.

Etter talen til presten reiste alle seg opp. Alle sier trosbekjennelsen sammen. Tom kan være med på første del nå. Han er ganske stolt og glad for det. Så ber de for alle som trenger hjelp fra Gud. Tom er blitt bedt om å hjelpe til med å bære frem brød og vin til alteret. Han er litt nervøs, men han hadde gjort det én gang før. Bare han går langsomt vil det nok gå bra.

Deretter kommer den mest høytidelige delen av messen.

Familier og feiringer

Alle kneler mens presten løfter opp offergavene til Gud. Tom vet at det er noe veldig viktig som skjer nå. Han vet at Jesus kommer for å være sammen med dem. Han kneler veldig stille og ber til Jesus i hjertet sitt.

Når messen var over, går Tom og familien hans sammen. Utenfor sier de farvel til presten. Tom er glad. Han har en fred inne i seg. De pratet med vennene sine, og bestemor og bestefar blir med dem hjem til lunsj. Tom er glad i søndager – søndager er fantastiske!

Spørsmål til fortellingen

- Har du vært i en kirke?
- Hva skjedde der?
- Hva gjorde du?
- Tror du Tom liker søndager? Hvorfor?
- Hvorfor er denne dagen forskjellig fra andre dager?
- Hva liker du med søndager?

Aktiviteter

1. **Hvis det er mulig**, så ta med elevene til kirken på en tid hvor det er stille der. Vis dem døpefonten, alteret og lysene. [*Foreløpig er det ikke nødvendig å forklare betydningen av det de ser.*]

La barna ta bilder eller tegne det de ser i kirken.
2. **Arbeidsboken** side 18: *Et besøk i kirken*
3. Tenn lys når dere ber under morgensamlingen eller andre ganger i løpet av skoledagen. La en ny elev få tenne lyset hver uke, hvis ikke sikkerhet eller andre hensyn gjør at læreren må tenne det selv.
4. Lær å synge (evt. første vers av): *Hellig, hellig, hellig* (Adoremus 143, Lov Herren 288).

Dåp

**Vite at når vi blir døpt vi blir medlemmer av Kirken.
Tenke over hva det betyr å bli døpt.**

Merknader for læreren

Vi blir med i Guds familie gjennom dåpens sakrament. På mystisk vis blir vi forenet med Jesus Kristus. Vi blir ett med ham. Vi kan ikke fullt ut forstå hvordan dette skjer, men Den hellige Paulus sier at vi har tatt på oss eller blitt ikledt Jesus Kristus på en svært personlig måte (Gal 3, 27). Vi blir født på ny inn i Guds liv og blir renset for all synd.

«Samlingen av Guds folk begynner med dåpen. Derfor bør kirken ha et sted for feiringen av *dåpen* (baptisterium), og dessuten vievannskar til minne om dåpsløftene.» KKK 1185

Vi er alle barn i Guds familie, fordi Gud elsker oss så mye i sin Sønn Jesus, at han gjør oss til ett med Jesus, **sitt** barn. Derfor ber vi alle til samme Far.

Det kan være at du må forklare at katolikker er kristne.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvordan blir du en del av Kirken – Guds familie?

Har du sett en dåp? Hva skjedde?

Aktivitet som introduserer tema

Tegn en ting du er glad i som tilhører deg.

Fortell den som sitter ved siden av deg hvordan du passer på den tingent.

Kobling til bildet i Den store boken

Vi tilhører Guds familie. Gud tar vare på oss, og vi tar vare på hverandre.

Nå skal vi lære mer om Kirken – Guds familie.

Se på bildet på side 18 i **Den store boken: Dåp**

Tghører rgjgen spesiell familie, det er Kirken.

Det er mange mennesker som hører til gdenne familien.

Når vi blir døpt, blir vi medlemmer i Kirken.

Spørsmål å stille om bildet i Den store boken:

- Hva ser du på bildet?
- Hvem kan du se?
- Hva tror du skjer?

Høytlesningstekst:

Det var endelig søndag! Markus og Emilie våknet tidlig og tok på seg de fineste klærne sine.

I dag skulle lillesøsteren deres døpes. Hele familien ville være der for å se når lille Anna ble en del av den kristne familien. Markus og Emilie var veldig spente. De kunne ikke huske sin egen dåp, men de hadde sett bilder i albumet, og mamma hadde fortalt dem om det.

Kirken var full av mennesker som hadde kommet til messen. «Det er bra,» sa pappa. «Det er mange som vil ønske babyen vår velkommen i Kirken.»

De forreste setene var holdt av til dem. Pater Peter kom og hilste på dem før messen. I siste øyeblikk kom tante Susanne og onkel Anders. De skulle være faddere til babyen.

Da dåpen skulle begynne, ønsket pater Peter hele familien velkommen og gjorde korsets tegn over pannen til Anna. Han ba familien og fadderne om å komme og stå rundt døpefonten. Markus og Emilie fikk stå slik at de kunne se alt som skjedde. Så velsignet pater Peter Anna med hellig olje. Markus og Emilie hørte på, mens mamma og pappa, tante Susanne og onkel Anders avla dåpsløfter for Anna. De skulle hjelpe Anna til å leve som et Guds barn og la henne vokse opp i den kristne familien.

Så helte pater Peter dåpsvannet tre ganger over Annas hode mens han sa døpeordene: «Jeg døper deg i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.» Anna var kledd i en hvit dåpskjole. Til sist fikk hun et dåpslys som pappa fikk holde.

Etterpå var alle glade. De dro hjem og hadde selskap med hele familien og mange venner. En dag ville Markus og Emilie fortelle Anna om den dagen da hun ble døpt.

Spørsmål til fortellingen:

- Hva gjorde presten da han døpte babyen?
- Hva sa han?
- Hvorfor tror dere familien hadde selskap etterpå?

Aktiviteter:

1. Læreren lager et album eller en fotosamling på PC med bilder fra elevenes dåp. Elevene (de som er døpt) får beskjed om å ta med bilder hjemmefra eller sende dem elektronisk (*Kanskje læreren også kan ta med et bilde fra sin dåp?*)
2. **Arbeidsboken** side 19: *Paul blir døpt*
3. Lag en utstilling med gjenstander knyttet til dåpen, f.eks. dåpskjole (*dette kan ofte kjøpes i en bruktbutikk*) vann, olje, hefte med dåpsritualet. Sett en lapp ved alle tingene. Der skriver du hva de er og kanskje litt om hvor de hører hjemme i dåpen. Elevene kan skrive sine fulle navn på kort og sette dem på dåpsbordet. Fotosamlingen, med bilder fra elevenes dåp, kan også plasseres i utstillingen.
4. Bruk en globus, helst med lys i. Elevene setter figurene av papp, som de lagde tidligere, rundt globusen. Læreren lager en stor plakate og skriver: «Vi tilhører Guds familie, den største familien i verden». Heng plakaten bak globusen.
5. **Syng** *Lover Herren! Han er nær* (Lov Herren 287) eller *Da Jesus Kristus ble vår bror* (Lov Herren 418) eller en annen sang om dåpen eller Kirkens fellesskap

1.4 Å følge Jesus

Den katolske kirkes katekisme

Helt fra begynnelsen av knyttet Jesus disiplene til sitt liv. Han åpenbarte for dem rikets mysterier; Han gav dem del i sin sendelse, i sin glede og sine lidelser. KKK 787

LM1 & LM2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne delen vil du få muligheten til å:

- Høre om hvordan Jesus valgte noen av de første disiplene (Luk 5, 1–11).
 - o Tenke over hvordan vi velger vennene våre.
- Vite hvordan Jesus lærte disiplene sine å be (Matt 6, 7-15).
 - o Tenke over hvordan vi ber.
- Høre historien om den barmhjertige samaritanen.
 - o Tenke over det budskapet den har til oss som følger Jesus.
- Høre historien om da Jesus og disiplene hans dro inn i Jerusalem.
 - o Tenke over hvordan vi kan vise andre at vi «ønsker Jesus velkommen».
- Vite at Jesus døde på Langfredag, men at det ikke er slutten på historien.
 - o Reflektere rundt ventetiden før Påskedag.

Teologiske merknader

Spørsmål: Hva er det viktigste å merke seg i fortellingen om da Jesus kalte de første disiplene?

En gang sto Jesus ved Gennesaretsjøen, og folk trengte seg inn på ham for å høre Guds ord. Da fikk han se to båter som lå ved stranden. Fiskerne var gått ut av dem og holdt på å skylle garn. Jesus steg opp i en av båtene, den som tilhørte Simon Peter, og ba ham legge litt ut fra land. Så satte han seg og underviste folkemengden fra båten. Da han var ferdig med å tale, sa han til Simon Peter: «Legg ut på dypet og sett garn til fangst.» Peter svarte: «Mester, vi har strevd hele natten og ikke fått noe!» Men han la øyeblikkelig til: ”Men på **ditt** ord vil jeg sette garn.” Så gjorde de det, og fikk så mye fisk at garnet holdt på å revne. De ga tegn til arbeidslaget i den andre båten at de skulle komme og ta i med dem. Og da de kom, fylte de begge båtene, så de var nær ved å synke - bare på **ett ord** fra Mesteren. Da Simon Peter så det, kastet han seg ned for Jesu føtter og sa: «Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann!» Peter kjente igjen Guds Hellige i Jesus, og erkjente sin egen syndige

natur i møte med sin Herre og Mesters hellighet. Den samme Herre og Mester løftet ham opp og sa: «Vær ikke redd, Peter; Fra nå av skal du ikke fange fisk, men mennesker.» «Så rodde de [Peter og arbeidskameratene hans] båtene i land, forlot alt [båter, garn og alt] og fulgte ham.» Luk 5, 1–11).

Spørsmål: Hvordan lærte Jesus disiplene sine å be?

Lukas forteller oss at en av Jesu disipler ba ham om å lære dem å be, slik som Johannes lærte sine disipler (Luk 11, 1). Her, og i en lengre versjon (Matt 6) gir Jesus disiplene et vakkert mønster for bønn. Denne kalles «Fader vår» etter de første ordene i bønningen. Den kalles også «Herrens bønn» fordi den ble gitt oss av Herren. Ved å be disiplene om å tiltale Gud som «Far» – et begrep som brukes innenfor familien, presenterer Jesus et av de grunnleggende mysteriene i kristendommen. Ikke bare er Gud «Far» i den betydning at han skaper og opprettholder alle ting; han er også evig Far fordi han har sin Sønn «fra evighet av» som alltid har vært hos ham. Gjennom inkarnasjonen forente Gud seg med menneskeheten. Derfor gjør Jesus det nå mulig for oss å kalle Gud «Far» når vi er forent med ham i dåpen og sakramentene. Vi innbys til å ta del i Treenighetens eget liv. Dette er nytt - det er evangeliets glade budskap, en ny og evig pakt mellom Gud og mennesker.

Spørsmål: Hva betyr det at Jesus dro til Jerusalem?

Da Jesus og disiplene dro inn i Jerusalem, var det en klar proklamasjon av Jesus som konge og Gud. Matteus påpeker at Jesus red inn i Jerusalem for å oppfylle profetien i Sakarja 9, 9 «Se, din konge kommer til deg, ydmyk er han og rir på et esel.» Folk ropte «Hosianna» fordi de kjente igjen Jesus som sin konge, samtidig er «Hosianna» er et uttrykk som bare henvender seg til Gud, og betyr «Frels oss!» Myndighetene i Jerusalem var ikke glade for at folket hyllet Jesus som konge, særlig ikke da de ropte «hosianna».

Noen dager senere hadde myndighetene samlet en stor folkemengde mot Jesus, en mobb som ropte at han skulle dø. Jesus døde offentlig og skamfullt på et kors slik at alle skulle se at hans død var ekte. Han hadde overgitt seg til sin Far i kjærlighet og han døde i lydighet til ham. Han døde i kjærlighet da han overga seg til oss, med ord om tilgivelse og om håp. Da gav han sin mor til oss. Jesus er forent med menneskeheten gjennom Inkarnasjonen. Vi deler hans guddommelige liv gjennom dåpen. Slik har vi fått håp om å gå gjennom døden, slik han gjorde, og leve et nytt liv med ham. (Se KKK 627)

Jesus velger de første disiplene

**Høre om hvordan Jesus valgte noen av de første disiplene.
Tenke over hvordan vi velger vennene våre.**

Bibeltekst og merknader for læreren

Jesus kaller sine første disipler

En gang sto Jesus ved Gennesaretsjøen, og folk trengte seg inn på ham for å høre Guds ord. Da fikk han se to båter som lå ved stranden. Fiskerne var gått ut av dem og holdt på å skylle garn. Jesus steg opp i en av båtene, den som tilhørte Simon, og ba ham legge litt ut fra land. Så satte han seg og underviste folkemengden fra båten.

Da han var ferdig med å tale, sa han til Simon: «Legg ut på dypet og sett garn til fangst.» «Mester», svarte Simon, «vi har strevd hele natten og ikke fått noe. Men på ditt ord vil jeg sette garn.» Så gjorde de det, og fikk så mye fisk at garnet holdt på å revne. De ga tegn til arbeidslaget i den andre båten at de skulle komme og ta i med dem. Og da de kom, fylte de begge båtene, så de var nær ved å synke.

Da Simon Peter så det, kastet han seg ned for Jesu føtter og sa: «Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann.» For han og alle som var med ham, ble grepet av forferdelse over den fangsten de hadde fått. På samme måte var det med Sebedeus-sønnene Jakob og Johannes, som fisket sammen med Simon. Men Jesus sa til Simon: «Vær ikke redd! Fra nå av skal du fange mennesker.» Så rodde de båtene i land, forlot alt og fulgte ham.” (Luk 5, 1–11)

Merknader for læreren

Hjelp elevene å forstå hvordan Jesus valgte vennene sine. Han valgte dem ikke på grunn av hvem de var eller hva de kunne gjøre – de var enkle fiskere. De ble valgt på grunn av det de kom til å gjøre og bli, og for deres ubetingede tillit til ham. Da han var sammen med dem, var han glad i dem og godtok hver eneste en av dem akkurat som de var.

Forklar at vi kaller Jesu venner for disipler, og at disippel betyr lærling eller etterfølger.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror dere Jesus valgte noen spesielle venner?

Hva tror dere Jesus likte aller mest ved Peter? (At han gjorde det han ble bedt om, dvs. han kastet garnet ut i vannet igjen.)

Hvorfor tror dere Peter og vennene hans forlot båtene sine og fulgte Jesus?

Innledende aktivitet

Lage to store figurer – en gutt og en jente. Skriv «Min venn» på begge. Elevene forteller grunner til hvorfor de velger noen som venn, f.eks. «Han får meg til å le». Læreren kan skrive dem opp.

Kobling til bildet i Den store boken

La oss nå finne ut hvordan Jesus valgte vennene sine.

Se på bildet på side 19 i den store boken: Å følge Jesus

Jesus sa til Simon Peter: «Legg ut på dypet og kast noten til fangst!»

Litt etterpå sa Jesus: «Fra nå av skal du fange mennesker.»

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva skjer?
- Hvorfor tror du de plutselig får så mye fisk?
- Hva tror du Jesus mente da han sa til Peter at han skulle bli en menneskefisker?

Høytlesningstekst:

Jesus hadde mye å gjøre. Han ville at alle mennesker i verden skulle kjenne Gud. Så han trengte noen hjelpere.

Simon Peter og Andreas var fiskere. En dag de var opptatt med å reparere garnene sine, samlet det seg en stor menneskemengde. «Hva er det som skjer?» ropte Simon Peter. «Det er Jesus. Alle snakker om ham», sa Andreas.

Å følge Jesus

Akkurat da kom Jesus og gikk opp i båten til Simon Peter. Han ba fiskerne om å ro båten litt ut fra land. Jesus snakket til folkemengden fra båten. Så sa han til Simon Peter og Andreas: «Ro båten deres ut på sjøen og kast ut fiskegarnene». Simon sa: «Mester, vi har arbeidet hele natten og ikke fått en eneste fisk. Men vi skal gjøre som du sier».

De kunne nesten ikke tro det de så! Garnet ble fylt av fisk på et øyeblikk. De fikk så mye at de måtte rope på Jakob og Johannes, slik at de kunne komme å hjelpe dem.

De var alle forundret over det som hadde skjedd. De forstod at Jesus var en veldig spesiell person. *Men Jesus sa til Simon: «Vær ikke redd! Fra nå av skal du fange mennesker.» Så rodde de båtene i land, forlot alt og fulgte ham.*

Spørsmål til fortellingen:

- Tenk deg at du er en fisker. Hvordan må en fisker være? Hva må du være god i? *[Være sterke, være våkne om natten, kunne håndtere båten og reparere garn, kunne komme overens med andre, ha erfaring, jobbe som en del av et team, stole på hverandre, ikke være redd når det blåser opp til storm ...]*
- Hvorfor ville ikke Simon Peter kaste garnet i sjøen igjen? *[Han var sliten, trodde ikke at det nyttet, kjente ikke Jesus ...]*
- Hvorfor tror dere han likevel kastet garnet en gang til? *[Noe fikk ham til å stole på Jesus, det var noe ved Jesus, men også noe som kom innenfra ham selv.]*
- Hvordan tror du det var for Peter, Jakob og Johannes da de bestemte seg for å la fiskebåtene bli igjen og følge Jesus? *[Spente, redde, hva ville folk tro? Ville de ha nok penger til å kjøpe mat?]*

Aktiviteter

1. Tegn vennen din. Skriv vennens navn ved siden av bildet.

2. **Arbeidsboken side 20: Jesus og fiskerne**

3. Power Point -presentasjonen «Jesus og fiskerne» kan bestilles fra utgiverne av den engelske originalutgaven av denne serien, *Teachers' Enterprise in Religious Education*. Send e-post for mer informasjon: info@tere.org
4. Barna gjør bevegelser til **sangen**: *Her er mitt øre* (Barnesalmeboka 171)

Jesus lærer disiplene å be

Vite at Jesus lærte disiplene sine å be.
Tenke over hvordan vi ber.

Bibeltekst for læreren

Herrens bønn (slik vi finner den hos Lukas, den versjonen vi bruker når vi ber, finner vi hos Matteus)

“En gang var han et sted og ba. Da han var ferdig, sa en av disiplene til ham: «Herre, lær oss å be, slik Johannes lærte sine disipler.» Han svarte: «Når dere ber, skal dere si: Far! La navnet ditt helliges, La riket ditt komme. Gi oss hver dag vårt daglige brød. Tilgi oss våre synder, for også vi tilgir hver den som står i skyld til oss. Og la oss ikke komme i fristelse.»” (Luk 11, 1-4)

Merknad: Små barn hører ofte de ukjente ordene feil, så det kan være til hjelp for dem å se teksten. ”Fader vår” bør ellers bes hver morgen i de katolske skolene.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)
Hvorfor tror du disiplene spurte Jesus om å lære dem å be?
Hvorfor tror du Jesus bad dem å kalle Gud for «Vår Far»?

Aktivitet som introduserer tema

Spør barna om de noen gang snakker med Gud. Forklar at vi kaller dette bønn. Oppfordre barna til å fortelle om noen av bønnene de ber, enten bønner de har lært eller bønner de har laget selv. Spør barna om de kan Fader Vår – kanskje de har bedt den hjemme, i kirken, i klasserommet eller i samlinger. Ha klar en plakate med Fader vår til å vise frem.

Kobling til bildet i Den store boken

Nå skal vi høre om hvordan Jesus lærte vennene sine å be.

Se på bildet på side 20 i Den store boken: Jesus og disiplene

En dag spurte vennene Jesus om han kunne lære dem å be. Jesus lærte dem å be til Ævår Far i himmelen, han lærte dem Fader vår. Vennene hans var glade. De forstod at Gud var deres far også.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva tror du Jesus gjør her?
- Hvorfor tror du han kneler?
- Når kneler vi? Hvorfor?
- Hva tror du vennene til Jesus sier til ham?

Høytlesningstekst

En dag ba Jesus til Gud, sin Far. Jesus ba hver dag fordi han var glad i sin Far og ville være nær ham.

Vennene til Jesus hadde sett at han ba. De holdt øye med ham. De ville be til Gud, Faderen på samme måte, men de visste ikke hvordan.

En av Jesu venner bestemte seg for å spørre Jesus hva de skulle gjøre. Han ventet til Jesus var ferdig med å be og gikk bort til ham.«

«Jesus,» sa han stille, «Vil du lære oss å be?»

Jesus smilte til vennene sine og samlet dem rundt seg.

«Dere kan be slik,» sa han. Så begynte han å fortelle dem hvordan de kunne snakke med Gud og kalle ham sin Far i himmelen. Han fortalte dem at de kunne be Gud om hva som helst og si «unnskyld» for gale ting de hadde gjort.

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor tror du Jesus ba til Gud, sin Far?
[For å be om hjelp, for å være nær ham, fordi han hadde en vanskelig oppgave, fordi han hadde omsorg for mennesker, bare fordi han var glad i sin Far.]
- Hva tror du vennene til Jesus tenkte da de så at han ba?
[De ønsket at han ville stoppe og snakke med dem, de ønsket at de visste hvordan de kunne be, de lurte på hva han sa.]
- Hva kan vi trenge for å kunne be?
[Et stille sted, noen til å hjelpe deg og fortelle hva du skal gjøre, noen å be sammen med, å være alene, å være i kirken, du trenger bare å ville be, du trenger Jesus til å hjelpe deg.]
- Hva tror du disiplene tenkte da Jesus fortalte dem at de også kunne kalle Gud for «Far»? *[De hadde en ny familie, de var nær Gud, de var som Jesu brødre, de var Guds barn på en spesiell måte nå.]*

Aktiviteter

1. Vis en stor plakat med «Fader Vår», og be «Fader vår» sammen med elevene.

Be elevene komme opp og markere, tegne ring rundt, streke under eller si til deg hvilke ord de ikke forstår.

Ha de mest sannsynlige av disse ordene på kort som kan vises fram for senere bruk.

Aktivitet fortsetter på neste side

Forklar noen betydninger på en måte som er passer til elevenes alder.

Slike forklaringer kan utvikles videre senere. Enkle definisjoner kan også vises fram.

2. Lær barna en sangversjon av «Fader vår», for eksempel Adoremus nr 9 eller 11.
3. Lag en klasse- eller elevbok å vise frem med tittelen «Hvordan vi ber». Hjelp barna å komme med forslag basert på «Fader vår», for eksempel: Husk at du er et av Guds barn; Husk at Guds navn er hellig; Be Gud om det du trenger; Si unnskyld hvis du har gjort noe galt; Tilgi mennesker som har såret deg; Be Gud om hjelp til å holde deg unna vanskeligheter.

Den barmhjertige samaritan

**Høre historien om den barmhjertige samaritanen.
Tenke over det budskapet den har til oss som følger Jesus.**

Bibeltekst for læreren

Lignelsen om den barmhjertige samaritan

«En mann var på vei fra Jerusalem ned til Jeriko. Da falt han i hendene på røvere. De rev klærne av ham, skamslo ham og lot ham ligge der halvdød. Nå traff det seg slik at en prest kom samme vei. Han så ham, men gikk utenom og forbi. Det samme gjorde en levitt. Han kom, så mannen og gikk rett forbi. Men en samaritan som var på reise, kom også dit hvor han lå, og da han fikk se ham, fikk han inderlig medfølelse med ham. Han gikk bort til ham, helte olje og vin på sårene hans og forbandt dem. Så løftet han mannen opp på eselet sitt og tok ham med til et herberge og pleiet ham. Neste morgen tok han fram to denarer, ga dem til verten og sa: 'Sørg godt for ham. Og må du legge ut mer, skal jeg betale deg når jeg kommer tilbake.' Hvem av disse tre synes du nå viste seg som en neste for ham som ble overfalt av røvere?» Han svarte: «Den som viste barmhjertighet mot ham.» Da sa Jesus: «Gå du og gjør som han.» (Luk 10, 30–37)

Merknad: Legg vekt på at Jesus ber hver enkelt av oss om å være snill og omtenksum når vi ser at noen er i vanskeligheter. Vi må gjøre hva vi kan for å hjelpe andre.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du at Jesus fortalte historier?

Hvorfor tror du at Jesus fortalte historien om den barmhjertige samaritan?

Aktivitet som introduserer tema

Læreren mister en eske med ting i på gulvet, men lar dem ligge og venter for å se hvilke barn som kommer frem for å hjelpe. Læreren gjør et poeng av å takke dem for vennligheten. Minn barna på hvordan de har vist vennlighet tidligere.

Kobling til bildet i Den store boken

Nå skal vi høre om en annen som trengte hjelp.

Se på bildet på side 21 i Den store boken: Den barmhjertige samaritan

En mann var på vei fra Jerusalem ned til Jeriko. Da falt han i hendene på røvere.

En fremmed, en samaritan, hjalp mannen. Han var en god neste.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva tror du kommer til å skje med mannen?
- Hva annet ser du?

Høytlesningstekst

En dag fortalte Jesus denne historien.

En mann skulle ut på en lang reise. Det var en farlig reise fordi røvere ofte gjemte seg langs veien. De så etter mennesker de kunne angripe og plyndre. Mannen gikk av gårde

Å følge Jesus

og håpet at det ville gå bra. Plutselig hoppet noen menn frem fra buskene og banket ham opp. De tok alt han hadde og lot ham ligge igjen, hardt skadet, på veien.

Mannen håpet at noen ville komme forbi og hjelpe ham. Snart fikk han se en prest, men presten bare fortsatte å gå og lot som om han ikke så ham. Så kom en annen viktig person forbi. Men han gikk over til den andre siden av veien og så ikke på ham engang. Etter en stund kom en mann som var fra et annet sted. Han var en samaritan. Mannen trodde at han var en fiende. Men for en overraskelse! Samaritanen stoppet og sa: «Du er hardt skadet. La meg hjelpe deg». Han la bandasje på sårene hans, satte ham opp på eselet sitt og tok ham med til et herberge - det er et slags hotell. Han gav folkene på herberget penger for å ta vare på mannen til han var bedre. Før han gikk, sa samaritanen til folkene på herberget at om det var noe mer mannen trengte, så skulle han betale for det når han kom tilbake senere.

Så spurte Jesus folkemengden: «Hvem av de tre menneskene som så den skadde mannen var en god neste for ham?» De svarte: «Den mannen som hjalp ham.» Da sa Jesus at vi må gjøre det samme, vi må alle være en god neste.

Spørsmål til bildet og fortellingen

- Hvordan tror du mannen hadde det mens han gikk langs veien? Hva tenkte han på?
- Plutselig skjedde det noe – hva var det som skjedde?
- Hvorfor tror du at presten og den viktige personen ikke stoppet for å hjelpe?
- Hva tror du den skadde mannen tenkte seg da han så at en fremmed kom imot ham?
- Hva gjorde samaritanen for den skadde mannen?
- Hva sa samaritanen til folkene i herberget?
- Hvorfor tror du Jesus fortalte oss denne historien?
- Hva er det han vil vi skal huske fra den?
- Hvordan kan vi være «barmhjertige samaritaner», hjemme eller og på skolen?

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 21: *Den barmhjertige samaritan*
2. Rollespill historien om den barmhjertige samaritanen.
Dere trenger: en mann på reise, røvere, prest, viktig person, samaritanen og menneskene i vertshuset.

3. Skriv Den gylne regel (Matt 7, 12) på tavlen. Lær sangen «Den gylne regel».
4. En Power Point-presentasjon om Den barmhjertige samaritan er tilgjengelig fra *Teachers' Enterprise in Religious Education*, send e-post for mer informasjon: info@tere.org

Jesus drar til Jerusalem

Høre historien om da Jesus og disiplene hans dro inn i Jerusalem.

Bibeltekst og merknader for læreren

Messias rir inn i Jerusalem

«Da han hadde sagt dette, gikk han videre på sin vei opp mot Jerusalem. Og da han kom nær Betfage og Betania, ved den høyden som heter Oljeberget, sendte han to av disiplene av sted og sa: «Gå inn i landsbyen som ligger foran dere! Når dere kommer inn i den, skal dere finne en eselfole som står bundet, og som det aldri har sittet noe menneske på. Løs den og lei den hit! Og om noen spør dere: 'Hvorfor løser dere den?' skal dere svare: 'Herren har bruk for den.'» De to gikk av sted, og de fant det slik som han hadde sagt. Da de løste folen, spurte de som eide den: «Hvorfor løser dere folen?» «Herren har bruk for den», svarte de.

Så leide de folen til Jesus, la kappene sine på den og lot Jesus sette seg opp. Og der han red fram, bredte folk ut kappene sine på veien. Da han nærmet seg skråningen ned fra Oljeberget, begynte hele mengden av disipler i sin glede å lovprise Gud høyløyt for alle de mektige gjerningene de hadde sett. De ropte:

«Velsignet er han, kongen
som kommer i Herrens navn!
Fred i himmelen
og ære i det høyeste!» (Luk 19, 28–38)

fortsetter på neste side...

Merknader:

Forklar for barna at Jesus kom til det viktigste stedet i landet sitt. Han kom dit som konge, selv om det ikke var en slik konge som folk forventet. De fleste var glade for å se ham.

Kappene de hadde på seg var bare store stoffstykker som folk viklet rundt seg for å holde seg varme – som frakker uten ermer – men det var antakelig det mest kostbare klesplagget folk hadde. Å legge kapper og palmegrener på veien var en måte å ære en viktig person på. Slik holdt de støvet nede og hindret dem i å bli skitne på de støvete jordveiene.

Vi feirer denne hendelsen på Palmesøndag i Kirken.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Jesus dro til Jerusalem?

Hvorfor tror du alle menneskene var glade og spente?

Aktivitet som introduserer tema

Hva kunne vi gjøre for å ønske en veldig viktig person velkommen til skolen vår?

Kobling til bildet i Den store boken

Nå skal vi få høre om den store velkomsten Jesus fikk.

Se på bildet på side 22 i den store boken: Jesus drar til Jerusalem

Jesus og vennene hans kommer til Jerusalem.

Jesus rir på et esel.

Menneskene er glade for å se ham.

De roper ÛHosiannaè.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hva gjør Jesus?
- Hva gjør menneskene?
- Hva tror du de sier?
- Hvor mange mennesker tror du det er der?
- Hvorfor tror du det er så mange mennesker der?
- Er alle glade? Hvorfor?

Høytlesningstekst

Jesus visste at tiden var inne. Han skulle dra til Jerusalem. Jerusalem var en veldig viktig by. Guds hus var der. Det kaltes tempelet. Tempelet var et veldig spesielt sted hvor folk lærte om Gud.

Jesus kalte to av disiplene sine til seg. «Gå til nabolandsbyen,» sa han til dem, «der vil dere finne en esefole som er bundet utenfor et av husene. Ingen har ridd på den før. Jeg vil at dere løser den og bringer den til meg. Hvis noen spør dere hva dere skal med eselet, bare si 'Herren har bruk for den, men han skal sende den tilbake etterpå.' »

De to disiplene gikk til landsbyen. De fant eselet bundet ved en døråpning. De løste det og tok det med seg. De som eide eselet kom løpende ut: «Hvorfor tar dere eselet?» spurte de.

«Herren har bruk for det,» svarte disiplene, «men han vil sende det tilbake til dere.»

Så lot folkene dem gå, og de tok med eselet til Jesus. De la kappene sine over ryggen på det. Jesus satte seg på eselryggen. Eselet begynte å gå langs veien til Jerusalem. Mange mennesker slo følge med dem. De la kappene sine på veien. Mange kuttet grener fra trærne og la dem utover veien, slik at eselet kunne gå på dem. Alle ropte "Hosianna, hosianna!" Menneskene i byen lurte på hvem det var som kom da de hørte alt bråket! Etter Lukas 19, 28–38

Spørsmål til bildet og fortellingen

- Hvorfor skulle Jesus til Jerusalem?
- Hva het det stedet han skulle besøke? (*Tempelet*)
- Hvordan klarte han å reise så langt – hadde han bil?

Å følge Jesus

- Måtte Jesu venner kjøpe eselet? Hva gjorde de for å få tak i det?
- Hvorfor tror du det ble lagt en kappe på ryggen til eselet? [*For å ære Jesus, eselet kunne være støvete på ryggen og klø, de ville gjøre noe snilt.*]
- Hvordan viste folket at de ønsket Jesus velkommen? Hva gjorde de?
- Hvorfor tror du folket gav ham en så flott velkomst?
- Tror du alle ble glade for å se Jesus? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Hva ville du ha gjort hvis du var der?

Aktiviteter:

1. **Arbeidsbokenside 22: Jesus drar til Jerusalem**
2. Lag en «Velkommen, Jesus»-utstilling i klassen. Sett et bilde av Jesus i midten. Elevene kan tegne seg selv på kort og plassere dem rundt Jesus slik at det ligner folkemengden som hyllet Jesus på veien til Jerusalem – men bare hvis elevene selv ønsker å være en del av utstillingen. Skriv «Velkommen» med så mange forskjellige skrifttyper, farger og språk (hvis barna snakker andre språk hjemme) som mulig.
3. Tenk deg at du er en journalist. Du skal intervju noen av dem som er i folkemengden som er sammen med Jesus.
 - intervju
 - skiftlig oppgave
 - rollespill
4. Lær og syng sangen *Hosianna, syng for Jesus* (Adoremus 168) eller *Hosianna Davids sønn* (Adoremus 167).
5. Forøvrig: i fastetiden er sangene *Se vi går opp til Jerusalem* og *Bi på Herren, vær ved godt mot gode* å synge med barna.

Langfredag

Vite at Jesus døde på Langfredag, men at det ikke er slutten på historien.
Reflektere rundt ventetiden før Påskedag.

Bibeltekst og merknader for læreren

De relevante bibeltekstene er i Markus kap. 14 og 15, og Johannes kap. 20.
Det følgende er utdrag.

Sammensvergelse mot Jesus:

“Det var nå bare to dager igjen til påske og de usyrede brøds høytid. Overprestene og de skriftlærde prøvde å finne ut hvordan de kunne gripe ham med list og få ham drept.”
(Mark 14, 1)

Etter det siste måltidet går Jesus til Getsemane sammen med disiplene:

Da de kom til et sted som heter Getsemane, sa han til disiplene: «Sett dere her mens jeg ber!» Så tok han med seg Peter, Jakob og Johannes. Han ble grepet av angst og gru, og han sa til dem: «Min sjel er tynget til døden av sorg. Bli her og våk!» Han gikk fram et lite stykke, kastet seg til jorden og ba om at timen måtte gå ham forbi, om det var mulig. Han sa: «Abba, Far! Alt er mulig for deg. Ta dette begeret fra meg! Men ikke som jeg vil, bare som du vil.» Da han kom tilbake og fant dem sovende, sa han til Peter: «Simon, sover du? Klarte du ikke å våke en eneste time?» ... «Stå opp, la oss gå! Han som forråder meg, er nær.»

Jesus blir arrestert (Mark 14, 43–52).

Jesus for Det høye råd (Sanhedrin) (Mark 14, 53–65).

Da Peter ble spurt om han var sammen med Jesus, nektet han (14, 66–72)

Jesus for Pilatus (Mark 15, 1–15).

Jesus tornekrones (15, 16–20).

Korsfestelsen:

“Det var ved den tredje time de korsfestet ham. Innskriften med anklagen mot ham lød: «Jødenes konge»” (Mark 15, 26)

Gravleggelsen (Mark 15, 42–47).

Den tomme graven og den oppstandne Jesus som viser seg (Joh 20).

Merknader: Målet er å hjelpe barna å forstå at Jesu død og oppstandelse til sammen er ett enkelt mysterium. Det at han overga seg i kjærlighet til Gud og til oss.

En dag skal vi dø, men vi tror at vi også skal stå opp fra de døde og være i himmelen sammen med Jesus.

NØKKELSPØRSMÅL (Som kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hva minnes vi på Langfredag?

Hva tror dere kommer til å skje videre?

Aktivitet som introduserer tema

Ha en «Langfredagspose» som inneholder relevante gjenstander. (Kors/krusifiks, en stor sten, noen blomster, en romersk soldat (bilde eller dukke)). Vis frem én ting om gangen i klassen. Spør barna hvordan disse tingene minner oss om da Jesus døde på langfredag.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi finne ut mer om Langfredag.

Se på bildet på side 23 i Den store boken: Langfredag

På langfredag døde Jesus på korset, men... det er ikke slutten på historien.

Vennene hans var veldig lei seg, men de ventet tålmodig.

Tre dager senere skjedde det noe fantastisk.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem ser du på bildet?
- Hvordan tror du de har det?

Høytlesningstekst

Da Jesus kom til Jerusalem, gikk han til tempelet. Tempelet var Guds hus. Der satte Jesus seg og lærte folk om Gud. Han ville at de skulle få vite mer om Gud og komme nærmere ham. Ikke alle var glade for dette. Noen viktige mennesker i tempelet var misunnelige på Jesus. De var misunnelige fordi de ikke ville at Jesus skulle være viktigere enn dem. De trodde ikke at Jesus var sent fra Gud. Så de la planer om å få ham drept. De fikk til og med en av Jesu beste venner til å hjelpe seg.

En mørk kveld, da folkemengden hadde gått hjem og Jesus bad i en stille hage, kom fiendene hans for å arrestere ham. De tok ham med seg og behandlet ham grusomt hele natten. Neste dag tok soldatene Jesus til et sted utenfor Jerusalem som het Golgota. Der festet de ham til et kors av tre for at han skulle dø. Han var nesten alene. Selv vennene hans hadde rømt. Bare moren hans, Maria, og en disippel, Johannes, ble hos ham.

Før kvelden kom, var Jesus død. En av Jesu venner ga bort graven sin til Jesus. Det lå i en hage. Der la de Jesus. De romerske soldatene kom og rullet en stor sten foran inngangen til graven. Alle fiendene til Jesus lo. «Nå er han borte for alltid», tenkte de. Noen av kvinnene og disiplene listet seg tilbake for å se på. De så hvor Jesus lå, og de så den store stenen. Jeg lurer på hva de tenkte? *[Pause for at barna kan komme med forslag.]*

Hvert år minnes vi denne dagen. Vi kaller den Langfredag. Denne dagen ble en lang og vanskelig dag for vennene til Jesus. De kjente ikke slutten på historien ... De måtte vente i tre dager. De tre dagene må ha virket veldig, veldig lange.

Spørsmål til bildet og fortellingen

- Hvem kan fortelle meg hva som skjedde på Langfredag?
- Kan noen huske noe mer?
- Hvorfor ville noen mennesker at Jesus skulle dø?
- Hvem var hos Jesus da han døde?
- Hva tror du Maria og disiplene gjorde etter at Jesus hadde blitt lagt i graven og den tunge stenen var rullet foran åpningen?

Høytlesningstekst: En stor overraskelse

Det var tidlig om morgenen, den første dagen i uken. Solen hadde akkurat stått opp. Noen kvinner gikk stille gjennom hagen. Det var tre dager siden Jesus døde. Kvinnene var veldig triste. De gikk for å se graven.

For en overraskelse de fikk da de kom frem! Det var engler i hagen, og englene hadde de mest fantastiske nyheter.

«Jesus har stått opp fra de døde!» sa englene. Kvinnene ble så overrasket at de løp tilbake for å hente noen av disiplene til Jesus.

Spørsmål til fortellingen

- Hva tror du kvinnene fortalte disiplene?
- Trodde disiplene på det kvinnene fortalte? Hvorfor/hvorfor ikke?

Aktiviteter

1. a) Læreren lager «sikksakk-bøker» (Brett papirark i to og brett deretter igjen.) eller en arbeidsbok/tegnebok (kall den gjerne *Kirkeboken*).
b) Læreren snakker med elevene om hendelsene i historien. Skriv følgende overskrifter på tavlen. Barna skriver om eller tegner i «sikksakk-bøkene» eller i arbeids- eller tegneboken.
 - Jesus rir på et esel
 - Jesus blir hengt på et kors
 - Disiplene gjemmer seg
 - Jesus blir lagt i graven. Soldatene ruller en stor sten foran.
 - Kvinnene følger med for å se hvor han er lagt.
 - Denne historien hjelper meg å huske ...
c) Velg en tegning å snakke om – den du liker best.
2. a) På Langfredag var Jesu venner triste. Tegn et trist fjes.
b) På Påskedag var Jesu venner glade. Tegn et smilefjes.
c) Skriv om hva som gjorde triste fjes om til smilefjes.
3. Lær en passende, glad påskesang, en salme eller et refreng. For eksempel *Oppstått er Jesus* (Adoremus 244) eller *Deg være ære* (Adoremus 94).
Bruk gjerne rytmeinstrumenter som akkompagnement.
4. Refleksjon som læreren kan lede.
Om læreren synes det passer: Snakk om det håpet som påsken gir. Døden var ikke slutten for Jesus. Han sier det ikke vil være slutten for oss heller. Bruk bilder for å forklare hvordan døden er en overgang til et nytt liv, for eksempel som å gå igjennom en dør eller som et frø som sås i jorden og blir til en ny plante – et bilde Jesus brukte.

Herrens bønn

Fader vår, du som er i
Himmelen.

Helliget vorde ditt navn.

Komme ditt rike.

Skje din vilje, som i
himmelen så og på jorden.

Gi oss i dag vårt daglige
brød. Og forlat oss vår skyld,
som vi og forlater våre
skyldnere. Og led oss ikke
inn i fristelse,
men fri oss fra det onde.
Amen.

1.5 Oppstandelsen

Den katolske kirkes katekisme

Jesu Kristi oppstandelse - og den oppstandne Kristus selv - årsak og utspring for vår fremtidige oppstandelse: 'Men nå er jo Kristus stått opp fra de døde, som førstegrøden av dem som er sovnet inn ... For slik alle dør på grunn av Adam, skal alle få liv ved Kristus.' KKK 655.

LM1 & LM2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne delen vil du få muligheten til å:

- Vite at vi feirer Jesu oppstandelse i påsken.
 - o Tenke over hvordan vi gjør det.
- Vite at Jesus sto opp fra de døde påskedag.
 - o Tenke over hva dette betyr for oss.
- Vite at Jesus viste seg for disiplene i den øvre salen.
 - o Tenke på de gangene vi har opplevd store overraskelser.
- Vite at Jesus hjalp disiplene til å forstå at han virkelig levde.
 - o Tenke på hvor glade alle var for å se ham.
- Vite at Tomas ikke trodde at Jesus var stått opp fra de døde.
 - o Tenke på de gangene vi ikke forstår hva som skjer.
- Vite at Jesus dro tilbake til himmelen etter førti dager.
 - o Tenke over løftene han gav.

Teologiske merknader

Spørsmål: Hva vil det si at Jesus er oppstått fra de døde?

Kristi oppstandelse betød altså ikke en tilbakevending til jordelivet, slik tilfellet var med de oppvekkelser av døde Han hadde foretatt før sin påske - Jairus datter, den unge mann i Nain, Lazarus. Dette var mirakuløse begivenheter, men de personer miraklene skjedde med, vendte ved Jesu kraft tilbake til et «vanlig» jordeliv, og den tiden kom da de døde på nytt. Kristi oppstandelse er vesentlig annerledes. I sitt oppstandne legeme går Han fra dødens tilstand over til et annet liv som er hinsides tid og rom. KKK 646.

Spørsmål: Hva betyr oppstandelsen for oss?

Jesus lovte at han og hans Far skulle sende Sannhetens Ånd, Trøsteren, Talsmannen. Dette løftet finner vi i Jesu store avskjedstale i Johannesevangeliet, som han holdt i forbindelse med sin siste nattverd med disiplene, kap. 14, 15 og 16. Nå har den oppstandne Jesus oppfylt dette løftet. Han hadde med seg Åndens gave da han viste seg for disiplene. Av frykt for jødene hadde de stengt seg inne bak lukkede dører. De trengte seg sammen i samme rom, allikevel var det ikke noe fellesskap mellom dem. Selv om mennesker trenger seg sammen under samme tak, betyr ikke det nødvendigvis at de har fellesskap med hverandre. Disiplene hadde mistet troen på Jesus, det som er nøkkelen til og hemmeligheten bak kristent fellesskap. De trodde alt var forbi. Deres verden og deres dennesidige håp ble knust da Jesus døde på korset. Siden de var redde for jødene, stengte de seg inne bak lukkede dører. Den oppstandne Jesus brøt gjennom disse stengte dørene og de stengte hjertene. Han sa: «Fred være med dere». Så la han til: «Ta imot Den Hellige Ånd». Tidligere hadde han lovet dem Ånden. Nå gav han dem Ånden, fredens og forsoningens Ånd. For den oppstandne Jesus fortsatte: «Dersom dere tilgir noen syndene deres, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder syndene for noen, er de fastholdt.» (Se Joh 20, 21–23)

Påske

Vite at vi feirer Jesu oppstandelse i påsken.
Tenke over hvordan vi gjør det.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du vi feirer påsken?

Hva tror du oppstandelse betyr?

Se på side 24 i Den store boken: Oppstandelsen

Påsken feirer vi sammen med andre.

Vi er glade fordi Jesus stod opp fra de døde.

Vi vet at derfor kan også vi en dag få komme til ham.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva tror du dette bildet handler om?
- Hvor tror du familien har tenkt seg? Hvorfor?
- Hva ser du på bordet? Hvorfor er det der?

Høytlesningstekst

Det er påskemorgen. Det er fortsatt kaldt selv om solen har stått opp. For en liten stund siden lå David og Jenny fortsatt i dyp søvn. Nå er de oppe og har tatt på seg de fineste klærne sine.

«Kom igjen!» sier bestemor. «Vi vil ikke komme for sent til messen på den viktigste dagen i året!»

Mens de skynder seg nedover gaten, spør Jenny faren sin hvorfor påskedag er den viktigste dagen i året. «Jeg trodde julaften var viktigst!» sa David.

Far smilte. «Påskedag er viktigst fordi Jesus sto opp fra de døde den dagen.» «Jesus er Guds sønn. Da han døde på korset, gikk han rett igjennom døden og kom ut på den andre siden! Han åpnet en vei for oss slik at vi også kan gå gjennom døden til livet når tiden kommer. Derfor er påsken så viktig. Vi er glade fordi Jesus er stått opp, han lever. Og vi er glade fordi han har gjort det mulig for oss å være sammen med ham en dag.»

Spørsmål til fortellingen

- Kan du huske hvilken dag faren til Jenny sa var den viktigste?
- Hvorfor sa han at påsken var viktigst?
- Hva kan du gjøre i påsken for å vise Jesus at du vil takke ham for alt han gjorde for oss?

Aktiviteter

1. Lag et påskekors. Forklar for elevene at de skal pynte et tomt kors for å feire at Jesus sto opp fra de døde. Forslag: Klipp ut, eller hjelp elevene å klippe ut to kors i vokspapir. Gi barna rester av fargestifter som er så gamle og ødelagte at de er ubrukelige. [Voksne må kanskje høvle eller rive fargestiftene]. Strø dem i et mønster på det ene voksede papirkorset, og dekk det deretter med det andre papirkorset. De voksne stryker papiret. Korsene kan henges i vinduet for å fange sollyset.

2. Forbered en påskefeiring i klasserommet. Barna kan ta med blomster eller lage papirblomster på skolen som de kan bruke til å pynte rommet med. Fortell barna at de skal feire den gaven Jesus gir oss – livets gave.
3. Syng *Dine hender er fulle av blomster* (Adoremus 107)

Jesus sto opp fra de døde

**Vite at Jesus sto opp fra de døde første påskedag.
Tenke over hva dette betyr for oss.**

Bibeltekst for læreren

Den tomme graven (Markusevangeliet)

Da sabbaten var over, kjøpte Maria Magdalena og Maria, Jakobs mor, og Salome velluktende oljer for å gå og salve ham. Tidlig om morgenen den første dagen i uken kom de til graven da solen gikk opp.

De sa til hverandre: «Hvem skal vi få til å rulle bort steinen fra inngangen til graven?» Men da de så opp, fikk de se at steinen var rullet fra. Den var meget stor. Da de kom inn i graven, så de en ung mann sitte på høyre side, kledd i en hvit, lang kjortel, og de ble forferdet. Men han sa til dem: «Vær ikke forferdet! Dere leter etter Jesus fra Nasaret, den korsfestede. Han er stått opp, han er ikke her. Se, der er stedet hvor de la ham! Men gå og si til disiplene hans og til Peter: 'Han går i forveien for dere til Galilea. Der skal dere få se ham, slik som han sa dere.» Da gikk de ut og flyktet bort fra graven, skjelvende og ute av seg. De sa ikke et ord til noen, for de var redde.' (Mark 16, 1-8)

Jesus viser seg for Maria Magdalena (Johannesevangeliet)

Men Maria sto like utenfor graven og gråt. Gråtende bøyde hun seg fram og så inn i graven. Da fikk hun se to hvitkledde engler sitte der Jesu kropp hadde ligget, en ved hodet og en ved føttene. «Hvorfor gråter du, kvinne?» spurte de. Hun svarte: «De har tatt Herren min bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham.» I det samme snudde hun seg og så Jesus stå der, men hun skjønte ikke at det var han. «Hvorfor gråter du, kvinne?» spør Jesus. «Hvem leter du etter?» Hun trodde at det var gartneren, og sa til ham: «Herre, hvis du har tatt ham bort, så si meg hvor du har lagt ham, så skal jeg ta ham med meg.» «Maria», sa Jesus. Da snudde hun seg og sa til ham på hebraisk: «Rabbuni» – det betyr mester. Jesus sier til henne: «Rør meg ikke, for jeg har ennå ikke steget opp til ham som er min Far og Far for dere, min Gud og deres Gud.» Da gikk Maria Magdalena av sted og sa til disiplene: «Jeg har sett Herren!» Og hun fortalte hva han hadde sagt til henne. (Joh 20, 11–18)

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hva tror du vennene til Jesu tenkte da han døde?

Hva tror du kvinnene tenkte da de så engler i hagen?

Aktivitet som introduserer tema

Spør barna hva de husker om den første langfredag. (Du kan kanskje vise dem et krusifiks for å minne dem om det, eller pek på det som er i klasserommet.) Hvis det er en påskehage i klasserommet, pek på den tomme graven og stenen som er rullet tilbake.

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om den fantastiske overraskelsen noen av vennene til Jesus fikk på første påskedag.

Se på bildet på side 25 i Den store boken: Jesus viser seg for Maria Magdalena

Vennene til Jesus var lei seg fordi han var død.

Men nå har de hørt at han lever.

Én av dem har sett ham.

De andre kommer løpende for å se om det er sant.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva kan du se på bildet? (Kan barna se graven og stenen som er rullet bort, og Jesus som snakker med en kvinne, Maria Magdalena).
- Hva tror du har skjedd?
- Hva tror du Jesus og Maria Magdalena, sier til hverandre? (Forklar at denne Maria ikke er Jesu mor, men en av vennene hans som også heter Maria.)
- Hvorfor tror du Peter og Johannes løper så fort?
- Hvordan tror du de har det?

Høytlesningstekst:

Det var tidlig om morgenen, på den første dagen i uken. Noen kvinner var på vei til Jesu grav. Det var gått tre dager siden Jesus døde. De veldig lei seg. De gikk for å se hagen der han hadde blitt begravet.

For en overraskelse de fikk da de kom frem! Det var engler i hagen, og englene fortalte de mest fantastiske nyheter.

«Jesus har stått opp fra de døde!» sa englene. Kvinnene var så overrasket, de visste ikke helt hva de skulle tro. De løp tilbake og hentet noen av disiplene.

Sammen løp de tilbake for å se hvor Jesus var blitt begravet. Han var ikke der! Det var bare en tom grav! De gikk langsomt hjem igjen mens de tenkte og undret seg over hva som hadde skjedd.

Maria Magdalena ble igjen i hagen. Hun kunne ikke tro det. Hun så inn i graven igjen og begynte å gråte.

Plutselig ble hun klar over at det var noen bak henne. Hun snudde seg og så en mann som sto der - hun trodde det var gartneren.

«Hvorfor gråter du?» spurte mannen. Maria begynte å fortelle ham at hun ikke visste hvor Jesus var. Hun var veldig forvirret. Men mannen sa navnet hennes.

«Maria!» sa han mildt. Maria kjente igjen Jesus med en gang - han var virkelig stått opp fra de døde! Hun var så glad.

Jesus var ikke død, han levde. Både kvinnene og disiplene hans så ham. De traff ham i hagen og mange andre steder også.

For noen fantastiske nyheter. Kvinnene og Jesu venner fortalte alle om det, og slik vet vi det. Jesus lever igjen. Halleluja!

Spørsmål til fortellingen

- Hvorfor gikk kvinnene til hagen?
[For å se hvor han var gravlagt, for å være nær Jesus selv om de trodde at han var død.]
- Hva tror du kvinnene tenkte på da de var på vei til Jesu grav tidlig om morgenen?
- Er det noen som vet hvilken dag det var da kvinnene gikk til graven? *[Første dag i uken, søndag, første påskedag.]*

- Hvem fortalte kvinnene at Jesus levde?
- Hva gjorde kvinnene da de hørte den fantastiske nyheten?
- Hva tror du Jesu disipler tenkte da kvinnene kom for å hente dem og fortalte dem at Jesus var stått opp fra de døde? [*Håp, frykt, vantro, latterliggjøring, men de ble med likevel.*]
- Hva tror du «Halleluja» betyr? [*La elevene gjette ut fra sammenhengen, men sørg for at de får vite at det betyr «Pris Gud».*]

Aktiviteter

- a) Lage en «påskehage» i klassen.
Forslag: Ta med noen små planter, en liten eske til den tomme graven og et stykke hvitt stoff til å ha inni den. (*Det kan være at du vil ta et bilde av den for å vise frem på overhead eller smartboard slik at alle barna kan se den.*)
 - b) Tenk deg at du er i hagen.
 - Hva tenker du på?
 - Hva ser du?
 - Hvem møter du?
 - Hva vil du si til dem?
- a) Barna lager et tablå av kvinnene som snakker med disiplene.
 - b) Læreren forslår spørsmål:
 - Hva sier kvinnene til disiplene?
 - Hva sier disiplene?
 - c) Barna dramatiserer og fremfører tablået de har laget.
3. Gjør bevegelser til sangen: *Oppstått er Jesus! Hurra, hurra!* (Adoremus 244)

Jesus viser seg for disiplene

Vite at Jesus viste seg for disiplene i i den øvre salen.
Tenke på de gangene vi har opplevd store overraskelser.

Bibeltekst og merknader for læreren

Jesus viser seg for disiplene

Det var om kvelden samme dag, den første dagen i uken. Av frykt for jødene hadde disiplene stengt dørene der de var samlet. Da kom Jesus; han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» Og da han hadde sagt det, viste han dem sine hender og sin side. Disiplene ble glade da de så Herren. Igjen sa Jesus til dem: «Fred være med dere! (Joh 20, 19ff)

Merknader: Pass på at barna forstår at «disipler» her refererer til Jesu spesielle venner. De søkte tilflukt i den øvre salen, nattverdsalen, fordi de var redde og trodde de også kunne bli tatt til fange.

NØKKELSPØRSMÅL (kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hva tror du disiplene gjorde etter at Jesus døde?

Trodde de da at de ville se ham igjen?

Aktivitet som introduserer tema

Spør elevene:

Hva er den beste overraskelsen du har fått noen gang?

Hvorfor var den så overraskende?

Hvordan var det å få en slik overraskelse?

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om hvordan Jesu venner fikk den mest fantastiske overraskelsen de noen gang hadde fått!

Se på bildet på side 26 i Den store boken: Jesus viser seg for disiplene.

Etter at Jesus døde var disiplene redde.

De trodde at de var blitt alene.

Plutselig var Jesus i rommet sammen med dem!

Jesus levde!

Han sa: «Fred være med dere!»

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hvem kan du se på bildet?
- Se på ansiktene til disiplene. Hvordan har de det?
- Hvor mange disipler ser du på bildet? Hvem er sammen med dem?

Høytlesningstekst:

Har du vært litt redd eller bekymret noen gang? [Pause, slik at barna kan få svare.] Det var Jesu spesielle venner, disiplene, etter Jesus døde. De visste ikke hva de nå skulle gjøre. Skulle de dra hjem for å gå tilbake til det de arbeidet med før de traff Jesus? Skulle de bli i Jerusalem? Der kunne de kanskje få en god idé til hva de kunne finne på? De var redde for å bli tatt til fange og bli straffet for å være Jesu venner. Derfor gjemte de seg i et rom i andre etasje i huset. De var veldig stille. De var så redde at de til og med hadde låst døren.

Plutselig, uten at døren hadde åpnet seg en gang, var Jesus i rommet sammen med dem. Han strakte hendene sine ut mot dem og sa: «Fred være med dere!» Disiplene var veldig overrasket, og enda reddere enn de hadde vært tidligere. De trodde Jesus var død! Hva tror du de tenkte de så at han sto der? [Pause for at barna kan svare.]

Spørsmål til bildet og fortellingen

- Hvorfor tror du disiplene gjemte seg i et låst rom? [Redde for at de ville bli behandlet på samme måte som Jesus, ikke sikre på hva de skulle gjøre.]

- Se på bildet, Hvordan tror du det var for disiplene da Jesus plutselig stod i rommet sammen med dem? [*La barna se på ansiktene til hver enkelt og legg merke til ulike følelser.*]
- Hva sa Jesus til disiplene? [*Fred være med dere!*]
- Hvorfor tror du han sa «Fred være med dere» før han sa noe annet til dem? [*For å berolige dem, gjøre dem mindre redde, slik at de kunne kjenne igjen stemmen hans, som de kjente godt.*]

Aktiviteter

1. Lag et overraskelsesbilde – et bilde med en luke foran som kan løftes opp. Bildet kan forestille en eller annen hyggelig opplevelse, kanskje en dere snakke om i introduksjonen til temaet, men det må være en hyggelig overraskelse.
2. **Arbeidsboken** side 23: *Jesus viser seg for disiplene*
3. Lat som om du er Peter. Beskriv hva som skjedde på den øvre salen.
4. Sangforslag: *De trodde at Jesus var borte* (Adoremus 93)

Jesus spiser sammen med disiplene

Vite at Jesus hjalp disiplene til å forstå at han virkelig levde.
Tenke på hvor glade alle var for å se ham.

Bibeltekst og merknader for læreren

Jesus spiser sammen med disiplene

Mens de snakket om dette, sto Jesus selv midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» De ble forferdet og reddet, for de trodde de så en ånd. Men han sa til dem: «Hvorfor er dere grepet av angst, og hvorfor våkner tvilen i hjertet deres? Se på hendene og føttene mine. Det er jeg. Ta på meg og se! En ånd har ikke kjøtt og bein, som dere ser at jeg har.» Dermed viste han dem hendene og føttene sine. Da de i sin glede ennå ikke kunne tro, men bare undret seg, spurte han dem: «Har dere noe å spise her?» De ga ham et stykke stekt fisk, og han tok det og spiste mens de så på.' (Luk 24, 36–43)

Merknader: Jesus viste seg for disiplene sine for å gi dem «fred» og «håp»; vi husker at de var «redde» og «mistet håpet». Det var naturlig at disiplene gikk ut fra at de så en ånd, ettersom a) døren var lukket og b) de hadde sett ham dø og bli gravlagt. Jesus ba dem ta på ham, og han spiste mens de så på. Men noe måtte ha blitt annerledes med ham; han kunne for eksempel gjennom låste dører.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Jesus viste seg for disiplene?

Hvordan tror du det vare å se ham igjen?

Aktivitet som introduserer tema

Snakk om: Har du møtt noen på et sted hvor du ikke hadde ventet å treffe dem?

- Kjente du dem igjen med en gang?
- Hva hjalp deg til å kjenne dem igjen?
- Hvorfor tror du at du ikke kjente dem igjen med en gang?

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om hvordan Jesus hjalp vennene sine å kjenne ham igjen og hvor overrasket og glade de var over å se ham.

Se på bildet på side 24 i Arbeidsboken: Jesus spiser sammen med disiplene

Jesus var glad i vennene sine.

Han ville ikke at de skulle være redde.

Han spiste sammen med dem for å vise dem at han virkelig levde.

Forklar at døren var låst, men at Jesus viste seg likevel. De trodde at de så et spøkelse. Men Jesus var veldig glad i vennene sine; han ville ikke at de skulle være redde, så han spiste litt mat for å vise dem at han virkelig levde!

Høytlesningstekst

Jesus så på vennene sine; de stod rundt i rommet. Han forsto akkurat hvor redde de var. De hadde vært redde allerede før han kom, og nå trodde de at de så et spøkelse! Jesus smilte til dem.

«Fred være med dere,» sa han. Han bad dem om å komme til ham og ta på ham for at de skulle kjenne at han virkelig levde. Disiplene var så glade. De torde nesten ikke tro at han levde, selv da de tok på ham! Jesus visste at de trengte litt mer bevis på at han levde.

«Har dere noe å spise her?» spurte Jesus dem. Disiplene hadde spist rett før Jesus kom. De så på bordet. Det var litt fisk igjen. Jesus hadde ofte spist fisk sammen med dem. En av disiplene hentet et stykke kokt fisk fra bordet og gav det til Jesus. Jesus tok fisken og spiste den så alle kunne se. Nå var disiplene virkelig glade. Spøkelse spiser ikke fisk! Jesus var oppstått fra de døde, han levde! For en fantastisk overraskelse!

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor trodde disiplene at Jesus var et spøkelse? *[De hadde sett ham dø, i hvertfall én av dem hadde det, og dørene var låst og de hadde ikke åpnet dem for å slippe ham inn.]*
- Hva gjorde Jesus for å hjelpe dem å forstå at han var oppstått fra de døde og levde? *[Lot dem ta på ham, spiste noe foran dem.]*
- Hvorfor ville Jesus at vennene hans skulle vite at han levde? *[Bevis for oppstandelsen, ikke bare et spøkelse eller en visjon, så de kunne være vitner, fortelle andre senere.]*
- Hvordan følte disiplene seg da de forsto at Jesus levde og var sammen med dem? *[Blandede følelser, minn barna om deres egne blandede følelser/reaksjoner når de får en enorm overraskelse.]*
- Hva tror du de spurte Jesus om?
- Hva tror du Jesus ville ha svart?
- Hvem tror du disiplene fortalte at de hadde møtt Jesus? *[Venner, familie, disipler som ikke var der. Ikke myndighetene, de var fortsatt redde for å bli tatt til fange.]*

Aktiviteter

1. **Arbeidsbokensiden 24: Jesus spiser sammen med disiplene**
2. Rollespill: Tenk deg at du var en av Jesu venner i det rommet. Dagen etter møter du en venn som ikke var der. Fortell ham/henne hva du så og hva du tenkte og følte.
3. Samlingsstund eller gruppesamtale. Tenk deg at du var i rommet da Jesus viste seg. Hva ville du spurt ham om?
4. Til utstilling i klasse- eller fellesområde: Elevene maler et bilde eller lager en felles collage av den oppstandne Jesus. Barnas spørsmål eller hilsener til ham kan skrives på lapper og plasseres på bildet.

Jesus og Tomas

Vite at Tomas ikke trodde at Jesus var stått opp fra de døde.
Tenke på de gangene vi ikke forstår hva som skjer.

Bibeltekst og merknader for læreren

Jesus viser seg for Tomas

Tomas, en av de tolv, han som ble kalt Tvillingen, var ikke sammen med de andre disiplene da Jesus kom. «Vi har sett Herren», sa de til ham. Men han sa: «Dersom jeg ikke får se naglemerkene i hendene hans og får legge fingeren i dem og stikke hånden i siden hans, kan jeg ikke tro.» Åtte dager senere var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket. Han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere.» Så sier han til Tomas: «Kom med fingeren din, se her er hendene mine. Kom med hånden og stikk den i siden min. Og vær ikke vantro, men troende!» «Min Herre og min Gud!» sa Tomas. Jesus sier til ham:

«Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror.» (Joh 20, 24–29)

Merknad: Målet her er å holde et tosidig fokus på hvordan vi alltid foretrekker å ha bevis for kunne å tro noe, samtidig som vi må holde mye for sant fordi andre har bevist det.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Tomas ikke trodde at Jesus var oppstått fra de døde?

Hva tror du fikk ham til å forandre mening?

Aktivitet som introduserer tema

Læreren hjelper barna å forstå at det er noen ting vi tror som vi ikke kan se eller forstå.

Be barna tenke på ting som vi kan se som er sanne, og deretter på ting som er sanne som vi ikke kan se.

Lek leken JEG KAN SE/JEG KAN IKKE SE.

For eksempel:

Det er en gutt som heter i klasserommet.

Hvordan vet du det?

Treet utenfor har røtter.

Hvordan vet du det? Fordi det ikke ville vokse uten dem, osv.

Andre har fortalt oss det fordi de har sett røtter.

Kobling til bildet i Den store boken

Nå skal vi høre om noen som fikk vite noen gode nyheter, men som ikke trodde på det de hørte.

Høytlesningstekst

David og Jenny kranglet.

«Det er sant!» sa Jenny. Hun var litt sur fordi broren ikke ville tro på henne. «Det er sant! Onkel Jim er her, og han skal ta oss med på stranden i dag!»

David ville fortsatt ikke tro henne.

«Onkel Jim bor i Amerika,» sa han. «Han kan ikke være her.»

Bestemor kom og snakket mildt til David.

«Det er sant,» sa hun. «Kom og se.» Hun tok barna med seg inn i huset. Gjett hvem som ventet på dem inne!

Etter en fin dag med onkel Jim, var barna slitne. Bestemor tok dem med opp for å legge dem.

«Jeg er lei for at jeg ikke trodde deg,» sa David til Jenny, «Det bare virket for godt til å være sant!»

«Ikke vær lei deg,» sa bestemor. «Selv Jesu venner syntes det var vanskelig å tro på de gode nyhetene noen ganger.»

Og mens barna lå godt og trygt i sengene sine, fortalte hun dem historien om Jesu venn, Tomas.

Spørsmål til fortellingen

- Hvorfor trodde ikke David på Jenny? [*Trodde hun fant på det, det virket for godt til å være sant, virket usannsynlig, han hadde ikke sett det selv.*]
- Har det vært vanskelig å tro på noen en gang? [*Barna kan referere tilbake til de utrolige faktaene i innledningsaktiviteten eller til sine egne opplevelser.*]
- Hva fikk deg til å tro det? [*Tillit til personen som fortalte dem det, så det selv, andre forsikret dem om at det var sant.*]

Se på bildet på side 26 i Den store boken igjen og fokuser på Tomas: Jesus viser seg for disiplene.

Jesus og Tomas

Forklar: Tomas var ikke der da Jesus viste seg for de andre disiplene. Trodde han ikke på det de fortalte ham? Noen ganger er det vanskelig å forstå det som foregår. Slik var det for Tomas, så Jesus hjalp ham å forstå. Når vi ikke forstår, kan vi be Jesus hjelpe oss.

Flere spørsmål til bildet på side 26 i Den store boken

- Hva tror du Jesus sier til Tomas?
- Hva tror du Tomas sier til Jesus?
- Hva legger du merke til ved hendene til Jesus?

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal dere høre om en av vennene til Jesus, en som ikke trodde at han var stått opp fra de døde. Du skal få vite hvordan Jesus hjalp ham å forstå det.

Høytlesningstekst

Husker du da Jesus viste seg for disiplene sine, i rommet i andre etasje? Det var én av disiplene som ikke var der den dagen. Han het Tomas. Da han kom tilbake, var alle de andre veldig glade. Alle ville fortelle Tomas at Jesus levde, og at de hadde sett ham. Tomas ville ikke tro på dem. «Det er for godt til å være sant!» sa han. «Jeg tror dere ikke.»

«Det er sant,» sa alle vennene hans, men Tomas holdt på sitt.

«Jeg må se Jesus med mine egne øyne og ta på ham med mine egne hender,» sa han. «Ellers kan jeg ikke tro at han lever.»

Uken etter var alle disiplene sammen igjen i det samme rommet. Denne gangen var også Tomas sammen med dem.

Plutselig var Jesus i rommet med dem.

«Fred være med dere,» sa han. Da så han på Tomas.

«Kom hit, Tomas,» sa han mildt. «Se på meg og ta på hendene mine.»

Tomas visste at det var Jesus. Han levde virkelig.

«Min Herre og min Gud,» sa Tomas. Alle disiplene forstod at nå trodde Tomas.

Jesus så på Tomas igjen.

«Du tror at jeg lever fordi du har sett meg og tatt på meg,» sa han. «Mange mennesker vil bli velsignet fordi de tror at jeg lever, selv om de ikke kan se meg eller ta på meg.»

Spørsmål til bildet og fortellingen

- Hvorfor tror du at Tomas ikke trodde på vennene sine da de fortalte ham at de hadde sett Jesus? [*For godt til å være sant, folk kommer ikke tilbake fra de døde.*]
- Hva fikk Tomas til å tro at Jesus levde? [*Han så og hørte og tok på Jesus.*]
- Hvorfor var det så viktig for Jesus at Tomas og de andre disiplene trodde at han levde? [*Så de kunne fortelle andre at de virkelig hadde sett og tatt på Jesus slik at de kunne tro.*]
- Jesus sa at det ville bli mange mennesker som tror at han lever. De har ikke sett ham eller tatt på ham. Hvem tror du Jesus snakket om? [*Oss!]]*

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 25: *En stor overraskelse for Tomas*
2. a) Be elevene fortelle hva de tror om Jesu oppstandelse?
Skriv på tavlen.
 - b) Kopier trossetningene i **Lærerveiledningen** på side 110. Klipp dem ut og fest dem på tavlen sammen med barnas trossetninger.
 - c) Kopier bildet av korset i **Lærerens bok**, side 111 i A3-størrelse. Det kan brukes i en bønnegudstjeneste eller en andakt. Barna kan lime alle trossetningene sine rundt korset eller rundt et krusifiks.
 - d) Barna står rundt korset og synger første vers av *Påskemorgen*, (Adoremus 248) eller en annen sang om oppstandelsen.

Jesus drar tilbake til himmelen

Vite at Jesus dro tilbake til himmelen etter førti dager.
Tenke over løftene han gav oss.

Bibeltekst og merknader for læreren

Siste instruks til apostlene

Så sa han til dem: «Det var dette jeg talte om da jeg ennå var sammen med dere og sa at alt måtte oppfylles som står skrevet om meg i Moseloven, hos profetene og i Salmene.» Da åpnet han deres forstand så de kunne forstå skriftene, og han sa til dem: «Slik står det skrevet: Messias skal lide og stå opp fra de døde tredje dag, og i hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for alle folkeslag; dere skal begynne i Jerusalem. Dere er vitner om dette.

Og se, jeg sender over dere det som min Far har lovet. Men dere skal bli i byen til dere blir utrustet med kraft fra det høye.» (Luk 24, 44–49)

Jesus blir tatt opp til himmelen

«Mens de var sammen, spurte de ham: «Herre, er tiden nå kommet da du vil gjenreise riket for Israel?» Han svarte: «Det er ikke dere gitt å kjenne tider og stunder som Far har fastsatt av sin egen makt. Men dere skal få kraft når Den hellige ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende.»

Da han hadde sagt dette, ble han løftet opp mens de så på, og en sky tok ham bort foran øynene deres (Ap.gj. 1, 6–9).

Merknader: Jesus vil sende sin Ånd til alle som tror på ham (Joh 14, 16–17). Jesus vil komme tilbake og ta oss med seg til himmelen (Joh 14, 3).

Navneendring: Det var omtrent på denne tiden at navnet disippel ble endret til apostel for å referere til de elleve, ettersom Judas var død.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Jesus måtte dra tilbake til himmelen?

Hva tror du vennene hans tenkte da han dro?

Aktivitet som introduserer tema

Snakk om mennesker som drar bort og lover å komme tilbake, kanskje de etterlater noe

som et slags pant: «Pass på dette til jeg kommer tilbake».

Gjenstander kan vises frem: «Tante ba meg passe på denne fordi jeg var lei meg da hun dro, men jeg vet at hun vil komme tilbake, hun lovt det. Jeg passer på den til hun kommer tilbake». Det kan være en kort fortelling i denne stilen.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi høre om hvordan Jesus dro tilbake til sin Far i himmelen. Vi hører at vennene hans var der for å si adjø.

Se på bildet på side 27 i Den store boken: Jesu himmelfart

En dag tok Jesus med seg disiplene opp på en høyde.

Jesus fortalte disiplene at han måtte dra tilbake til Gud. Han minnte dem på ting han hadde lært dem.

Han lovt å sende Den Hellige Ånd for å hjelpe dem.

Spørsmål til bildet

Hvem ser du?

Hvor er de?

Hva gjør de? Hvorfor?

Hva tror du har skjedd? Hvordan vet du det?

Høytlesningstekst:

Det var gått førti dager siden første påskedag da Jesus sto opp fra de døde. Vennene hans var veldig glade. Veldig mange mennesker så at Jesus levde. De skjønte det ikke. Alle var forundret.

Men tiden gikk veldig fort. Da det var gått førti dager, sa Jesus til vennene sine: «Bli med meg.» Han tok dem med ut av Jerusalem, til et stille sted. Han forklarte dem at han måtte dra tilbake til Gud, sin Far i himmelen. Han minnet dem om alt det han hadde lært dem. Så ga Jesus dem noen løfter, et oppdrag og en velsignelse.

Dette lovte Jesus vennene sine:

- Dere skal være vitner slik at alle skal få vite at jeg har stått opp fra de døde.
- Den Hellige Ånd vil komme til dere.

Han vil gi dere kraft slik at dere ikke er redde for å fortelle folk om meg.

Han vil hjelpe dere å huske alt jeg har sagt.

Han vil hjelpe dere å si de riktige ordene.

Dette var det han ba vennene sine om å gjøre:

- Dra tilbake til Jerusalem.
- Bli i byen til Den Hellige Ånd kommer.

Da Jesus var ferdig med å snakke, kom det en sky og skjulte ham slik at de ikke kunne se ham lenger. Han hadde dratt opp til himmelen. Da så de to hvitkleddede menn som sto der.

«Hvorfor står dere der og ser opp mot himmelen?» sa mennene. «Jesus har dratt tilbake til himmelen, men en dag vil folk se ham komme tilbake.»

Disiplene dro rett tilbake til Jerusalem og ble der, slik Jesus hadde bedt dem om. De ventet og ba; de hadde mye å tenke på.

Spørsmål til fortellingen:

- Hva tror du disiplene tenkte da de skjønnte at Jesus skulle dra tilbake til himmelen?
[Kunne ikke tro at de skulle miste ham igjen, lurte på hvordan han skulle komme seg dit, lurte på om han skulle dø igjen, ensomme, sinte.]
- Kan du huske løftene Jesus ga disiplene sine da han dro tilbake til himmelen?
- Hva måtte disiplene gjøre da Jesus hadde dratt?
- Hva tror du de følte? Hvorfor?

Aktiviteter

1. Lag et tablå av disiplene som ser opp mot himmelen da Jesus forlot dem.
Spør barna: Hva tror du disiplene føler?
Hva tror du vil skje etterpå?
2. **Arbeidsboken** side 26: *Jesus drar tilbake til himmelen*
3. Bønner til Jesus: Barna får skrive sine egne bønner.
- For eksempel: Jesus, vær hos oss: Jesus, hjelp oss: Jesus, vi er glade i deg.

VI TROR AT

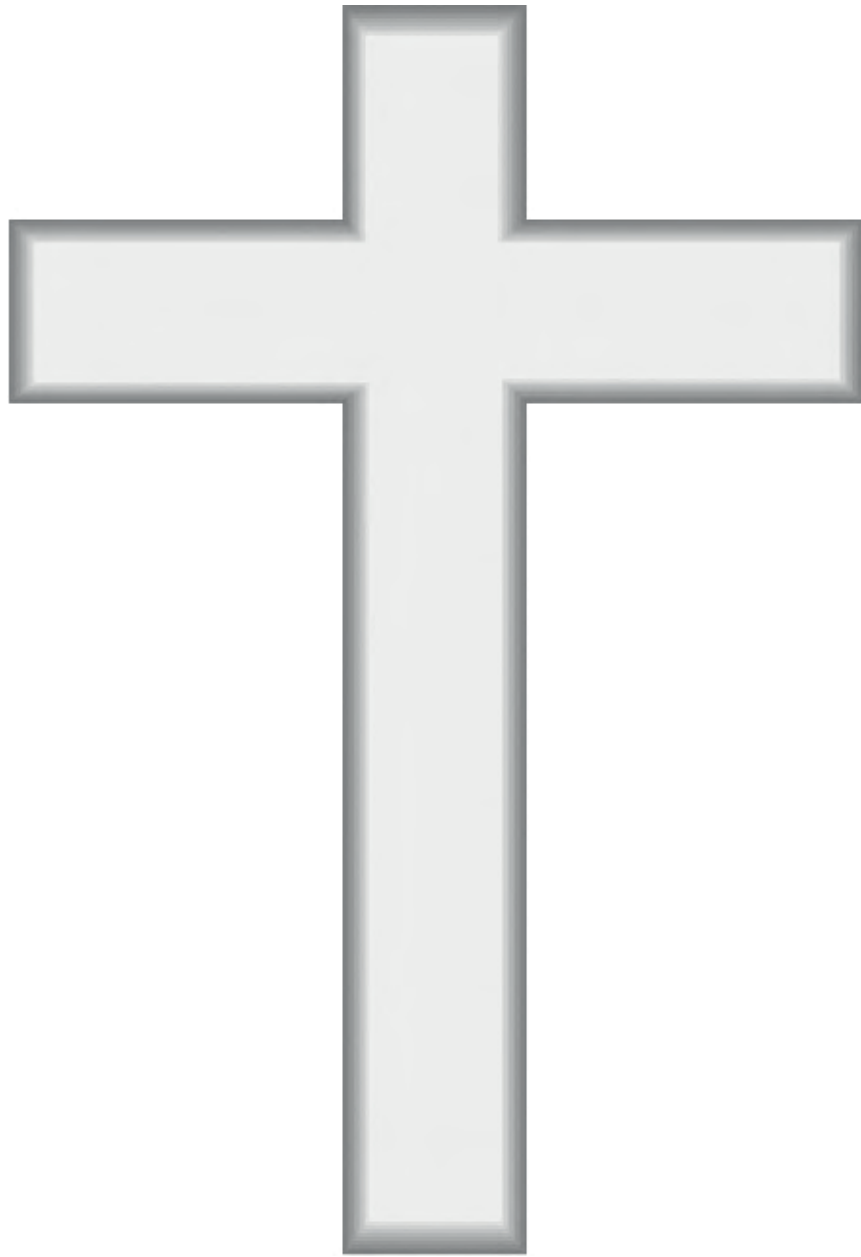
Jesus døde for oss

Jesus stod opp fra de døde

Jesus lever

Jesus alltid er med oss

Vi skal være sammen
med Jesus i himmelen

1.6 UNDERE

Den katolske kirkes katekisme

De tegn Jesus gjør, vitner om at Faderen har sendt Ham. De maner til å tro på Ham. Dem som vender seg til Ham med tro, gir Han det de ber om. Da bestyrker undergjerningene troen på Ham som gjør Faderens verk: de vitner om at Han er Guds Sønn. KKK 548

LM1 & LM2

Å lære OM og lære AV den katolske tro

Sentrale læremål

I denne delen vil du få muligheten til å:

- Vite at Jesus viste sin store makt da han stillet stormen.
 - o Tenke over at vi kan be Jesus om hjelp når vi er redde;
- Vite at medfølelse motiverer mange mennesker til å gjøre gode ting for andre.
 - o Tenke på hvordan vi kan hjelpe hverandre.
- Vite at Jesus viste sin kjærlighet til de syke da han helbredet en mann som var lam.
 - o Tenke over den store kjærligheten Jesus har til alle som er syke.
- Vite at Jesus svarte med medfølelse på den blinde mannens tro.
 - o Tenke over at Jesus hjelper oss når vi ber til ham.
- Høre hvordan Jesus utførte sitt første under da moren hans ba ham om det.
 - o Tenke på at Maria, vår Mor, vil be Jesus om å hjelpe oss.

Teologiske merknade

Spørsmål: Hva forteller underene oss om Jesus?

«De tegn Jesus gjør, vitner om at Faderen har sendt Ham. De maner til å tro på Ham. Dem som vender seg til Ham med tro, gir Han det de ber om. Da bestyrker undergjerningene troen på Ham som gjør Faderens verk: de vitner om at Han er Guds Sønn. Men de kan også være til «anstøt». De er ikke ment å tilfredsstille folks nysgjerrighet eller behov for magi. Til tross for at Jesu mirakler er tydelige nok, forkastes Han av noen; ja, Han anklages til og med for å handle ved demoners hjelp.

Ved å sette noen mennesker fri fra jordiske plager som sult, urett, sykdom og død gjorde Jesus messianske tegn. Han var imidlertid ikke kommet for utrydde alle

under på denne jord, men for å sette menneskene fri fra den tyngste trelldom, nemlig syndens slaveri, som hindrer dem i å leve som Guds barn og er årsak til alle menneskets trellekår.» KKK 548 -549

Spørsmål: Hva bør vi legge vekt på når vi lærer små barn om undere?

Undere er tegn – **tegn på Guds makt**, utført på grunn av Guds medfølende og helbredende kjærlighet: disse tegnene kaller på og krever «tro», selv om det ikke alltid er fra den personen som mottar underet. (f.eks. Lasarus, Jairus' datter.) De blir sett på som tegn som viser hvem Jesus er. Jesus har denne makten fordi han er Guds sønn. Han viste sin makt fordi han ville at menneskene skulle tro på ham og stole på ham.

Spørsmål: Hva er viktig med underet i bryllupet i Kana?

«I begynnelsen av sitt offentlige virke gjør Jesus - på sin Mors forespørsel - sitt første tegn under et bryllup. Kirken tillegger Jesu nærvær ved bryllupet i Kana stor betydning. Den ser i det en bekreftelse på at ekteskapet er godt, og et varsel om at fra nå av skal ekteskapet være et virksomt tegn på Kristi nærvær.» KKK 1613

Jesus stiller stormen

**Vite at Jesus viste sin store makt da han stilte stormen.
Tenke over at vi kan be Jesus om hjelp når vi er redde.**

Bibeltekst og merknader for læreren

Jesus stiller stormen

Så steg han i båten, og disiplene fulgte ham. Da ble det et voldsomt uvær på sjøen, så båten nesten ble borte mellom bølgene. Men Jesus sov. De gikk bort og vekket ham og sa: «Herre, frels! Vi går under!» Han svarte: «Hvorfor er dere redde – dere lite troende!» Så reiste han seg og truet vindene og sjøen, og det ble blikk stille. Mennene undret seg og spurte: «Hva er dette for en? Både vind og sjø adlyder ham!» (Matt 8, 23–17)

Merknader: Overfor små barn er det viktig å konsentrere seg om motivet for underet (vanligvis medfølende kjærlighet) snarere enn å *legge for mye vekt på* det overnaturlige elementet.

Undere er ikke magi. Magi handler om kontroll, om illusjon, et triks, mens undere handler om kraft og tro.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)
Hvorfor tror du Jesus brukte sin makt til å stille stormen?
Hvor tror du han får denne makten fra?

Undere

Aktivitet som introduserer tema

Samlingsstund: Tenk på noe du kan gjøre.

Jeg kan

Tenk på noe du kan gjøre som en baby ikke kan gjøre.

Tenk på noe en voksen kan gjøre som du ikke kan gjøre.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi høre om hva Jesus kan gjøre.

Se på bildet på side 28 i Den store boken: Undere

Det er en fryktelig storm på sjøen.

Vennene til Jesus er redde.

De vekker Jesus for å si i fra.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva ser du på bildet?
- Har du noen gang vært i en båt under en storm?
- Hvordan følte det?

Høytlesningstekst

Jesus hadde vært ved sjøen hele dagen og undervist. Sjøen var veldig stor, faktisk så stor at den så ut som et hav. Den kalles Genesaretsjøen. Da kvelden kom, snakket Jesus til vennene sine. De hadde en fiskebåt. Han ba dem om å ta ham med over til den andre siden av sjøen.

Båten seilte av sted, men Jesus var veldig sliten. Han la seg ned på den store puten bak i båten og sovnet med en gang. Disiplene seilte videre over den store sjøen.

Plutselig begynte det å blåse. Det ble til en storm. Stormen laget store bølger som slo mot båten. Bølgene var så høye at båten ble fylt med vann. Vennene til Jesus prøvde å øse ut vannet av båten, men det nyttet ikke. Båten kom til å synke i stormen!

Disiplene visste at de måtte vekke Jesus. De visste at han ville hjelpe dem. «Du må våkne!» ropte de. «Redd oss, Herre, vi går under!»

Jesus våknet. Han snakket til vinden og bølgene.

«Stille!» sa han. «Vær rolig.»

Straks sluttet vinden å blåse, bølgene la seg og alt var stille og fredelig.

«Hvorfor var dere redde?» spurte Jesus vennene sine. «Stolte dere ikke på meg?»

Jesu venner var forbauset over å se at Jesus hadde så mye makt at han til og med kunne få vinden og bølgene til å gjøre som han sa. De lurte på hvem Jesus egentlig var.

Forslag til spørsmål til fortellingen

- Hva tenkte du da du hørte denne historien?
- Hva følte disiplene da stormen kom? Hva gjorde de? [*Redde, prøvde å holde båten flytende, prøvde å klare det uten Jesus.*]
- Hvordan ville du ha følt deg?
- Hvorfor tror du de vekket Jesus? [*De var redde, de trodde at båten ville synke og de ville drukne; de visste at han var mektig.*]
- Hvorfor stoppet han stormen? [*For å hjelpe vennene sine, for å vise dem hvem han var, for å hjelpe dem å stole på ham.*]
- Kunne du ha gjort det?
Kunne rektoren ha gjort det?
Kunne presten gjort det? (bruk gjerne skoleprestens navn)
Kunne en konge eller dronning gjort det?
- Hvorfor kunne Jesus klare å stille stormen? [*Han var Guds Sønn, han skapte vinden og bølgene!*]
- Hva tror du ville skjedd om disiplene ikke hadde vekket Jesus? [*Mange muligheter – barna kan si hva de tror. Vi kan selvfølgelig ikke vite det.*]

Aktiviteter

1. **Arbeidsboken** side 27: *Jesus stiller stormen*
2. Elevene jobber to og to: den ene er en disippel og den andre intervjuer ham/henne. De stiller raske spørsmål:

- Hva følte du da stormen kom?
 - Hva gjorde du?
 - Hva sa Jesus?
 - Hva følte du etter at Jesus hadde stillet stormen?
 - Hvor tror du han får makten sin fra?
3. Bruk «stormmusikk» (Beethovens sjette symfoni, 4. sats) og la elevene lage storm med instrumenter.
 4. Syng sangen *Min båt er så liten*, (Barnesalmeboka 127) eller *Når det stormer*, trad.
 5. Vi kan alltid stole på Jesus når vi er redde. Forklar for elevene at Jesus kanskje ikke tar vekk det som gjør dem redde, men han vil gi dem styrke til å klare det som er vanskelig. Elevene kan tenke på noen situasjoner hvor de kan be Jesus om hjelp, og hjelpen kommer på ulike måter. Elevene tenker på noen situasjoner der de kan be Jesus om hjelp. Hvordan kan Jesus hjelpe oss i disse situasjonene? Kan han bruke andre mennesker til å hjelpe?
Se for deg noen situasjoner hvor du kunne trenge hjelp:
 - a. Det er din første dag på et nytt sted. Du ville heller vært hjemme.
 - b. Noen fra en annen klasse plager deg i friminuttet.
 - c. Det er kraftig storm ute og det tordner høyt.
 - d. Tenk over hva slags hjelp Jesus kunne gi deg. (*Mot, en god idé, snakke med noen, osv.*)

Å hjelpe andre

**Vite at medfølelse motiverer mange mennesker til å gjøre gode ting for andre.
Tenke over hvordan vi kan hjelpe hverandre.**

Merknader for læreren

Vi har alle blandede motiver for å hjelpe, slik er det med mye av det vi gjør. I denne delen konsentrerer vi oss om medfølende handlinger som vi gjør til andres beste, selv om vi kanskje har motstridende eller skjulte motiver.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)**Hvordan tror du vi kan hjelpe andre?****Hvorfor tror du folk hjelper hverandre?****Aktivitet som introduserer tema**

Lag en utstilling om mennesker som hjelper hverandre. Hjelp elevene til å tenke på en gang de har hjulpet noen som trengte hjelp. Få elevene til å fokusere på situasjoner da noen trengte hjelp. Det er viktig at det ikke handler om hjelp som man gir uansett. Elevene kan enten male et bilde av dette til utstillingen, eller male/ta med en gjenstand som minner dem om denne gangen, for eksempel en kopp for å vise at de hentet noe å drikke til noen.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi høre hvordan noen barn hjalp hverandre og tenke på hvorfor de gjorde det.

Se på side 29 i Den store boken: Kristian er skadet

Kristian har falt og slått benet sitt.
Han greier ikke å reise seg.

Vennene vil gjerne hjelpe ham.
Hva kan de gjøre?

Spørsmål til bildet i den store boken

- Hva tror du skjer på dette bildet?

Høytlesningstekst:

Kristian følte seg veldig voksen. Moren hans sa han var gammel nok til å gå til butikken på hjørnet helt alene. Han bestemte seg for å gå og kjøpe litt godteri.

Kristian gikk til butikken med pengene i lommen.

«Kom rett hjem igjen,» ropte moren hans.

Undere

I butikken var det lang kø, men det gjorde ikke Kristian noe. Det betydde at han hadde mye tid til å se seg rundt i butikken. Til slutt valgte han godteriene og betalte for dem. «Nå må jeg skynde meg hjem», tenkte han. Han løp så fort han kunne ut av butikken og langs fortauet. Han så ikke de våte og glatte bladene som lå der.

«Krasj!» Kristian gled og falt skikkelig hardt. Han kunne ikke reise seg, så vondt gjorde benet hans. Kristian prøvde å ikke gråte og lurte på hva han skulle gjøre, da han hørte fottrinn. To jenter, fra klassen hans på skolen, skyndte seg bort til ham.

«Benet ditt ser skikkelig ille ut,» sa den ene av dem, «Skal jeg legge på et rent papirlommetørkle?»

Den andre jenta så nedover gaten.

«Du bor rett der nede, ikke sant?» sa hun. «Skal jeg gå og hente moren din?» Så løp hun av gårde.

Den første jenta ble hos Kristian til venninnen hennes kom tilbake sammen med moren hans.

«Vi håper du føler deg bedre snart,» sa de da de gikk sin vei.

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor trengte Kristian hjelp? [*Skadet, kunne ikke klare seg alene*]
- Hvorfor tror du de to jentene stoppet for å hjelpe ham? [*De kjente ham og syntes synd på ham, eller de visste at det var riktig å gjøre det enda de ikke likte ham. Kanskje hadde de falt selv og visste hvordan det føltes, kanskje likte de å føle seg viktige, få oppmerksomhet, motivene våre er ofte blandede, men det viktigste er at vi gjør det vi vet er riktig.*]
- Tror du alle ville gjort det jentene gjorde? Hvorfor/hvorfor ikke? [*Noen kunne ha oversett ham og ledd av ham. Kanskje de ville fortalt det til noen, men ikke hjulpet ham selv*]
- Er det noen hjelp Kristian kunne ha trengt som jentene ikke kunne klart å gi ham? [*Bli båret hjem, bli tatt med til sykehuset, legg vekt på at de gjorde det de var i stand til å gjøre.*]

Aktiviteter

1. Rollespill noen situasjoner der et barn kan hjelpe noen som trenger det. Lag forskjellige/alternative avslutninger. For eksempel: hver situasjon kan spilles to ganger med to forskjellige avslutninger. De to avslutningene viser valget man har om å hjelpe eller ikke. Snakk om hvorfor barnet valgte å hjelpe eller ikke.
2. Lag en klassebok eller la barna lage en egen bok eller skrive i arbeidsboken sin «Hvorfor vi hjelper hverandre/Å være en god neste.» Hvis du bruker

arbeidsboken, lager du en stor tittel eller overskrift på omslaget – dette kan et av barna gjøre på datamaskinen. Fyll boken med ideer, skrevet, tegnet, trykket, om **hvorfor** et barn kan hjelpe noen som trenger det. Sørg for at ideene er realistiske. Det må være noe et barn virkelig kan velge å gjøre, som det å velge å leke med et nytt barn eller et barn som ofte er alene i friminuttene.

3. Ta bilder av barn som hjelper hverandre (spontant hvis mulig). Barna får skrive om det de gjorde da bildet ble tatt. Bruk bildene og barnas forklaringer i en utstilling.
4. **Bønnegudstjeneste:** Jesus, hjelper oss å hjelpe andre selv om vi ikke alltid har lyst til det.

Kjære Jesus,

Vi ber deg hjelpe oss å være snille mot andre selv når vi ikke har lyst til det.

Vi ber deg hjelpe oss å tenke på dem som er ensomme.

Vi ber deg hjelpe oss til å være glad i alle.

Vi ber deg hjelpe oss å tenke på hvordan vi kan hjelpe hjemme og på skolen.

Sangforslag: *Gud lær meg å se*, (Adoremus 131), *La oss vandre i lyset* (Adoremus 216), *Da jeg trengte en neste*, (Adoremus 92) *Vennskapstanker*, (Treklang 163), *Jeg er i Herrens hender* (gjerne bare første vers), (Adoremus 181).

Jesus helbreder den lamme mannen

**Vite at Jesus viste sin kjærlighet til de syke da han helbredet en mann som var lam.
Tenke over den store kjærligheten Jesus har til alle som er syke.**

Bibeltekst og merknader for læreren

Den lamme mannen

En dag holdt Jesus på med å undervise. Det satt fariseere og lovlærere der som var kommet fra alle landsbyene i Galilea og Judea, og fra Jerusalem. Jesus hadde Herrens kraft så han kunne helbrede. Da kom det noen menn som bar en lam mann på en bære. De forsøkte å bære ham inn og legge ham ned foran Jesus. Men fordi det var uråd å få ham inn på grunn av trengselen, gikk de opp på taket, fjernet noen takstein og firte ham ned på bæren, midt foran Jesus. Da Jesus så deres tro, sa han: «Venn, syndene dine er deg tilgitt.» Men de skriftlærde og fariseerne tenkte straks: «Hva er dette for en, som spotter Gud? Hvem andre kan tilgi synder enn Gud alene?» Jesus visste hva de tenkte, og sa til dem: «Hva er det for tanker dere går med i hjertet?»

fortsetter på neste side

Hva er lettest å si: 'Syndene dine er deg tilgitt' eller: 'Stå opp og gå'? Men for at dere skal vite at Menneskesønnen har makt på jorden til å tilgi synder» – og nå vendte han seg til den lamme – «så sier jeg deg: Stå opp, ta båren din og gå hjem!» Og straks reiste mannen seg foran øynene på dem, tok båren han hadde ligget på, og gikk hjem mens han lovpriste Gud.

Alle ble helt ute av seg av undring og priste Gud. De ble grepet av frykt og sa: «I dag har vi sett det utrolige!» (Luk 5,17–26)

Merknader: Jesus så troen til de som hjalp den lamme mannen og hørte deres bønn. Ikke bare helbredet han mannen, han gjenopprettet også troen hans. Slik kunne han hjelpe andre gjennom sin egen erfaring med å ha stolt på Jesus. Jesus tilga ham også syndene hans. Dette viste at Jesus ikke bare var et sant menneske, men også sann Gud. Det er bare Gud som kan tilgi synder.

Jesus var særlig glad i alle dem som var syke, enten det var fysisk eller psykisk. Han helbredet mange mennesker som kom til ham eller ble bragt til ham. Kirken fortsetter hans helbredelsesoppdrag i dag gjennom bønn og ved å ta seg av de syke. Dette skjer først og fremst gjennom *Sykesalvingens sakrament*.

Barn forstår ofte ikke at ikke alle syke blir friske, da som nå. Vi må legge vekt på at Jesus vet hva som er den beste måten hjelpe hvert syke menneske på. Vår oppgave er å stole på Gud, be for de syke og gjøre det vi kan for å hjelpe.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvorfor tror du Jesus helbredet syke mennesker?

Hvordan tror du Jesus hjelper syke mennesker nå?

Aktivitet som introduserer tema

Spør barna om de kjenner noen som ikke er friske. [*Her må man trå litt forsiktig hvis et barn eller en nær slektning er alvorlig syk.*] Noen ganger kan det være vanskelig for barna å komme på noen – offentlige personer kan nevnes, eller personer lærerne kjenner til.

La barna lage et bønnekort – personens navn, pyntet, på den ene siden, og en kort bønn som barna lager på den andre siden. Forslag: «Vær så snill og hjelp ham», eller «Jesus, trøst henne». Styr mot bønner om velsignelse, hjelp og trøst snarere enn spesifikke bønner om god helse.

Barna kan ta med disse bønnekortene og plassere dem på et passende sted – rundt en statue av Jesus ville være ideelt, eller foran et krusifiks eller et bilde av Jesus. Forklar at dette er en måte å bringe syke mennesker til Jesus på i dag.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi høre om hvordan Jesus hjalp en mann da vennene hans ba om hjelp.

Se på bildet på side 30 i Den store boken: Jesus helbreder den lamme mannen

Mannen på båren er veldig syk.
Han kan ikke gå.
Vennene hans tar ham med til Jesus.

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva tror du skjer på bildet?

Høytlesningstekst:

En dag var Jesus i et hus der han underviste. Mange var kommet for å høre han fortelle om Gud. Flere og og flere kom for å høre. Snart var det ikke mer plass i huset, ikke engang ved døren. Alle ble presset sammen mens de lyttet til Jesus.

Fire menn kom til huset. De bar på en bære. På den lå vennen deres. Han var lam. Han kunne ikke gå. Men vennene hans hadde hørt om Jesus. De visste at han kunne hjelpe syke mennesker og gjøre dem friske igjen.

Da de kom til huset, ble de urolige. Det var så mange mennesker der!

«Det er ikke plass til én av oss engang,» sa en av dem, «Det nytter i hvert fall ikke å prøve å bare inn båren.»

Da fikk en annen av vennene en god ide.

«La oss gå opp på taket!» sa han. «Vi kan lage et hull i taket og fire ham ned – rett foran Jesus!»

Alle syntes dette var en strålende idé. I dette landet var de fleste takene flate og bare laget av tørket leire. Det ville ikke bli vanskelig å lage et hull. De gikk forsiktig opp trappen. Snart hadde de laget et hull som var stort nok. Forsiktig knyttet de et tau fast til båren og firte vennen sin ned til Jesus.

Da Jesus så mannen på båren, ville han hjelpe ham. Han snakket mildt til mannen.

Undere

«Stå opp,» sa han «Ta båren din og gå hjem.»

Og det gjorde mannen!

Alle ble forskrekket.

«Vi har aldri sett noe slikt!» sa de.

Spørsmål til fortellingen:

- Hvorfor tror du det var så mange mennesker i huset som hørte på Jesus?
[Folk var glade i ham, ville gjerne høre på ham]
- Vennene til den syke mannen bar ham til Jesus? Hvorfor tror du de gjorde det?
[Hadde hørt at Jesus kunne helbrede de syke, var glade i vennen sin og ville hjelpe ham]
- Hva tror du alle menneskene som hørte på Jesus tenkte da de så den syke mannen ble firt ned? *[Irriterte fordi de konsentrerte seg om det Jesus sa, sinte på grunn av det ødelagte taket, glade fordi de trodde de kunne få se et under, overrasket over at noen ville anstrenge seg så mye for å se Jesus – mange forskjellige følelser]*
- Hvorfor tror du Jesus ville hjelpe den syke mannen? *[Fordi han var snill, var glad i mennesker, ønsket å hjelpe, fordi han ønsket å vise folk at han var Gud og hadde makt til å helbrede, fordi han ville belønne troen til vennene som hadde bragt den syke mannen til ham]*
- Hvordan kan vi hjelpe våre venner når de er syke? *[Gjøre praktiske ting for dem, besøke dem, skrive brev, ringe, først og fremst bringe dem til Jesus i bønn og stole på at han hjelper dem på den måten som er best for dem.]*

Aktiviteter

1. **Syng og spill** skuespill om historien for et publikum. Bruk gjerne sangen *Kan Joakim juble?* (Barnesalmeboken 238) eller *Vi synger med Maria* (Adoremus 282)
2. **Arbeidsboken** side 28 (1) og 29 (2): *Den lamme mannen*
3. Barna lager et tablå om hvordan de kan hjelpe vennene sine når de er syke. Disse kan fotograferes og tekstes, f.eks. besøke dem, lage et kort, be for dem, osv.
4. Bønn for å takke Gud for alle som hjelper oss:
Kjære Gud, jeg takker deg for alle som hjelper oss, mødre, fedre, lærere, osv.
Kjære Gud, jeg takker deg for alle som hjelper de syke, leger, sykepleiere, osv.
Kjære Gud, jeg takker deg for alle som gir de sultne mat.

Jesus helbreder den blinde mannen

**Vite at Jesus svarte på den blinde mannens tro med medfølelse.
Tenke på hvordan vi kan stole på Jesus i vanskelige situasjoner.**

Bibeltekst og merknader for læreren

Den blinde mannen fra Jeriko

De kom til Jeriko, og da Jesus dro ut av byen sammen med disiplene og en stor folkemengde, satt en blind mann ved veien og tigget. Han het Bartimeus, sønn av Timeus. Da han hørte at det var Jesus fra Nasaret som kom, satte han i å rope: «Jesus, du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» Mange snakket strengt til ham og ba ham tie, men han ropte bare enda høyere: «Du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» Mange snakket strengt til ham og ba ham tie, men han ropte bare enda høyere: «Du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» Da stanset Jesus og sa: «Be ham komme hit!» De ropte på den blinde og sa til ham: «Vær ved godt mot! Reis deg! Han kaller på deg.» Mannen kastet kappen av seg, sprang opp og kom til Jesus. «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» spurte Jesus. Den blinde svarte: «Rabbuni, la meg få synet igjen!» Da sa Jesus til ham: «Gå du! Din tro har frelst deg.» Straks kunne han se, og han fulgte Jesus på veien.“ (Mark (10, 46–52)

Merknader: Et ekte under skjer når Guds kraft (noen ganger gjennom Guds hellige kvinner og menn) gjør noe som ikke kan forklares ved hjelp av vitenskapelige lover.

Et under skjer aldri for å tilfredsstille vår nysgjerrighet eller for å underholde oss (som «trylletriks»), men for å vekke og forsterke troen på Gud og Jesus Kristus. Det viktige her er den blinde mannens tro på Jesus.

Når vi ber Jesus om hjelp, er det viktig at vi samtidig er klar over at han vet best hvordan han kan hjelpe oss.

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hvordan tror du Jesus hjelper oss hvis vi ber ham om det?

Hvordan kan vi vise Jesus at vi stoler på ham?

Aktivitet som introduserer tema

Å be om hjelp: Introduser en aktivitet som elevene sannsynligvis ikke har prøvd før. Den kan være vanskelig, men ikke umulig å utføre (f.eks. å brette en papirhatt eller båt). Vis barna fremgangsmåten og et ferdig produkt. Tror elevene de ville trenge hjelp til dette? [*De ville trenge hjelp i tillegg til materialer.*]

Spør dem om andre aktiviteter de kan trenge hjelp til.

Snakk om hvem som hjelper dem.

Kobling til bildet i Den store boken:

I dag skal vi høre om hvordan Jesus hjalp noen som stolte på ham.

Se på bildet på side 31 i Den store boken: Den blinde mannen

Mannen som sitter ved veien er blind.

Han roper på Jesus.

«Jesus, hjelp meg,» sier han.

Hva tror du kommer til å skje?

Spørsmål til bildet i Den store boken

- Hva legger du merke til ved mannen som sitter på bakken?
- Hva sier han?

Høytlesningstekst

Bartimeus var blind. Han kunne ikke se. Det betydde at han ikke kunne arbeide. Derfor hadde han ikke penger til mat. Han måtte tigge. Hver dag satt han sammenkrøpet i kappen sin ved veien som førte inn i byen. Han ba menneskene som gikk forbi om å gi ham noe. Noen av dem gjorde det, og noen ikke.

En dag hørte han lyden av en stor folkemengde som kom langs veien. Bartimeus visste at Jesus hadde vært i byen. Snart ville han komme forbi der hvor Bartimeus satt. Bartimeus hadde hørt at Jesus kunne helbrede de syke. Kanskje han kunne hjelpe ham! Det ville ikke skade å spørre. Bartimeus tok mot til seg og begynte å rope så høyt han kunne.

«Jesus, hjelp meg! Jesus, miskunn deg over meg!»

Han ropte så høyt at mange mennesker snudde seg og ba ham være stille, men han ropte bare enda høyere. Han bare måtte få Jesus til å høre ham i den store folkemengden.

Og Jesus hørte ham. Han stoppet.

«Be ham komme hit,» sa Jesus, og noen skyndte seg bort til Bartimeus.

«Vær ved godt mot,» sa de, «Kom, reis deg, han roper på deg!»

Bartimeus reiste seg med en gang, kastet av seg kappen og gikk bort til Jesus.

Jesus så vennlig på ham.

«Hva vil du at jeg skal gjøre for deg?» sa han.

«Mester,» sa Bartimeus, «Jeg vil så gjerne kunne se!»

Jesus visste at Bartimeus stolte på ham. Han lot Jesus bestemme om han skulle se eller ikke.

«Gå nå,» sa Jesus mildt til ham. «Troen din har gjort deg frisk.»

Straks kunne Bartimeus se! Og du kan nok gjette hvem som fulgte Jesus og folkemengden videre på veien.

Spørsmål til fortellingen

- Hva tror du Bartimeus følte når han satt ved veien hver eneste dag? [*Trist, sulten, lei, ensom.*]
- Hvorfor tror du han bestemte seg for å be Jesus om hjelp? [*Hadde hørt at han helbredet syke, villig til å prøve alt*]
- Hva ba Jesus ham om å gjøre? [*Komme til ham*]
- Hva tror du Bartimeus gjorde da han kunne se igjen? [*Ble hos Jesus, fortalte andre hvordan Jesus helbredet ham, kanskje han var i stand til å jobbe igjen en dag*]
- Når Jesus bruker sin makt til å helbrede noen slik, kaller vi det et under. Kan du komme på et annet under Jesus gjorde? [*Stille stormen, helbrede en lam mann, barna tenker kanskje på andre.*]

Aktiviteter

1. **Spill** skuespill og **syng** gjerne et av liturgiens Kyrie (Bartimeus ropte Kyrie eleison – Herre miskunne deg – som vi kjenner fra messens begynnelse)
2. **Arbeidsboken** side 30: *Bartimeus*
3. Jesus gir oss mennesker som hjelper oss. Snakk om hvem de er: helsesøster, skolelegen, skoleassistenter, osv.
Barna velger en eller to å tegne og skrive om.

Bryllupet i Kana

Vite at Jesus utførte sitt første under da moren hans ba ham om det.
Tenke på at Maria, vår Mor, vil be Jesus om å hjelpe oss.

Bibeltekst for læreren

Bryllupet i Kana

Den tredje dagen var det et bryllup i Kana i Galilea. Jesu mor var der. Også Jesus og disiplene hans var innbudt. Da vinen tok slutt, sa Jesu mor til ham: «De har ikke mer vin.» «Kvinne, hva vil du meg?» sa Jesus «Min time er ennå ikke kommet.» Men moren hans sa til tjenerne: «*Det han sier til dere, skal dere gjøre.*»

Det sto seks vannkar av stein der, slike som brukes i jødernes rensesskikker. Hvert av dem rommet to eller tre anker. «Fyll karene med vann», sa Jesus til tjenerne. De fylte dem til randen. «Øs nå opp og bær det til kjøkemesteren», sa han. Det gjorde de. Kjøkemesteren smakte på vannet. Det var blitt til vin. Han visste ikke hvor den var kommet fra, men tjenerne som hadde øst opp vannet, visste det. Da ropte han på brudgommen og sa: «Alle andre setter først fram den gode vinen, og når gjestene blir beruset, kommer de med den dårlige. Men du har spart den gode vinen til nå.»

Dette var det første tegnet Jesus gjorde, det var i Kana i Galilea. Han åpenbarte sin herlighet, og disiplene hans trodde på ham.» (Joh 2, 1–11)

NØKKELSPØRSMÅL (Kan stilles elevene når som helst i løpet av leksjonen)

Hva gjorde Jesus i bryllupet?

Kan du huske hva moren hans sa til tjenerne?

Gjorde de det?

Aktivitet som introduserer tema

Lag en liste over hva du ønsker deg til fødselsdagen din.

Tenk deg et det ikke er nok (kake, is...) Hvordan ville det vært?

Kobling til bildet i Den store boken

I dag skal vi høre om et stort bryllup der det ikke var nok vin. I dette bryllupet gjorde Jesus sitt første under.

Se på bildet på side 32 i Den store boken: Bryllupet i Kana

Jesus og vennene hans er i et bryllup.
Jesu mor, Maria, er også der.

Men det er ikke mer vin igjen,
og festen er ikke slutt!

Maria sier det til Jesus.

Hva vil han gjøre?

Spørsmål til bildet i Den store boken:

- Hvem kan du se på bildet?
- Hva tror du skjer?
- Hva tror du Maria sier til Jesus?
- Kan du tenke deg hva Jesus kommer til å gjøre? Hvorfor?

Høytlesningstekst

Har du noen gang vært i bryllup? Det er en stor hendelse. Paret som skal gifte seg og foreldrene deres vil at alt skal være perfekt, for det er en så viktig dag.

En dag ble Jesus og moren hans Maria, invitert i et bryllup. Jesu spesielle venner, disiplene, var også der. Musikken spilte, og alle hadde det hyggelig. De drakk vin og danset.

Men det var et problem. Plutselig var det slutt på vinen.

Maria la merke til hva som hadde skjedd. Hun gikk for å finne Jesus.

«De har ikke mer vin,» fortalte hun ham. Hun visste at Jesus ville hjelpe.

Deretter gikk Maria for å finne tjenerne.

«Gjør som Jesus sier til dere,» sa hun til dem.

Jesus pekte på seks store vannkar som stod der.

«Fyll karene med vann,» sa han til tjenerne. Da de hadde gjort det, så Jesus: «Øs nå opp og bær det til kjøkenmesteren.». Kjøkenmesteren var den tjeneren som hadde ansvar for at festen gikk fint.

Da kjøkemesteren smakte på det, fikk han seg en stor overraskelse. Vannet var ikke vann lenger. Det var ordentlig god vin! (Jeg lurer på om tjenerne smilte – de visste hva

som hadde skjedd!)

Kjøkemesteren ba brudgommen komme.

”Du har spart den beste vinen til slutt!” sa han.

Spørsmål til fortellingen:

- Har du noen gang vært i et bryllup eller et selskap hvor noe gikk galt? Hva syntes de som var der om det?
- Hvordan tror du det ville vært for bruden og brudgommen dersom de visste at de holdt på å gå tom for vin?
- Hvordan hjalp Maria til da hun så at vinen var drukket opp?
- Hva ba Jesus tjenerne om å gjøre?
- Tror du de ble overrasket da de så at vannet var forvandlet til vin?
- Hvorfor tror du Jesus gjorde dette underet? [*For å hjelpe, for at det ikke skulle bli en pinlig situasjon, for å glede moren sin, for å vise sin makt slik at folk kunne forstå hvem han var.*]
- Hva tror du bryllupsgjestene tenkte da de hørte om underet?
- Hva tror du Maria vil at vi skal lære av dette underet?

Aktiviteter

1. Elevene intervjuer en av bryllupsgjestene: Spør dem om hva de så. Deretter intervjuer elevene Maria: Hva gjorde hun? Hvorfor?
2. Gjenfortell historien om bryllupet i Kana. *Utvidelse:* Gjenfortell historien fra et annet synspunkt, en gjest, Maria, Jesus, brudgommen.
3. Tegn en scene fra bryllupet i Kana. Tegn snakkebobler over bildet og skriv inn hva menneskene kunne ha sagt.
4. Side 31 i **Arbeidsboken:** *Bryllupet i Kana*
5. Syng sangen: *Da jeg trengte en neste* (Adoremus 92), *Gud, lær meg å se* (Adoremus 131).
6. Skriv en bønn til Maria hvor du ber om at Jesus hjelper oss. Lag en liste over hva vi vil at Jesus skal hjelpe oss med.
7. **Arbeidsboken** side 32: *Jesus lar oss møte mennesker som hjelper oss.* Første eksempler kan for eksempel være leger eller sykepleiere. Elevene kan også skrive ord i boksene.

Vurdering av læring

For at vurderingen av eleven skal bli best mulig, bør den være variert, fleksibel og basert på lærernes profesjonelle vurderingsevne. De fleste aktivitetene i Lærerens bok og Elevens arbeidsbok kan benyttes til vurdering. Eventuelt kan skolen lage sin egen vurdering. I denne boken er vurderingene basert på den trinninndelingen som finnes i de engelske skolene. Ønsker man å tilpasse vurderingen til de norske trinnene, må man legge til læremålene fra 4. årstrinn til de tre andre som vurderes i skjemaene her, slik at vurderingen skjer ved fullført småskoletrinn.

Vurdering bør integreres i undervisning og læring. Gjennom oppgaver bør elevene få vise hva de kan, hva de forstår og hva de er i stand til å gjøre. Nøkkelen er å stille elevene gode spørsmål, gi dem tid til å tenke over svarene sine og lete etter dypere mening. Sørg for at elevene blir utfordret til å trekke inn situasjoner og hendelser i oppgaveløsningen slik at de lærer å gjøre mer enn å repetere fakta.

Vurdering skjer hele tiden. Den kan være formell eller uformell. «Jeg kan ...»-setningene på side 130 og 131 er en veiledning til alle nivåer av måloppnåelse. De er kun ment som eksempler og kan enkelt tilpasses innholdet. «Nøkkelspørsmålene» i hvert kapittel kan stilles når som helst i løpet av leksjonen. Svarene elevene gir, er en hjelp til læreren i å måle elevenes kunnskaps- og forståelsesnivå.

Ikke alt i kristendomsundervisningen må evalueres. De mer personlige sidene ved det ”å lære AV den katolske tro”, som er et av de sentrale læremålene, kan ikke evalueres på samme måte som ”å lære OM den katolske tro”.

Den detaljerte læreplanen i kristendom forteller hva det skal undervises i. Jo mindre formell evalueringen er på dette aldersnivået, jo mer produktiv vil den sannsynligvis være for læringen.

Nivåer av måloppnåelse

Overordnet læremål 1 (LM1) = Å lære **OM** den katolske tro

Overordnet læremål 2 (LM2) = Å lære **AV** den katolske tro

Nivåområde hvor det store flertallet av elever forventes å kunne arbeide	1. – 3. årstrinn Nivå 1-3
Forventet oppnåelse av læremål for flertallet av elevene ved slutten av 3. klasse	Nivå 2

1. - 3. årstrinn
VURDERING AV LÆRING

NIVÅ 1

LM1

- * Jeg kan fortelle historien om Noah og arken.
- * Jeg kan fortelle historien om Jesu fødsel.
- * Jeg kan beskrive hva som skjedde da Jesus stilte stormen på sjøen.
- * Jeg kan fortelle historien om den barmhjertige samaritan.
- * Jeg kan beskrive hva som skjedde med mannen som ikke kunne gå.

LM2

- * Jeg vet om måter vi kan ta vare på Guds verden på.
- * Jeg vet om grunner til at det er viktig å tilhøre Guds familie.
- * Jeg kan lage en liste over hvilke spørsmål jeg vil stille om verden.
- * Jeg vet hvilke spørsmål jeg vil stille Gud om ham selv.
- * Jeg kan fortelle om min favorittperson i juleevangeliet.

1. - 3. årstrinn

VURDERING AV LÆRING

NIVÅ 2

LM1

- * Jeg kan forklare hvordan man blir en del av Guds familie.
- * Jeg kan forklare hvorfor Maria og Josef tok Jesus med til tempelet.
- * Jeg kan fortelle historien om den barmhjertige samaritan og forklare det viktige budskapet i den.
- * Jeg kan forklare hvorfor folk går i kirken.
- * Jeg vet hva som skjedde i Oppstandelsen og kan oppgi en grunn til at vi feirer påske.

LM2

- * Jeg kjenner grunner til hvorfor vi skal ta vare på Guds verden.
- * Jeg vet noen av grunnene til at Jesus brukte sin makt til å stille stormen på sjøen.
- * Jeg kan forklare hvordan Jesus noen ganger svarer på bønnene våre på forskjellige måter.
- * Jeg kan komme med forslag til hvordan vi kan hjelpe andre.

Ordliste for elevene

(I denne ordlisten kan elevene få hjelp til oppgavene i Arbeidsboken)

Advent – Betyr ”komme”. Navnet på de fire ukene før jul hvor vi forbereder oss til å feire Jesu fødsel.

Engel – En budbringer fra Gud.

Flom – Når en masse vann dekker jorden.

Forberede – Gjøre seg klar

Helbrede – Å gjøre noen frisk.

Himmelen – Der hvor Gud bor og hvor vi håper å møte ham en dag.

Hosianna – Frels oss, Herre!

Kirken

a) Alle mennesker som elsker Jesus og tror på ham.

b) Bygningen vi går til for å tilbe Gud.

Løfte – Når noen sier at de helt sikkert vil gjøre noe.

Neste – Betyr egentlig en som er nær. Men vi mener som regel noen i livet vårt som kan hjelpe oss eller som kan trenge vår hjelp.

Oppstandelse – Da Jesus sto opp fra de døde, påskemorgen.

Prise – Å fortelle Gud eller et menneske hvor god vi synes han er.

Tempel – Det spesielle huset Guds folk hadde bygget til ham.

Tillit – Når vi kan være sikre på at noen bare vil gjøre det som er godt for oss.

Verden – Det store stedet hvor vi alle bor.

**Veien, sannheten og livet – læreverk i kristendom for de katolske skolene i Norge
(1. – 10. klasse.)**

1. og 2. årstrinn: Lærerens bok 1 – 2, Den store boken, Elevens arbeidsbok 1 – 2
dekker:

- Guds store plan
- Maria, vår mor
- Familier og feiringer
- Å følge Jesus
- Oppstandelsen
- Undere

3. årstrinn: Lærerens bok og Elevbok

4. årstrinn: Lærerens bok og Elevbok

5. årstrinn: Lærerens bok og Elevbok

6. årstrinn: Lærerens bok og Elevbok

7. årstrinn: Lærerens bok og Elevbok

8. årstrinn: Veien – Lærerens bok og Elevbok

9. årstrinn: Sannheten – Lærerens bok og Elevbok

10. årstrinn: Livet – Lærerens bok og Elevbok

